

COMARCH

**SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE
FINANSOWE
GRUPY KAPITAŁOWEJ COMARCH
ZA OKRES 01.01.2019 – 31.12.2019**

**Sprawozdanie sporządzone według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej**

Kraków, 29 kwietnia 2020

Spis treści

I.	Skonsolidowany bilans.....	4
II.	Skonsolidowany rachunek zysków i strat.....	6
III.	Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	7
IV.	Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym	8
V.	Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych.....	9
VI.	Informacja dodatkowa.....	10
1.	Informacje o strukturze i działalności Grupy.....	10
1.1.	Struktura kapitałowa Grupy Comarch.....	11
1.2.	Struktura działania Grupy Comarch.....	12
1.3.	Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej w 2019 roku..	13
1.4.	Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej po dacie bilansu	13
2.	Opis stosowanych zasad rachunkowości	14
2.1.	Zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego ..	17
2.2.	Rozpoznawanie przychodów i kosztów	27
2.3.	Zarządzanie ryzykiem finansowym	29
2.4.	Rachunkowość pochodnych instrumentów finansowych oraz działalności zabezpieczającej	30
2.5.	Ważne oszacowania i założenia	31
2.6.	Nowe standardy rachunkowości i interpretacje KIMSF	32
3.	Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	37
3.1.	Zatwierdzenie sprawozdania finansowego za 2018 rok	37
3.2.	Sprawozdawczość wg segmentów	37
3.3.	Rzeczowe aktywa trwałe.....	43
3.4.	Aktywo z tytułu prawa do użytkowania	44
3.5.	Nieruchomości inwestycyjne.....	45
3.6.	Wartość firmy	45
3.7.	Pozostałe wartości niematerialne	47
3.8.	Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe.....	48
3.9.	Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych.....	49
3.10.	Instrumenty pochodne i zobowiązania finansowe.....	50
3.11.	Odroczony podatek dochodowy	52
3.12.	Zapasy	55
3.13.	Należności handlowe oraz pozostałe należności	56
3.14.	Kontrakty długoterminowe.....	56
3.15.	Kategorie i klasy instrumentów finansowych.....	58
3.16.	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	62
3.17.	Kapitał zakładowy	63
3.18.	Pozostałe kapitały	66
3.19.	Kredyty, pożyczki	68
3.20.	Zobowiązania z tytułu leasingu.....	73
3.21.	Pozostałe zobowiązania finansowe.....	73
3.22.	Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia.....	74
3.23.	Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania.....	75

3.24. Zobowiązania warunkowe	75
3.25. Przychody ze sprzedaży	76
3.26. Koszty sprzedanych produktów, usług, towarów i materiałów	77
3.27. Pozostałe przychody operacyjne.....	77
3.28. Pozostałe koszty operacyjne	78
3.29. Koszty finansowe – netto.....	78
3.30. Podatek dochodowy	78
3.31. Zyski (straty) kursowe – netto.....	80
3.32. Zysk na akcję	80
3.33. Transakcje z podmiotami powiązаныmi	81
3.34. Wynagrodzenie osób zarządzających i nadzorujących w 2019 i w 2018 roku.....	82
3.35. Informacje o akcjonariuszach oraz akcjach posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące	85
3.36. Czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze, mające znaczący wpływ na osiągnięte wyniki finansowe	86
3.37. Zdarzenia po dacie bilansu.....	87
3.38. Istotne postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowań arbitrażowych lub organem administracji publicznej.....	89
3.39. Zarządzanie kapitałem.....	90

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY COMARCH ZA 12 MIESIĘCY 2019 ROKU

I. Skonsolidowany bilans

AKTYWA	Nota	Stan na 31 grudnia 2019 r.	Stan na 1 stycznia 2019*	Stan na 31 grudnia 2018 r.
AKTYWA TRWAŁE				
Rzeczowe aktywa trwałe	3.3	539 635	551 063	551 063
Aktywo z tytułu prawa do użytkowania	3.4	73 636	74 402*	-
Nieruchomości inwestycyjne	3.5	36 631	32 683	32 683
Wartość firmy	3.6	40 735	42 197	42 197
Pozostałe wartości niematerialne	3.7	56 311	59 447	59 447
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	3.8	2 486	2 834	2 834
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	3.9	570	1 520	1 520
Pozostałe aktywa wyceniane w wartości godziwej	3.10a	2 739	935	935
Inwestycje pozostałe		211	211	211
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	3.11	35 002	35 045	35 045
Pozostałe należności		8 782	20 906	20 906
		796 738	821 243	746 841
AKTYWA OBROTOWE				
Zapasy	3.12	90 741	97 198	97 198
Należności handlowe oraz pozostałe należności	3.13	430 182	435 372	435 372
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		3 554	2 555	2 555
Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych	3.14	193 865	134 800	134 800
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży			-	-
Pozostałe aktywa finansowe wyceniane wg wartości godziwej – instrumenty pochodne	3.10a	4 923	3 264	3 264
Udziały i akcje			-	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	3.16	322 708	245 915	245 915
		1 045 973	919 104	919 104
Aktywa zakwalifikowane do sprzedaży		-	-	-
Aktywa razem		1 842 711	1 740 347	1 665 945

*) W związku z zastosowaniem 1 stycznia 2019 r. po raz pierwszy MSSF 16 dokonano stosownych zmian prezentacyjnych w aktywach i pasywach bilansu. Wpływ na sumy bilansowe został opisany w nocie [2.6](#) niniejszego sprawozdania.

PASYWA	Nota	Stan na 31 grudnia 2019 r.	Stan na 1 stycznia 2019*	Stan na 31 grudnia 2018 r.
KAPITAŁ WŁASNY				
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy Spółki				
Kapitał zakładowy	3.17	8 133	8 133	8 133
Pozostałe kapitały	3.18	143 041	143 041	143 041
Różnice kursowe		10 168	8 837	8 837
Zyski/(straty) z lat ubiegłych oraz zysk okresu bieżącego		790 781	698 135	698 135
		952 123	858 146	858 146
Kapitały przypadające udziałom niedającym kontroli		18 633	17 962	17 962
Kapitał własny razem		970 756	876 108	876 108
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania długoterminowe				
Kredyty i pożyczki	3.19	141 718	175 010	175 010
Inne zobowiązania		4 998	9 801	9 801
Zobowiązania leasingowe	3.20	59 001	57 111*	-
Zobowiązania finansowe wyceniane wg wartości godziwej – instrumenty pochodne	3.10b	2 909	1 338	1 338
Pozostałe zobowiązania finansowe	3.21	-	410	410
Rezerwa z tyt. odroczonego podatku dochodowego	3.11	48 725	43 625	43 625
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia	3.22	-	-	-
		257 351	287 295	230 184
Zobowiązania krótkoterminowe				
Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania	3.23	191 770	182 502	182 502
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		8 765	9 007	9 007
Zafakturowane przychody dotyczące kontraktów długoterminowych	3.14	172 831	163 818	163 818
Kredyty i pożyczki	3.19	41 091	40 267	40 267
Zobowiązania leasingowe	3.20	15 730	17 291*	-
Zobowiązania finansowe wyceniane wg wartości godziwej – instrumenty pochodne	3.10b	-	479	479
Pozostałe zobowiązania finansowe	3.21	4 009	328	328
Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia	3.22	180 408	163 252	163 252
		614 604	576 944	559 653
Zobowiązania razem		871 955	864 239	789 837
Razem kapitał własny i zobowiązania		1 842 711	1 740 347	1 665 945

*) W związku z zastosowaniem 1 stycznia 2019 r. po raz pierwszy MSSF 16 dokonano stosownych zmian prezentacyjnych w aktywach i pasywach bilansu. Wpływ na sumy bilansowe został opisany w nocie [2.6](#) niniejszego sprawozdania.

II. Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Nota	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
Przychody ze sprzedaży	3.25	1 437 423	1 369 619
Koszty sprzedanych produktów, usług, towarów i materiałów	3.26	(1 016 698)	(1 008 042)
Zysk brutto		420 725	361 577
Pozostałe przychody operacyjne	3.27	34 320	20 160
Koszty sprzedaży i marketingu		(145 545)	(139 417)
Koszty ogólnego zarządu		(127 937)	(106 123)
Pozostałe koszty operacyjne	3.28	(38 180)	(48 654)
Zysk operacyjny		143 383	87 543
Przychody/(Koszty) finansowe – netto	3.29	(1 014)	(13 951)
Udział w zyskach / (stratach) jednostek stowarzyszonych		-	(11 112)
Zysk przed opodatkowaniem		142 369	62 480
Podatek dochodowy	3.30	(36 851)	(30 029)
Zysk netto za okres		105 518	32 451
w tym:			
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		104 846	30 616
Zysk netto przypadający udziałom niedającym kontroli		672	1 835
		105 518	32 451
Zysk na akcję przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej za okres (wyrażony w PLN na jedną akcję)			
– podstawowy	3.32	12,89	3,76
– rozwodniony	3.32	12,89	3,76

III. Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
Zysk netto za okres	105 518	32 451
Pozostałe dochody całkowite		
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych	1 330	4 667
Razem pozostałe dochody całkowite	1 330	4 667
Suma dochodów całkowitych za okres	106 848	37 118
przypadających akcjonariuszom jednostki dominującej	106 177	35 284
przypadających udziałom niedającym kontroli	671	1 834

Pozostałe dochody całkowite obejmują pozycje, które mogą zostać przeniesione w późniejszych okresach do rachunku zysków i strat.

IV. Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym

	Przypadające na akcjonariuszy jednostki dominującej					
	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały	Różnice kursowe	Zyski/(straty) z lat ubiegłych oraz zysk okresu bieżącego	Kapitały przypadające udziałom niedającym kontroli	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2018 r.	8 133	143 041	4 169	679 719	16 128	851 190
Dywidenda wypłacona	-	-	-	(12 200)	-	(12 200)
<i>Różnice kursowe⁽¹⁾</i>	-	-	4 668	-	(1)	4 667
<i>Zysk za okres⁽²⁾</i>	-	-	-	30 616	1 835	32 451
Całkowite dochody za okres (1+2)	-	-	4 668	30 616	1 834	37 118
Stan na 31 grudnia 2018 r.	8 133	143 041	8 837	698 135	17 962	876 108
Stan na 1 stycznia 2019 r.	8 133	143 041	8 837	698 135	17 962	876 108
Dywidenda wypłacona	-	-	-	(12 200)	-	(12 200)
<i>Różnice kursowe⁽¹⁾</i>	-	-	1 331	-	(1)	1 330
<i>Zysk za okres⁽²⁾</i>	-	-	-	104 846	672	105 518
Całkowite dochody za okres (1+2)	-	-	1 331	104 846	671	106 848
Stan na 31 grudnia 2019 r.	8 133	143 041	10 168	790 781	18 633	970 756

Zgodnie z Uchwałą Walnego Zgromadzenia Comarch S.A. z dnia 26 czerwca 2019 r., zysk netto za rok 2018 w części przeznaczono do wypłaty jako dywidendę dla akcjonariuszy spoza Grupy. Szczegóły opisano w notcie 3.18.1. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. w pozostałych spółkach Grupy brak jest podstaw do dokonywania wypłat dywidend za rok 2018 do podmiotów spoza Grupy.

V. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych

	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej		
Zysk netto	105 518	32 451
Korekty razem	100 368	136 830
<i>Udział w zyskach (stratach) netto jednostek podporządkowanych wycenianych metodą praw własności</i>	-	11 112
<i>Amortyzacja</i>	84 929	65 205
<i>Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych</i>	2 906	(1 027)
<i>Odsetki i udziały w zyskach (dywidendy)</i>	3 632	3 471
<i>Zysk (strata) z działalności inwestycyjnej</i>	(10 187)	(12 118)
<i>Zmiana stanu zapasów</i>	3 441	22 283
<i>Zmiana stanu należności</i>	(6 908)	(86 637)
<i>Zmiana stanu zobowiązań i rezerw, z wyjątkiem pożyczek i kredytów</i>	22 555	134 508
<i>Inne korekty</i>	-	33
Zysk netto pomniejszony o korekty razem	205 886	169 281
Zapłacony podatek dochodowy	(36 922)	(29 799)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	168 964	139 482
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej		
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	(44 965)	(74 702)
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	4 054	5 037
Nabycie wartości niematerialnych	-	(11 861)
Wpływy ze sprzedaży inwestycji w nieruchomości oraz WNIP	(8 825)	9 934
Wydatki na nabycie aktywów finansowych	10 396	(100)
Wydatki na inwestycje w nieruchomości	(2 554)	(1 304)
Udzielone pożyczki	-	(16 350)
Splacone pożyczki	1 900	10 870
Odsetki	338	312
Zbycie aktywów finansowych	3 354	6 485
Inne wydatki na aktywa finansowe	1 929	-
Inne wydatki inwestycyjne	-	-
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(34 373)	(71 679)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej		
Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek	10 774	45 942
Splata kredytów i pożyczek	(41 685)	(61 998)
Odsetki od kredytu i pożyczek	(3 295)	(3 361)
Wpływy z tytułu splaconych pożyczek	2 050	1 097
Wpływy z tytułu odsetek od pożyczek	121	47
Inne zobowiązania finansowe (udzielone pożyczki)	(323)	(1 891)
Dywidendy i inne niż wypłaty na rzecz właścicieli wydatki z tytułu podziału zysku	(12 200)	(12 200)
Płatności zobowiązań z tyt. umów leasingu finansowego	(19 559)	(168)
Inne wpływy finansowe	5 732	714
Inne wydatki finansowe	-	(1 048)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(58 385)	(32 866)
Zmiana środków pieniężnych netto	76 206	34 937
Środki pieniężne na początek okresu	245 906	207 925
Dodatnie (ujemne) różnice kursowe w środkach pieniężnych	590	3 044
Środki pieniężne na koniec okresu	322 702	245 906
- w tym o ograniczonej możliwości dysponowania	2 986	3 550

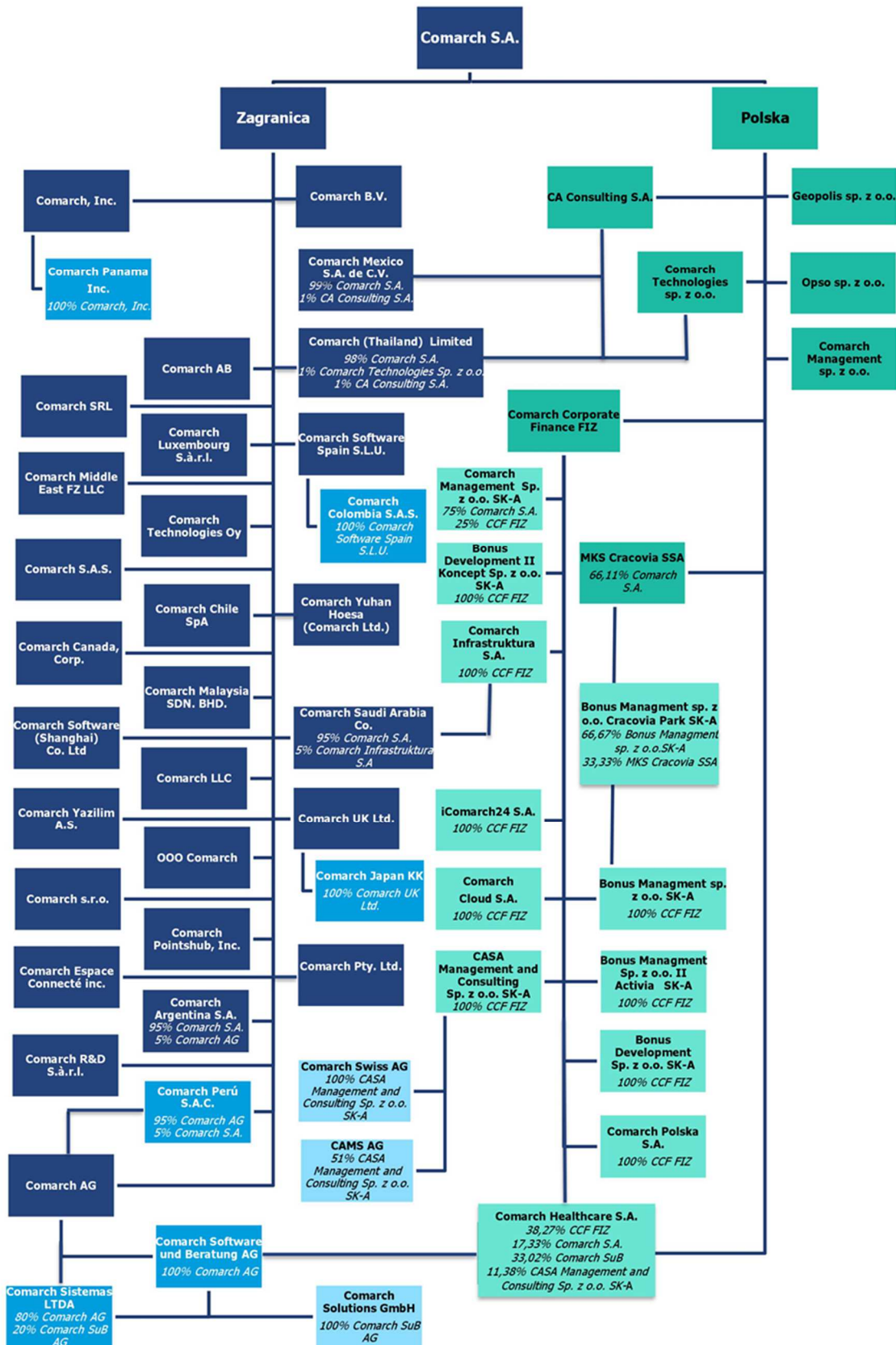
*) obejmuje amortyzację aktywa z tytułu prawa do użytkowania wynikającego z zastosowania MSSF 16 (szczegóły w notcie 2.6).

VI. Informacja dodatkowa

1. Informacje o strukturze i działalności Grupy

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Comarch („Grupa”), której jednostką dominującą jest Spółka Comarch S.A. z siedzibą w Krakowie przy Al. Jana Pawła II 39 A („Spółka”), jest działalność związana z oprogramowaniem - PKD 62.01.Z. Oznaczenie sądu rejestrowego dla Comarch S.A.: Sąd Rejonowy dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Numer KRS: 0000057567. Spółka Comarch S.A. posiada dominujący udział w Grupie pod względem osiągniętych przychodów, wartości aktywów oraz ilości i wielkości realizowanych kontraktów. Akcje Spółki Comarch S.A. są dopuszczone do obrotu giełdowego na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Czas trwania jednostki dominującej nie jest ograniczony.

1.1. Struktura kapitałowa Grupy Comarch

■ 100% Comarch S.A., chyba że wskazano inaczej.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. jednostkami stowarzyszonymi z jednostką dominującą są:

- SoInteractive S.A. z siedzibą w Krakowie w Polsce (16,10% głosów przypada na CCF FIZ, 11,27% głosów przypada na Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A),
- Metrum Capital S.A. (15,79% głosów przypada na Comarch S.A., 31,58% głosów przypada na CAMS AG).

Spółki stowarzyszone nie są konsolidowane. Udziały w nich są wyceniane metodą praw własności.

1.2. Struktura działania Grupy Comarch

Struktura działania Grupy Comarch jest następująca:

- Jednostka dominująca Comarch S.A. pozyskuje większość kontraktów w dużej mierze realizując je,
- Spółki Comarch AG, Comarch S.A.S., Comarch R&D S.à r.l., Comarch Luxembourg S.à r.l., Comarch Inc., Comarch Panama Inc., Comarch Canada, Corp., Comarch Middle East FZ-LLC, Comarch LLC, OOO Comarch, Comarch Technologies Oy, Comarch UK Ltd., Comarch Chile SpA, Comarch Sistemas LTDA, Comarch Software Spain S.L.U., Comarch Yazilim A.S., Comarch SRL, Comarch Espace Connecté Inc., Comarch Malaysia SDN. BHD., Comarch AB, Comarch Argentina S.A., Comarch Colombia S.A.S., Comarch Peru S.A.C., Comarch Japan KK, Comarch Saudi Arabia Co., Comarch Mexico S.A. de C.V., Comarch Yuhan Hoesa (Comarch Ltd.), Comarch (Thailand) Limited, Comarch BV, Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd i Comarch Pty. LTD. pozyskują kontrakty informatyczne na rynkach zagranicznych i realizują je w całości lub w części,
- Spółka Comarch Software und Beratung AG jest znaczącym na rynku niemieckim producentem oprogramowania ERP oraz integratorem systemów informatycznych. Comarch Solutions GmbH prowadzi działalność o profilu identycznym z profilem działalności spółki Comarch Software und Beratung AG,
- Comarch Swiss AG zajmuje się sprzedażą i wdrażaniem rozwiązań informatycznych Comarch (zwłaszcza w obszarach ERP i ECM) na rynku szwajcarskim,
- Comarch Polska S.A. pozyskuje kontrakty informatyczne na rynku krajowym głównie w sektorze publicznym i realizuje je w całości lub w części,
- Comarch Technologies sp. z o.o. odpowiada za rozwój technologii związanych z projektowaniem i produkcją urządzeń elektronicznych oraz związanego z nimi oprogramowania,
- CA Consulting S.A. prowadzi działalność teleinformatyczną, polegającą na świadczeniu usług informatycznych i consultingowych na rzecz Comarch S.A. oraz klientów spoza Grupy Comarch,
- Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty prowadzi działalność inwestycyjną (poprzez swoje spółki zależne) w zakresie nowych technologii i usług, a także działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym,
- Comarch Management sp. z o.o., Comarch Management sp. z o.o. SK-A, CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A, CAMS AG, Bonus Management sp. z o.o. SK-A oraz Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A, Comarch Pointshub, Inc. prowadzą działalność inwestycyjną na rynku kapitałowym oraz związaną z informatyką,
- Przedmiotem działalności Bonus Development sp. z o.o. SK-A oraz Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A jest działalność developerska oraz inwestycyjna na rynku nieruchomości,
- Comarch Healthcare S.A. wytwarza i sprzedaje oprogramowanie związane z medycyną, urządzenia medyczne oraz świadczy usługi medyczne i diagnostyczne, a także wytwarza i dostarcza kompleksowe rozwiązania informatyczne dla sektora medycznego,
- Comarch Infrastruktura S.A. prowadzi działalność polegającą na oferowaniu usług data center oraz outsourcingu usług informatycznych,
- iComarch24 S.A. prowadzi projekty informatyczne z zakresu e-księgowości oraz handlu elektronicznego, świadczy również usługi księgowe dla krajowych podmiotów zależnych z Grupy Comarch,

- Geopolis sp. z o.o. wdraża zintegrowane systemy GIS w jednostkach administracji publicznej,
- MKS Cracovia SSA prowadzi działalność sportową i w zakresie krzewienia kultury fizycznej,
- „Bonus MANAGEMENT spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” Cracovia Park SK-A prowadzi działalność inwestycyjną w zakresie sportu, odnowy biologicznej i rekreacji,
- Opso sp. z o.o. prowadzi działalność gastronomiczną,
- Spółki Comarch s.r.o. i Comarch Cloud S.A. nie prowadzą obecnie działalności operacyjnej.

1.3. Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej w 2019 roku

W dniu 22 maja 2019 r. została zarejestrowana w Sydney spółka zależna Comarch Pty. LTD o kapitale zakładowym 100 AUD (tj. 266 PLN) składającym się z 100 akcji o wartości 1 AUD każda. Spółka Comarch S.A. posiada 100% udziałów i głosów w spółce Comarch Pty. LTD.

W dniu 5 lipca 2019 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału w spółce Comarch (Thailand) Limited o kwotę 10 500 000 THB (tj. 1 334 750 PLN), tj. z kwoty 8 000 000 THB (tj. 1 020 000 PLN) do kwoty 18 500 000 THB (tj. 2 358 750 PLN).

W dniu 23 września 2019 r. WZA Comarch BV podjęło uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego poprzez emisję 100 000 akcji po 1 EUR za 1 akcję. Akcje zostały objęte przez Comarch S.A. Wyżej wymienione podwyższenie zostało opłacone przez Comarch S.A. 27 września 2019 r.

W dniu 28 października 2019 r. została zmieniona nazwa spółki z Comarch Pointshub S.A. na Comarch Cloud S.A.

W dniu 8 listopada 2019 r. została podjęta uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego w Comarch Pty. Ltd (Australia) z kwoty 100 AUD (tj. 266 PLN) do kwoty 100 100 AUD (tj. 266 506 PLN).

W dniu 13 listopada 2019 r. walne zgromadzenie akcjonariuszy spółki Comarch Peru S.A.C. podjęło uchwałę o podwyższeniu o kwotę 1 435 000 PEN (tj. 1 643 362 PLN) kapitału zakładowego Comarch Peru S.A.C. z kwoty 165 000 PEN (tj. 188 958 PLN) do kwoty 1 600 000 PEN (1 832 320 PLN) w rezultacie wniesienia wkładu przez spółki Comarch AG oraz przez Comarch SA. W rezultacie Comarch AG posiada 95% udziałów/głosów (1 425 000 akcji) a Comarch S.A. 5% udziałów/głosów (75 000 akcji) na wza spółki Comarch Peru S.A.C. Powyższe podniesienie kapitału zostało zarejestrowane w dniu 7 stycznia 2020 r.

W dniu 25 listopada 2019 r. została dokonana zmiana kapitału Comarch S.A.S. do kwoty 1 000 000 EUR (tj. 4 258 500 PLN), po jednoczesnym obniżeniu i podwyższeniu kapitału.

W dniu 6 grudnia 2019 Comarch Pointshub Inc. zawarła umowę sprzedaży udziałów w spółce stowarzyszonej Thanks Again LLC. Wartość umowy wynosiła 500 tys. USD (tj. 1 898 850 PLN). W wyniku przeprowadzonej transakcji spółka Thanks Again LLC na dzień 31 grudnia 2019 r. nie była spółką stowarzyszoną z jednostką dominującą.

1.4. Zmiany właścicielskie i zmiany w strukturze organizacyjnej po dacie bilansu

W dniu 10 lutego 2020 r. zostało dokonane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Comarch Pty. Ltd. z kwoty 100 100 AUD (tj. 266 506 PLN) do kwoty 1 300 100 AUD (tj. 3 461 386 PLN) tj. o kwotę 1 200 000 AUD (tj. 3 194 880 PLN).

W dniu 21 lutego 2020 r. zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Comarch BV z kwoty 200 000 EUR (tj. 851 700 PLN) do kwoty 500 000 EUR (tj. 2 129 250 PLN), tj. o kwotę 300 000 EUR (tj. 1 277 550).

W dniu 24 lutego 2020 r. została podjęta uchwała o podwyższeniu kapitału zakładowego w Comarch SRL z kwoty 900 000 EUR (tj. 3 832 650 PLN) do kwoty 2 000 000 EUR (tj. 8 517 000 PLN), tj. o kwotę 1 100 000 EUR (tj. 4 684 350 PLN).

2. Opis stosowanych zasad rachunkowości

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe za 12 miesięcy 2019 roku zostało przygotowane zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości („MSR”), Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) oraz interpretacjami opublikowanymi przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego za wyjątkiem tych pozycji, które zgodnie z niniejszymi zasadami są wyceniane w inny sposób.

Sporządzenie sprawozdania wg MSSF wymaga dokonania szeregu szacunków i zastosowania własnego osądu. W nocy 2.5 zostały zaprezentowane te obszary sprawozdania finansowego, które wymagają znaczących szacunków lub w stosunku do których wymagana jest znacząca doza osądu.

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę Comarch w dającej się przewidzieć przyszłości. Według Zarządu Spółki Dominującej nie istnieją okoliczności wskazujące na zagrożenie kontynuowania działalności.

Grupa Comarch sporządza rachunek zysków i strat w wersji kalkulacyjnej, natomiast rachunek przepływów pieniężnych sporządzany jest metodą pośrednią.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Comarch za 12 miesięcy 2019 roku obejmuje sprawozdania następujących spółek:

Nazwa spółki	Charakter powiązań	Metoda konsolidacji	Udział Comarch S.A. w kapitale zakładowym
Comarch S.A.	Jednostka dominująca	Pełna	
Comarch AG	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Sistemas LTDA	Jednostka zależna	Pełna	80% w posiadaniu Comarch AG, 20% w posiadaniu Comarch Software und Beratung AG
Comarch Peru S.A.C.	Jednostka zależna	Pełna	95% w posiadaniu Comarch AG, 5% w posiadaniu Comarch S.A.
Comarch Software und Beratung AG	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu Comarch AG
Comarch Solutions GmbH	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu Comarch Software und Beratung AG
Comarch S.A.S.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch R&D S.à r.l.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Luxembourg S.à r.l.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Inc.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Panama Inc.	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu Comarch Inc.

Comarch Canada, Corp.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Espace Connecté Inc.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Middle East FZ-LLC	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch LLC	Jednostka zależna	Pełna	100%
OOO Comarch	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Software (Shanghai) Co. Ltd.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Technologies Oy	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch UK Ltd.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Japan KK	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu Comarch UK
Comarch Chile SpA	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Software Spain S.L.U.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Colombia S.A.S.	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu Comarch Software Spain S.L.U.
Comarch Yazilim A.S.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch SRL	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Malaysia SDN. BHD.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch s.r.o.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Pointshub, Inc.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch AB	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Argentina S.A.	Jednostka zależna	Pełna	95% w posiadaniu Comarch S.A., 5% w posiadaniu Comarch AG
Comarch Saudi Arabia Co.	Jednostka zależna	Pełna	95% w posiadaniu Comarch S.A., 5% w posiadaniu Comarch Infrastruktura S.A.

Comarch Mexico S.A. de C.V.	Jednostka zależna	Pełna	99% w posiadaniu Comarch S.A., 1% w posiadaniu CA Consulting S.A.
Comarch Yuhan Hoesa (Comarch Ltd.)	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch (Thailand) Limited	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch BV	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Pty. LTD	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Technologies sp. z o.o.	Jednostka zależna	Pełna	100%
CA Consulting S.A.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Geopolis sp. z o.o.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Management sp. z o.o.	Jednostka zależna	Pełna	100%
Comarch Corporate Finance Fundusz Inwestycyjny Zamknięty	Jednostka zależna	Pełna	100% ogólnej liczby certyfikatów inwestycyjnych,
Comarch Management sp. z o.o. SK-A	Jednostka zależna	Pełna	26,45% w posiadaniu Comarch S.A., 8,82% w posiadaniu CCF FIZ, 64,73% akcji nabytych w celu umorzenia przez Comarch Management sp. z o.o. SK-A
Bonus Management sp. z o.o. SK-A	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus MANAGEMENT sp. z o.o. Cracovia Park SK-A	Jednostka zależna	Pełna	50% w posiadaniu Bonus Management sp. z o.o. SK-A, 50% w posiadaniu MKS Cracovia SSA
Bonus Development sp. z o.o. SK-A	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Bonus Development sp. z o.o. II Koncept SK-A	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Healthcare S.A.	Jednostka zależna	Pełna	45,84% w posiadaniu CCF FIZ 20,76% w posiadaniu Comarch S.A., 19,77% w posiadaniu Comarch Software und Beratung AG, 13,63% w posiadaniu CASA

			Management and Consulting sp. z o.o. SKA
Comarch Polska S.A.	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Comarch Cloud S.A. (dawniej Comarch Pointshub S.A.)	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Infrastruktura S.A.	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
iComarch24 S.A.	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CCF FIZ
Comarch Swiss AG	Jednostka zależna	Pełna	100% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A
CAMS AG	Jednostka zależna	Pełna	51% w posiadaniu CASA Management and Consulting sp. z o.o. SK-A
Opso sp. z o.o.	Jednostka zależna	Pełna	100%
MKS Cracovia SSA	Jednostka zależna	Pełna	66,11%

2.1. Zasady wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego

2.1.1. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Dla Grupy Kapitałowej Comarch podstawowym rodzajem segmentów operacyjnych są segmenty branżowe, a pomocniczym rodzajem segmentów operacyjnych są segmenty geograficzne według miejsca prowadzenia działalności. Objęte konsolidacją jednostki Grupy Kapitałowej Comarch prowadzą następujące rodzaje działalności:

- sprzedaż systemów informatycznych i usług z nimi związanych w tym również produkcja oprogramowania dla medycyny oraz sprzedaż sprzętu informatycznego (dalej jako „Segment IT”),
- działalność sportową (dalej jako „Segment Sport”) prowadzoną przez MKS Cracovia SSA,
- działalność związaną z inwestowaniem na rynku kapitałowym i na rynku nieruchomości (dalej jako „Segment Inwestycje”),
- działalność w zakresie świadczenia usług medycznych (dalej jako „Segment Medycyna”).

Dominujący udział w przychodach ze sprzedaży, wynikach oraz aktywach posiada Segment IT. Ze względu na specyfikę działalności segment IT prezentowany jest z wydzieleniem rynku DACH (Niemcy, Austria, Szwajcaria), rynku polskiego oraz rynków pozostałych.

Ze względu na geograficzny podział miejsca prowadzenia działalności Grupa Comarch wyróżnia następujące segmenty rynku: Polska, Rejon DACH (Niemcy, Austria, Szwajcaria), Pozostałe kraje. Segment Sport, Segment Inwestycje i Segment Medycyna prowadzą działalność wyłącznie na terenie Polski. Ze względu na to, że jedynie Segment IT prowadzi działalność poza krajem i jednocześnie ponoszone w Segmencie IT koszty w znacznej mierze są wspólne dla sprzedaży eksportowej oraz krajowej nie jest celowe ustalanie wyniku odrębnie dla działalności eksportowej i krajowej.

Sprzedaż Grupy Comarch jest mocno zdywersyfikowana i nie występuje uzależnienie od jednego odbiorcy. W ciągu 12 miesięcy 2019 roku sprzedaż do żadnego z kontrahentów nie przekroczyła 10% całkowitej sprzedaży Grupy Comarch.

Rozkład przychodów ze sprzedaży osiągniętych przez Grupę Kapitałową Comarch na przestrzeni roku 2019 przedstawiał się następująco: 23% rocznej sprzedaży zostało zrealizowane w pierwszym kwartale, 23% w drugim kwartale, 25% w trzecim kwartale oraz 29% w czwartym kwartale. Na przestrzeni roku 2020 Grupa spodziewa się rozkładu przychodów ze sprzedaży zbliżonego do tego z 2019 roku.

2.1.2. Konsolidacja

a) Jednostki zależne

Jednostki zależne to wszelkie jednostki (w tym jednostki specjalnego przeznaczenia), w odniesieniu do których Grupa ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Przy dokonywaniu oceny, czy Grupa kontroluje daną jednostkę uwzględnia się istnienie i wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić. Jednostki zależne podlegają pełnej konsolidacji od dnia przejęcia nad nimi kontroli przez Grupę. Przestaje się je konsolidować z dniem ustania kontroli.

Przejęcia jednostek i wyodrębnionych części działalności rozlicza się metodą nabycia. Każdorazowo płatność przekazana w wyniku połączenia jednostek wyceniana jest w zagregowanej wartości godziwej (na dzień dokonania zapłaty) przekazanych aktywów, poniesionych lub przejętych zobowiązań oraz instrumentów kapitałowych wyemitowanych przez Grupę w zamian za przejęcie kontroli nad jednostką przejmowaną. Koszty bezpośrednio związane z połączeniem jednostek gospodarczych ujmowane są w wyniku finansowym w momencie ich poniesienia.

W określonych przypadkach, przekazana płatność zawiera także aktywa lub zobowiązania wynikające z płatności warunkowej, mierzonej na dzień nabycia w wartości godziwej. Zmiany wartości godziwej płatności warunkowej w kolejnych okresach ujmowane są jako zmiany kosztu połączenia jedynie jeżeli mogą być zaklasyfikowane jako zmiany w okresie pomiaru. Wszystkie inne zmiany rozliczane są zgodnie z odpowiednimi regulacjami MSSF. Zmiany w wartości godziwej płatności warunkowej zakwalifikowanej jako element kapitałowy nie są ujmowane.

Dające się zidentyfikować aktywa, zobowiązania i zobowiązania warunkowe jednostki przejmowanej spełniające warunki ujęcia zgodnie z MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych” ujmuje się w wartości godziwej na dzień przejęcia, z uwzględnieniem wyjątków zawartych w MSSF 3.

W razie nabycia kontroli w następstwie kilku następujących po sobie transakcji, udziały będące w posiadaniu Grupy na dzień objęcia kontroli są wyceniane w wartości godziwej z odniesieniem skutków w rachunek zysków i strat. Kwoty narosłe z tytułu udziałów w tej jednostce odniesione uprzednio do innych składników całkowitych dochodów są przenoszone do rachunku zysków i strat.

Wartość firmy wynikającą z przejęcia ujmuje się w aktywach i początkowo wykazuje po kosztach, jako wartość kosztów przejęcia przekraczającą udział Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować ujętych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Jeśli po przeszacowaniu udział Grupy w wartości godziwej netto dających się zidentyfikować aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki przejmowanej przekracza koszt połączenia jednostek gospodarczych, nadwyżkę ujmuje się niezwłocznie w wyniku finansowym.

Transakcje, rozrachunki i nie zrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane. Nie zrealizowane straty również podlegają eliminacji, chyba że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przez przekazany składnik aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki zależne zostały zmienione, tam gdzie było to konieczne, dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

b) Jednostki stowarzyszone

Jednostki stowarzyszone to wszelkie jednostki, na które Grupa wywiera znaczący wpływ, lecz których nie kontroluje, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20 do 50% ogólnej liczby głosów w organach

stanowiących. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych rozlicza się metodą praw własności i ujmuje początkowo według kosztu. Inwestycja Grupy w jednostkach stowarzyszonych obejmuje określoną w dniu nabycia wartość firmy.

Udział Grupy w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych od dnia nabycia ujmuje się w rachunku zysków i strat, zaś jej udział w zmianach stanu innych kapitałów od dnia nabycia – w innych kapitałach. O łączne zmiany stanu od dnia nabycia koryguje się wartość bilansową inwestycji. Gdy udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej staje się równy lub większy od udziału Grupy w tej jednostce stowarzyszonej, obejmującego ewentualne inne niezabezpieczone należności, Grupa zaprzestaje ujmować dalsze straty, chyba, że wzięła na siebie obowiązki lub dokonała płatności w imieniu danej jednostki stowarzyszonej.

Nie zrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy Grupą, a jej jednostkami stowarzyszonymi eliminuje się proporcjonalnie do udziału Grupy w jednostkach stowarzyszonych. Nie zrealizowane straty również są eliminowane, chyba że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki stowarzyszone zostały, tam gdzie było to konieczne, zmienione dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

c) Zasady ujmowania Grupy Comarch SuB w sprawozdaniu skonsolidowanym

Spółka Comarch Software und Beratung AG będąca jednostką dominującą dla spółek Grupy Comarch SuB począwszy od 2013 roku nie sporządza samodzielnie skonsolidowanego sprawozdania finansowego obejmującego dane spółki Comarch Software und Beratung AG i jej jednostek zależnych. Comarch S.A., jednostka dominująca Grupy Comarch, sporządza w sposób bezpośredni skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmujące dane Spółki Comarch S.A. i wszystkich pozostałych jednostek zależnych (w tym Comarch SuB i jej spółek zależnych).

2.1.3. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

a) Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w polskich złotych (PLN), która jest walutą funkcjonalną i walutą prezentacji jednostki dominującej.

b) Transakcje i salda wyrażone w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat, o ile nie odracza się ich w kapitale własnym, gdy kwalifikują się do uznania za zabezpieczenie przepływów pieniężnych i zabezpieczenie udziałów w aktywach netto.

Różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych, takich jak instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej w korespondencji z rachunkiem zysków i strat, wykazuje się w ramach zysków i strat z tytułu zmian wartości godziwej. Różnice kursowe z tytułu takich pozycji niepieniężnych jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży uwzględnia się w kapitale z wyceny w wartości godziwej.

c) Spółki wchodzące w skład Grupy

Wyniki i sytuację finansową wszystkich jednostek Grupy (z których żadna nie prowadzi działalności w warunkach hiperinflacji), których waluty funkcjonalne różnią się od waluty prezentacji, przelicza się na walutę prezentacji w następujący sposób:

- aktywa i zobowiązania w każdym prezentowanym bilansie przelicza się według kursu zamknięcia obowiązującego na ten dzień bilansowy,
- przychody i koszty w każdym rachunku zysków i strat przelicza się według kursów średnich (chyba, że kurs średni nie stanowi zadowalającego przybliżenia skumulowanego wpływu

kursów z dnia transakcji – w takim wypadku przychody i koszty przelicza się według kursów z dnia transakcji), a wszystkie wynikające stąd różnice kursowe ujmuje się jako odrębny składnik kapitału własnego.

Przy konsolidacji, różnice kursowe z tytułu przeliczenia inwestycji netto w jednostkach zagranicznych oraz kredytów, pożyczek i innych instrumentów walutowych wyznaczonych na zabezpieczenia takich inwestycji ujmuje się w kapitale własnym. Przy sprzedaży jednostki prowadzącej działalność za granicą, takie różnice kursowe ujmuje się w rachunku zysków i strat jako część zysku lub straty ze sprzedaży.

Wartość firmy i korekty do poziomu wartości godziwej, które powstają przy nabyciu jednostki zagranicznej, traktuje się jako aktywa i zobowiązania jednostki zagranicznej oraz przelicza według kursu zamknięcia.

Kursy EURO użyte do przeliczania danych finansowych

Średni kurs NBP

z dnia 31.12.2019 r.	4,2585
z dnia 31.12.2018 r.	4,3000

Średnia arytmetyczna średnich kursów NBP na koniec każdego miesiąca

za okres 1.01 - 31.12.2019 r.	4,3018
za okres 1.01 - 31.12.2018 r.	4,2669

Kursy wybranych walut użyte do przeliczania danych bilansowych

Średni kurs NBP dla USD

z dnia 31.12.2019 r.	3,7977
z dnia 31.12.2018 r.	3,6227

Średni kurs NBP dla CHF

z dnia 31.12.2019 r.	3,9213
z dnia 31.12.2018 r.	3,8166

Średni kurs NBP dla GBP

z dnia 31.12.2019 r.	4,9971
z dnia 31.12.2018 r.	4,7985

Średni kurs NBP dla DKK

z dnia 31.12.2019 r.	0,5700
z dnia 31.12.2018 r.	0,5759

Średni kurs NBP dla CAD

z dnia 31.12.2019 r.	2,9139
z dnia 31.12.2018 r.	2,7620

2.1.4. Inwestycje

a) Aktywa finansowe wykazywane według wartości godziwej, z zyskami lub stratami rozliczanymi przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje dwie podkategorie: aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe przeznaczone w momencie ich początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej, z zyskami lub stratami ujmowanymi w rachunku zysków i strat. Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży w krótkim terminie lub jeżeli został zaliczony do tej kategorii przez Zarząd. Instrumenty pochodne również zalicza się do

„przeznaczonych do obrotu”, o ile nie zostały przeznaczone na zabezpieczenia. Tego typu instrumenty są wykazywane osobno w bilansie w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”. Aktywa z tej kategorii zalicza się do aktywów obrotowych, jeżeli są przeznaczone do obrotu lub ich realizacji oczekuje się w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

b) Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to nie zaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nie notowane na aktywnym rynku. Powstają wówczas, gdy Grupa wydaje środki pieniężne, towary lub usługi bezpośrednio dłużnikowi, nie mając zamiaru wprowadzać swojej należności do obrotu. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia bilansowego. Pożyczki i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia bilansowego zalicza się do aktywów trwałych. Pożyczki i należności zalicza się do wykazywanych w bilansie należności handlowych i usług oraz pozostałych należności.

c) Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Zarządy jednostek tworzących Grupę zamierzają i są w stanie utrzymać do terminu zapadalności.

d) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to nie zaliczone do instrumentów pochodnych instrumenty finansowe przeznaczone do tej kategorii albo nie zaliczone do żadnej z pozostałych. Zalicza się je do aktywów trwałych, o ile Zarząd nie zamierza zbyć inwestycji w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

Transakcje zakupu i sprzedaży inwestycji ujmują się na dzień przeprowadzenia transakcji – dzień, w którym Grupa zobowiązuje się zakupić lub sprzedać dany składnik aktywów. Inwestycje ujmują się początkowo według wartości godziwej powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcyjne. Inwestycje wyłącza się z ksiąg rachunkowych, gdy prawa do uzyskiwania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz aktywa finansowe wykazywane według wartości godziwej, z zyskami lub stratami wykazywanymi w rachunku zysków i strat, wykazuje się po początkowym ujęciu według wartości godziwej. Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności wykazuje się według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), metodą efektywnej stopy procentowej. Zrealizowane i nie zrealizowane zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej aktywów finansowych wykazywanych według wartości godziwej, z zyskami lub stratami rozliczanymi w korespondencji z w rachunkiem zysków i strat wykazuje się w rachunku zysków i strat, w okresie, w którym powstały. Nie zrealizowane zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej niepieniężnych papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży” ujmują się w kapitale własnym. W razie sprzedaży papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży” lub utraty przez nie wartości, łączne dotychczasowe korekty do poziomu aktualnej wartości godziwej wykazuje się w rachunku zysków i strat jako zyski i straty na inwestycyjnych papierach wartościowych.

Wartość godziwa inwestycji notowanych wynika z ich bieżącej ceny zakupu. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny (a także w odniesieniu do nie notowanych papierów wartościowych), Grupa ustala wartość godziwą stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych transakcji na normalnych zasadach rynkowych, odwołanie się do innych instrumentów, które są w zasadzie identyczne, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz powszechnie uznane za poprawne modele wyceny instrumentów pochodnych, oparte na danych wejściowych pochodzących z aktywnego rynku.

Grupa dokonuje na każdy dzień bilansowy oceny, czy występują obiektywne dowody na to, że składnik aktywów finansowych lub grupa aktywów finansowych utraciły na wartości. W odniesieniu do kapitałowych papierów wartościowych zaliczonych do „dostępnych do sprzedaży”, przy ustalaniu, czy papiery wartościowe utraciły na wartości bierze się pod uwagę znaczący lub przedłużający się spadek

wartości godziwej danego papieru wartościowego poniżej jego kosztu. Jeżeli takie dowody występują w przypadku aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączne dotychczasowe straty – ustalone jako różnica pomiędzy ceną nabycia, a aktualną wartością godziwą, pomniejszona o ewentualne straty z tytułu utraty wartości ujęte wcześniej w rachunku zysków i strat – wyłącza się z kapitału własnego i ujmuje w rachunku zysków i strat. Straty z tytułu utraty wartości ujęte wcześniej w rachunku zysków i strat z tytułu instrumentów kapitałowych nie podlegają odwróceniu w korespondencji z rachunkiem zysków i strat.

2.1.5. Aktywa trwałe

a) Wartości niematerialne

Wartości niematerialne ujmowane są w ewidencji według cen nabycia pomniejszone o dotychczasowe umorzenie i ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Grupa dokonuje odpisów amortyzacyjnych metodą liniową. Przyjęto następujące stawki amortyzacyjne:

■ oprogramowanie komputerowe	30%
■ licencje	30%
■ prawa autorskie	30%
■ pozostałe prawa	10 - 20%

Przyjęte stawki amortyzacyjne odpowiadają oszacowanemu okresowi użytkowania wartości niematerialnych, za wyjątkiem kart zawodników (dot. MKS Cracovia SSA), które amortyzowane są w okresie obowiązującej umowy z danym zawodnikiem.

W przypadku wartości niematerialnych nabytych w celu wykorzystania w konkretnym projekcie okres amortyzacji ustala się jako okres trwania projektu.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów dotyczących MKS Cracovia SSA zostało nabyte i jest traktowane jako wartość niematerialna, o nieokreślonym okresie użytkowania i dlatego nie jest amortyzowane. Grunty będące w użytkowaniu wieczystym spółki MKS Cracovia SSA nie podlegają amortyzacji, gdyż posiadają nieokreślony okres użytkowania, z uwagi na fakt, iż Spółka spodziewa się, że nastąpi odnowienie prawa wieczystego użytkowania i odbędzie się to bez ponoszenia znaczących kosztów, gdyż Spółka nie jest zobowiązana do spełnienia żadnych warunków, o których zależałoby przedłużenie tego prawa.

Wieczyste użytkowanie w Polsce traktowane jest jako synonim własności a nie dzierżawy, po zakończeniu której użytkownik oddaje grunt. Spółka nie spodziewa się poniesienia znaczących kosztów przy odnowieniu prawa wieczystego użytkowania w kontekście dotychczasowych działań współwłaściciela MKS Cracovia SSA czyli Gminy Kraków. Miasto wspiera działalność sportowa w tym MKS Cracovia SSA m in. poprzez:

- dofinansowywanie budowy infrastruktury sportowej,
- umorzenie podatku od nieruchomości,
- wniesienie aportem opłat za użytkowanie wieczyste.

Prawo wieczystego użytkowania gruntów dotyczących jednostki dominującej jest amortyzowane przez określony czas użytkowania (założony od momentu nabycia okres użytkowania wynosi od 84 do 99 lat). Średnia stawka amortyzacyjna wynosi 1,2%.

Wartości niematerialne nabyte w wyniku przejęcia A-MEA Informatik AG (obecnie Comarch Swiss AG) obejmują wartość relacji z klientami spółki. Aktywo to zostało ujęte odrębnie od wartości firmy jako wartości niematerialne i prawne i zostało ujęte na dzień przejęcia w bilansie Grupy Comarch wg wartości godziwej. Grupa dokonuje odpisów amortyzacyjnych wartości niematerialnych nabytych w wyniku przejęcia A-MEA Informatik AG metodą liniową, przyjęto okres amortyzacji równy przewidywanemu okresowi osiągnięcia korzyści ekonomicznych z tytułu istniejących relacji z klientami, czyli 60 miesięcy. Rozliczenie amortyzacji zakończono w roku 2016.

Wartości niematerialne nabyte w wyniku przejęcia ESAProjekt sp. z o.o. (obecnie Comarch Healthcare S.A.) obejmują prawa majątkowe do oprogramowania Optimed, OptiNFZKom, BaKS, Carber, SDK,

Repos. Aktywa te zostały ujęte odrębnie od wartości firmy jako wartości niematerialne i prawne i zostały ujęte na dzień przejęcia w bilansie Grupy Comarch wg wartości godziwej. Grupa dokonuje odpisów amortyzacyjnych wartości niematerialnych nabytych w wyniku przejęcia ESAProjekt sp. o.o. metodą liniową, przyjęto okres amortyzacji równy przewidywanemu okresowi osiągnięcia korzyści ekonomicznych ze sprzedaży oprogramowania, czyli 60 miesięcy. Rozliczanie amortyzacji zakończono w roku 2016.

b) Wartość firmy

Wartość firmy stanowi nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto (obejmujących możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia) przejętej jednostki zależnej/stowarzyszonej na dzień przejęcia. Wartość firmy z przejęcia jednostek zależnych ujmuje się w ramach wartości niematerialnych. Wartość firmy z przejęcia jednostek stowarzyszonych ujmuje się w ramach inwestycji w jednostkach stowarzyszonych. Wartość firmy jest testowana corocznie na dzień bilansowy kończący rok obrotowy pod kątem utraty wartości i wykazywana w bilansie według kosztu pomniejszonego o skumulowane odpisy z tytułu ewentualnej utraty wartości. Zyski i straty ze zbycia jednostki uwzględniają wartość bilansową wartości firmy dotyczącą sprzedanej jednostki.

W celu przeprowadzenia testu pod kątem możliwej utraty wartości wartość firmy alokowana jest do ośrodków wypracowujących środki pieniężne.

c) Rzeczowe aktywa trwałe

Środki trwałe

Wycenione zostały według cen nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszone o dotychczasowe umorzenie i ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Przyjęte stawki amortyzacyjne odpowiadają ekonomicznej użyteczności środków trwałych.

Szczegółowe zasady amortyzowania środków trwałych przyjętych przez Spółkę są następujące: środki amortyzowane są metodą liniową przy zastosowaniu stawek amortyzacyjnych odpowiadających oszacowanym okresom użytkowania. W szczególności stawki amortyzacyjne wynoszą: 2,5% (budynki i budowle), 30% (maszyny i urządzenia) i 20% (meble, wyposażenie, pozostałe środki). W przypadku środków trwałych nabytych w celu wykorzystania w konkretnym projekcie okres amortyzacji ustala się jako okres trwania projektu.

Środki trwałe w budowie

Środki trwałe w budowie wycenione są według ceny nabycia pomniejszone o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Odsetki od kredytu inwestycyjnego w okresie realizacji inwestycji aktywowane są w pozycji środki trwałe w budowie. Odsetki od kredytu inwestycyjnego po przyjęciu środka trwałego sfinansowanego kredytem obciążają wynik roku w pozycji koszty finansowe.

Ulepszenia w obcych środkach trwałych

Ulepszenia w obcych środkach trwałych wycenione są według ceny nabycia pomniejszone o dotychczasowe umorzenie i ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

d) Leasing

Począwszy od 1 stycznia 2019 roku Grupa stosuje standard MSSF 16 dotyczący umów leasingowych.

Zgodnie z MSSF 16 umowa ma charakter leasingu, jeżeli leasingobiorca w zamian za wynagrodzenie ma prawo do sprawowania kontroli, w tym pobierania korzyści ekonomicznych, nad użytkowaniem zidentyfikowanego składnika aktywów przez określony czas.

Do umów o charakterze leasingu zgodnie z MSSF 16 Grupa zaliczyła umowy najmu budynków i powierzchni biurowych, prawo wieczystego użytkowania gruntów, leasing środków transportu i leasing sprzętu komputerowego.

Dla umów zawartych na czas oznaczony Grupa przyjęła okres leasingu zgodny z umownym okresem leasingu, chyba że znane były okoliczności wskazujące na skorzystanie z opcji przedłużenia lub wypowiedzenia. Umów zawartych na czas nieokreślony z okresem wypowiedzenia krótszym niż 12 miesięcy Grupa nie wycenia wg MSSF 16, z wyjątkiem umowy najmu przez MKS Cracovia stadionu przy ulicy Kałuży 1 w Krakowie, która ze względu na strategiczny charakter wynajmowanej nieruchomości

została wyceniona wg MSSF 16, i dla której Grupa przyjmuje każdorazowo 5 letni okres leasingu. Umów najmu na czas nieoznaczony z okresem wypowiedzenia dłuższym niż 12 miesięcy Grupa nie identyfikuje.

Grupa ujmuje w aktywach prawo do użytkowania ustalone w wysokości zdyskontowanych przyszłych płatności w okresie trwania leasingu. W miejsce ujmowanych przed zastosowaniem standardu w kosztach działalności podstawowej opłat z tytułu wykorzystywania aktywów będących przedmiotem leasingu została wprowadzona amortyzacja wyliczona od wartości aktywa z tytułu prawa do użytkowania. Amortyzacja jest alokowana odpowiednio do kosztów wytworzenia, kosztów ogólnych bądź kosztów sprzedaży. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania są amortyzowane liniowo.

e) Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe

Dotyczą długoterminowej części czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów.

f) Utrata wartości aktywów

Aktywa o nieokreślonym okresie użytkowania nie podlegają amortyzacji, lecz corocznie są testowane pod kątem możliwej utraty wartości. Aktywa podlegające amortyzacji analizuje się pod kątem utraty wartości, ilekroć jakieś zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazują na możliwość niezrealizowania ich wartości bilansowej. Stratę z tytułu utraty wartości ujmuje się w wysokości kwoty, o jaką wartość bilansowa danego składnika aktywów przewyższa jego wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna to wyższa z dwóch kwot: wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży i wartości użytkowej. Dla potrzeb analizy pod kątem utraty wartości, aktywa grupuje się na najniższym poziomie, w odniesieniu do którego występują dające się zidentyfikować odrębnie przepływy pieniężne (ośrodki wypracowujące środki pieniężne).

2.1.6. Aktywa obrotowe

a) Zapasy (produkty w toku oraz materiały i towary)

Wykazywana w sprawozdaniu produkcja w toku dotyczy wytwarzanego przez Grupę i przeznaczonego do wielokrotnej sprzedaży oprogramowania. Produkcja w toku jest wyceniana według technicznych bezpośrednich kosztów wytworzenia.

Wytworzone przez Grupę i przeznaczone do wielokrotnej sprzedaży oprogramowanie użytkowe wyceniane jest w okresie przynoszenia przez nie korzyści ekonomicznych, nie dłuższym niż 36 miesięcy, jakie następują od rozpoczęcia sprzedaży, w wysokości nadwyżki kosztów ich wytworzenia nad przychodami netto uzyskanymi ze sprzedaży tych produktów w ciągu kolejnych 36 miesięcy. Nie odpisane po tym okresie koszty wytworzenia zwiększają pozostałe koszty operacyjne.

W zależności od charakteru wytworzonego oprogramowania i oceny możliwości jego sprzedaży stosuje się zasadę odpisywania w koszt własny poniesionych na jego wytworzenie nakładów w wysokości od 50% do 100% zafakturowanej w powyższym okresie sprzedaży. Jeżeli Spółka posiada wcześniej informacje o ograniczeniu możliwości dalszej sprzedaży, niezwłocznie dokonuje odpisu aktualizującego wartość produkcji w toku w wysokości nakładów, w stosunku, do których występuje prawdopodobieństwo nie odzyskania, bądź też dokonuje jednorazowo odpisania całości nierozliczonych nakładów (w zależności od stopnia oceny ryzyka) w ciężar kosztu własnego sprzedaży.

Ewidencja materiałów i towarów prowadzona jest według rzeczywistych cen nabycia. Rozchody wyceniane są według zasady pierwsze przyszło, pierwsze wyszło (FIFO). Materiały i towary wycenione są według rzeczywistych cen nabycia nie wyższych od cen sprzedaży netto.

b) Należności

Na dzień powstania ujmuje się je w księgach według wartości godziwej, a w następnych okresach wg skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu).

Należności w zależności od terminu wymagalności (do 12 miesięcy od dnia bilansowego lub powyżej 12 miesięcy od dnia bilansowego) wykazywane są jako krótkoterminowe lub długoterminowe.

W celu urealnienia wartości, należności zostały pomniejszone o odpisy aktualizujące wartość należności wątpliwych. Odpis z tytułu utraty wartości odpowiada różnicy pomiędzy wartością bilansową a wartością

bieżącą rzeczywistych przepływów pieniężnych z danego składnika aktywów. Ze względu na specyfikę działalności (występowanie w ograniczonym zakresie należności od tzw. kontrahentów masowych), dokonywanie stosownych odpisów aktualizacyjnych odbywa się drogą szczegółowej identyfikacji należności i oceny zagrożenia wpływu środków pieniężnych wynikających z uwarunkowań umownych i biznesowych.

c) Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Kategoria ta obejmuje środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych, depozyty bankowe płatne na żądanie, płynne krótkoterminowe papiery wartościowe oraz inne krótkoterminowe inwestycje o dużej płynności.

d) Rozliczenie kontraktów długoterminowych

Koszty związane z kontraktami długoterminowymi ujmuje się w momencie poniesienia. Wynik na kontraktach ustala się według stopnia zaawansowania prac, o ile jest możliwe wiarygodne ustalenie stopnia zaawansowania. Jeżeli nie można wiarygodnie oszacować wyniku umowy, to przychody ujmuje się wyłącznie do wysokości poniesionych kosztów umowy, dla których istnieje prawdopodobieństwo ich odzyskania. Stopień zaawansowania mierzy się w oparciu o wyrażony procentowo stosunek kosztów poniesionych do dnia bilansowego, do łącznych szacowanych kosztów z tytułu kontraktu. Jeżeli prawdopodobne jest że łączne koszty z tytułu umowy przekroczą łączne przychody, to przewidywaną stratę ujmuje się natychmiast.

Grupa prezentuje w aktywach pozycję „Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych” w przypadku gdy występuje nadwyżka poniesionych kosztów i ujętych zysków z tytułu kontraktów długoterminowych, nad wartością zafakturowanej sprzedaży do kontrahentów. W przeciwnym przypadku, tj. gdy występuje nadwyżka zafakturowanej sprzedaży do kontrahentów nad wartością poniesionych kosztów i ujętych zysków z tytułu kontraktów długoterminowych, Grupa prezentuje w zobowiązaniach pozycję „Zobowiązania z tytułu kontraktów długoterminowych”. Ww. nadwyżki są ustalane dla każdego kontraktu osobno i prezentowane rozdzielnie bez saldowania poszczególnych pozycji.

e) Aktywa przeznaczone do zbycia

Aktywa i grupy do zbycia klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar kierownictwa Spółki do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji. Aktywa (i grupy do zbycia) sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

2.1.7. Kapitał własny

Kapitał własny obejmuje między innymi:

- a) kapitał zakładowy jednostki dominującej wykazany w wartości nominalnej,
- b) pozostałe kapitały utworzone:
  - z podziału zysku,
  - z nadwyżki sprzedaży akcji ponad wartość nominalną,
  - z wyceny opcji menedżerskiej,
- c) zysk niepodzielony wynikający z korekt z tytułu zmiany zasad rachunkowości oraz z wyników osiągniętych przez Grupę, a nie przeniesionych do pozostałych kapitałów,
- d) różnice kursowe.

2.1.8. Świadczenia pracownicze

a) Świadczenia oparte na akcjach

Jednostka dominująca do 2014 roku włącznie prowadziła program wynagrodzeń opartych na akcjach i regulowanych akcjami. Wartość godziwa świadczonej przez pracowników pracy, w zamian za przyznanie opcji powiększała koszty. Łączną kwotę, jaką należało rozliczyć w koszty przez okres nabywania uprawnień przez pracowników do realizacji opcji, ustalano w oparciu o wartość godziwą przyznanych opcji, z wyłączeniem wpływu ewentualnych niezwiązanych z rynkiem kapitałowym warunków nabywania uprawnień (np. celów do osiągnięcia w zakresie rentowności i wzrostu sprzedaży). Warunki nabywania uprawnień do realizacji uwzględniały w założeniach co do przewidywanej liczby opcji, które mogły być zrealizowane. Na każdy dzień bilansowy jednostka dominująca weryfikowała swoje oszacowania. Wpływ ewentualnej weryfikacji pierwotnych oszacowań Jednostka dominująca ujmowała w rachunku zysków i strat, w korespondencji z kapitałem własnym. Uzyskane wpływy z tytułu realizacji opcji, tj. wpływy z tytułu objęcia akcji (pomniejszone o koszty transakcyjne bezpośrednio związane z realizacją) odnosiły się na kapitał zakładowy (wartość nominalna) oraz kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej.

2.1.9. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania

a) Zobowiązania handlowe i pozostałe zobowiązania

Na dzień powstania ujmuje się je w księgach według wartości godziwej, a na dzień bilansowy w kwocie skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu). Zobowiązania w zależności od terminu wymagalności (do 12 miesięcy od dnia bilansowego lub powyżej 12 miesięcy od dnia bilansowego) wykazywane są jako krótkoterminowe lub długoterminowe.

b) Zobowiązanie finansowe

W momencie początkowego ujęcia zobowiązania finansowe wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika zobowiązań niekwalifikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu, jednostka wycenia zobowiązania finansowe według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, z wyjątkiem instrumentów pochodnych, wycenianych wg wartości godziwej. Zobowiązania finansowe wyznaczone jako pozycje zabezpieczone podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

c) Zobowiązania leasingowe

Począwszy od 1 stycznia 2019 roku Grupa stosuje standard MSSF 16 dotyczący umów leasingowych. Do umów o charakterze leasingu zgodnie z MSSF 16 Grupa zaliczyła umowy najmu budynków i powierzchni biurowych, prawo wieczystego użytkowania gruntów, leasing środków transportu i leasing sprzętu komputerowego.

Grupa wykazuje zobowiązanie leasingowe ustalone w wysokości zdyskontowanych przyszłych płatności z tytułu umów leasingowych, w okresie trwania leasingu.

W kosztach finansowych ujmowane są odsetki naliczone od zobowiązania leasingowego, zamiast ujmowanych przed zastosowaniem standardu, odsetek płaconych od bieżących rat leasingowych.

Zobowiązania leasingowe rozliczane są efektywną stopą procentową tj. krańcową stopą procentową leasingobiorcy.

d) Rezerwy na zobowiązania

Rezerwy na koszty restrukturyzacji, naprawy gwarancyjne, roszczenia prawne oraz inne zdarzenia (głównie na urlopy oraz nagrody), w wyniku których na Grupie ciąży obecny obowiązek, wynikający ze zdarzeń przeszłych, tworzy, ujmuje się, jeżeli:

- Grupa posiada bieżące prawne lub zwyczajowe zobowiązanie wynikające z przeszłych zdarzeń,

- istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że w celu rozliczenia tych zobowiązań konieczne będą wydatki środków Grupy oraz
- wartość ta została oszacowana w sposób wiarygodny.

Rezerwy restrukturyzacyjne obejmują głównie odprawy pracownicze. Rezerw nie ujmuje się w odniesieniu do przyszłych strat operacyjnych.

Jeżeli występuje szereg podobnych zobowiązań, prawdopodobieństwo konieczności wydatkowania środków w celu ich rozliczenia określa się dla całej grupy podobnych zobowiązań. Rezerwę ujmuje się nawet wówczas, gdy prawdopodobieństwo wydatkowania środków w związku z jedną pozycją zawierającą się w grupie zobowiązań jest niewielkie.

Rezerwy wycenia się według wartości bieżącej kosztów oszacowanych zgodnie z najlepszą wiedzą przez kierownictwo Spółki, których poniesienie jest niezbędne w celu rozliczenia bieżącego zobowiązania na dzień bilansowy. Stopa dyskonta zastosowana do ustalenia wartości bieżącej odzwierciedla aktualną ocenę rynkową wartości pieniądza w czasie oraz zwiększenia dotyczące danego zobowiązania.

2.1.10. Odroczony podatek dochodowy

Jako generalną zasadę przyjmuje się zgodnie z MSR12, iż w związku z przejściowymi różnicami między wykazywaną w księgach rachunkowych wartością aktywów i pasywów, a ich wartością podatkową oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia w przyszłości, tworzona jest rezerwa i ustalone aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi oraz z tytułu ulgi w podatku dochodowym w związku z prowadzeniem działalności w SSE, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności. Ze względu na powyższą zasadę aktywa z tego tytułu ustala się jedynie w rocznym horyzoncie czasowym, przyjmując za bazę do jego ustalenia przeciętny dochód uzyskany z działalności strefowej z okresu 3 lat (łącznie z rokiem, za który jest sporządzane sprawozdanie).

Zobowiązanie z tytułu odroczonego podatku dochodowego tworzy się w wysokości kwoty podatku dochodowego, wymagającej w przyszłości zapłaty, w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych, to jest różnic, które spowodują zwiększenie podstawy obliczenia podatku dochodowego w przyszłości. Odroczony podatek dochodowy ustala się przy zastosowaniu stawek (i przepisów) podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na dzień bilansowy, które zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji odnośnych aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego lub uregulowania zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Zgodnie z realizowaną polityką, dywidendy ze spółek zależnych nie są regularnie wypłacane, z tego powodu brak jest możliwości określenia terminu, w jakim odwrócą się różnice przejściowe z tytułu opodatkowania dywidend spoza krajów UE podatkiem CIT w krajach UE. Ze względu na powyższe Grupa nie tworzy rezerwy na podatek dochodowy z tytułu opodatkowanych dywidend.

Różnica pomiędzy stanem zobowiązań i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego wpływa na wynik finansowy, przy czym zobowiązania i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące operacji rozliczanych z kapitałem własnym, odnoszone są również na kapitał własny.

2.2. Rozpoznawanie przychodów i kosztów

Prowadzona przez Grupę Comarch działalność w zdecydowanej większości polega na wytwarzaniu oprogramowania do wielokrotnej sprzedaży oraz na realizacji informatycznych kontraktów integracyjnych. W ramach kontraktów integracyjnych Grupa Comarch oferuje wykonanie systemów informatycznych "pod klucz" składających się z oprogramowania (własnego i obcego) i/lub sprzętu komputerowego i/lub świadczeniu usług takich jak:

- usługi wdrożeniowe,
- usługi instalacyjne,

- serwis gwarancyjny i pogwarancyjny,
- usługi asysty technicznej,
- usługi *customizacji* (dostosowania) oprogramowania,
- usługi udostępniania rozwiązań IT w modelu *Cloud*
- inne usługi informatyczne i nieinformatyczne niezbędne do realizacji systemu.

Przy ustalaniu całkowitych przychodów z kontraktu uwzględnia się:

- przychody z oprogramowania własnego (niezależnie od formy, w jakiej oprogramowanie to jest udostępniane, czyli: licencje, prawa majątkowe, itp.),
- przychody z usług, o których mowa w poprzednim akapicie.

Kierownicy jednostek mogą podjąć decyzję o zaliczeniu do całkowitych przychodów z kontraktu szacowanych przychodów, dla których istnieje duże prawdopodobieństwo, że zostaną zrealizowane (np. w trakcie realizacji kontraktu z przyczyn technicznych następuje modyfikacja projektu i istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo, że zamawiający zaakceptuje modyfikację i wysokość przychodów wynikających z tej modyfikacji). Dla kontraktów integracyjnych, w ramach których dostarczane jest oprogramowanie autorstwa Grupy Comarch przeznaczone do wielokrotnej sprzedaży, osobno ujmuje się w księgach przychody i koszty związane z tym oprogramowaniem oraz przychody i koszty związane z pozostałą częścią kontraktu integracyjnego. Różne kontrakty integracyjne łączy się i ujmuje w księgach razem jako jeden kontrakt, jeżeli:

- umowy są realizowane jednocześnie lub w ciągłej sekwencji czasowej i precyzyjne rozdzielenie kosztów ich realizacji jest niemożliwe lub
- umowy są tak ściśle powiązane ze sobą, że w rzeczywistości są one częścią pojedynczego projektu ze wspólną dla całego projektu marżą zysku.

Kontrakty są realizowane w oparciu o zawierane umowy a świadczenia zwykle uznaje się za wykonane w zdefiniowanych w nich terminach, z reguły w oparciu o podpisywane obustronnie protokoły odbioru prac.

Przychody z tytułu pozostałych usług (np. usługi serwisowe, usługi asysty) rozpoznaje się równomiernie w okresie trwania umowy/świadczenia usług. Przychody ze sprzedaży sprzętu komputerowego oraz innych towarów rozpoznaje się zgodnie z ustalonymi warunkami dostawy. Przychody ze sprzedaży pozostałych usług, produktów, towarów i innych składników majątkowych obejmują sumy wartości godziwych należnych zafakturowanych przychodów, z uwzględnieniem upustów i rabatów bez podatku od towarów i usług.

W przypadku realizacji indywidualnych informatycznych kontraktów terminy płatności są ustalane indywidualnie w zależności od ich wielkości, długości okresu realizacji, szacowanych nakładów kosztowych. W zależności od specyfiki kontraktu kwoty wynagrodzeń mogą być stałe zdefiniowane w umowie lub mogą zawierać elementy zmienne zależne od ilości i przebiegu prac.

Zdarza się też, że w czasie realizacji kontraktu dochodzi ze strony kontrahenta do zmian ustalonego zakresu prac co skutkuje zmianami wysokości pierwotnie ustalonego wynagrodzenia.

W przypadku sprzedaży oprogramowania wielokrotnego użytku stosuje się zwyczajowo stałe terminy płatności.

Koszty sprzedaży obejmują koszty marketingu oraz koszty pozyskania nowych zleceń przez centra (działy) sprzedaży Grupy Comarch. Koszty ogólne obejmują koszty funkcjonowania Grupy Comarch jako całości i zalicza się do nich w szczególności koszty zarządu oraz koszty działów pracujących na potrzeby ogólne Grupy.

Różnice kursowe dotyczące należności ujmowane są w pozycji przychody ze sprzedaży a od zobowiązań w pozycji koszt sprzedanych produktów, usług i towarów.

Dotacje

Grupa otrzymuje dotacje na finansowanie prac badawczo-rozwojowych w ramach programów pomocy unijnej. Dotacje te ujmuje się w sposób systematyczny jako przychód w poszczególnych okresach, tak aby zapewnić ich współmierność z ponoszonymi kosztami, które dotacje te mają kompensować,

stosownie do celu ich rozliczenia. Dotacje te pomniejszają odpowiednie koszty bezpośrednie, które to koszty po skompensowaniu ich z dotacją prezentowane są w koszcie sprzedanych produktów, usług i materiałów.

a) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Obejmują przychody i koszty niezwiązane bezpośrednio ze zwykłą działalnością jednostek i obejmują głównie: wynik na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych, darowizny, utworzone rezerwy, skutki aktualizacji wartości aktywów.

b) Przychody i koszty finansowe

Obejmują głównie przychody i koszty z tytułu odsetek, wynik osiągnięty z tytułu różnic kursowych z działalności finansowej, ze zbycia aktywów finansowych, skutki aktualizacji wartości inwestycji oraz otrzymane dywidendy. Dywidendy uznawane są za przychody nie wcześniej niż podjęte zostały prawomocne decyzje o dokonaniu ich wypłat. Koszty odsetek płaconych od kredytu inwestycyjnego ujmowane są w kosztach finansowych od momentu przyjęcia do użytkowania środka sfinansowanego kredytem.

2.3. Zarządzanie ryzykiem finansowym

2.3.1. Ryzyko kredytowe

Grupa analizuje wiarygodność finansową potencjalnych klientów przed zawarciem umów na dostawę systemów informatycznych i w zależności od oceny standingu finansowego dostosowuje warunki każdej umowy do potencjalnego ryzyka. Koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczona ze względu na dywersyfikację sprzedaży Grupy do znacznej liczby kontrahentów z różnych branż gospodarki i z różnych regionów świata.

2.3.2. Ryzyko zmiany stóp procentowych

Jednostka dominująca jest narażona na ryzyko zmian stóp procentowych w związku z posiadanymi środkami pieniężnymi i ich ekwiwalentami oraz z zawartymi długoterminowymi kredytami inwestycyjnymi przeznaczonymi na finansowanie nowych budynków produkcyjnych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. Kredyty są oprocentowane wg zmiennej stopy procentowej opartej o stawkę WIBOR oraz LIBOR. Jednostka dominująca dokonywała zabezpieczenia ryzyka stopy procentowej w tym obszarze za pomocą kontraktów IRS, a także prowadzi stały monitoring sytuacji rynkowej w tym zakresie. Wpływ zmiany stóp procentowych na wysokość płaconych odsetek od kredytów jest częściowo kompensowany przez zmianę odsetek otrzymywanych od posiadanych środków pieniężnych.

Analiza wrażliwości wyniku finansowego Grupy na ryzyko stopy procentowej dokonana zgodnie z zasadami MSSF 7, wskazuje, że jeśli na dzień bilansowy stopy procentowe byłyby wyższe/niższe o 50 punktów bazowych, zysk netto za rok 2019 r. byłby o 700 tys. PLN wyższy/niższy, przy pozostałych zmiennych na stałym poziomie. Byłoby to głównie skutkiem znaczącego wzrostu/spadku przychodów z tytułu odsetek od środków pieniężnych. Analogiczna analiza na dzień 31 grudnia 2018 wskazuje, że jeśli stopy procentowe byłyby wyższe/niższe o 50 punktów bazowych, zysk netto za rok 2018 r. byłby o 153 tys. PLN wyższy/niższy, przy pozostałych zmiennych na stałym poziomie. Analiza wrażliwości wyniku finansowego Grupy na ryzyko stopy procentowej dokonana została metodą uproszczoną, zakładającą, że wzrost i spadek stóp procentowych zamknie się identyczną kwotą.

2.3.3. Ryzyko zmiany kursów walut

W związku ze sprzedażą eksportową lub denominowaną w walutach obcych Jednostka dominująca jest narażona na ryzyko kursowe, szczególnie w odniesieniu do zmian kursów par walut EUR/PLN, USD/PLN, GBP/PLN, CAD/PLN, BRL/PLN, CHF/EUR, RUB/PLN, UAH/PLN i AED/PLN. Równocześnie część kosztów Jednostki dominującej jest również wyrażona lub powiązana z kursem walut obcych. W indywidualnych przypadkach Comarch S.A. dokonuje zabezpieczenia przyszłych płatności za pomocą kontraktów

forward, jak również stara się wykorzystywać hedging naturalny poprzez dopasowanie struktury aktywów i pasywów denominowanych w walutach obcych (np. poprzez zmianę waluty kredytów inwestycyjnych).

Wartość bilansowa aktywów oraz zobowiązań finansowych Grupy denominowanych w walutach obcych na dzień bilansowy dotyczy należności i zobowiązań z tytułu dostaw i usług, zobowiązań z tytułu kredytu inwestycyjnego oraz środków pieniężnych. Wartości te przedstawione zostały w nocie [3.15](#).

Analiza wrażliwości wyniku finansowego Grupy na ryzyko zmiany kursów walut dokonana zgodnie z zasadami MSSF 7, wskazuje, że jeśli kurs w stosunku do kursu z wyceny bilansowej dla walut EUR, USD, GBP i BRL wzrósłby/spadłby o 5% przy utrzymaniu wszystkich innych zmiennych na stałym poziomie, wynik netto Grupy za okres 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2019 roku byłby wyższy/nniższy o 16 517 tys. PLN, w tym wyższy/nniższy o 10 391 tys. PLN z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w EUR, wyższy/nniższy o 3 180 tys. PLN z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w USD, wyższy/nniższy o 1 114 tys. PLN z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w GBP, wyższy/nniższy o 309 tys. PLN z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w CAD, wyższy/nniższy o 341 tys. PLN z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w BRL, wyższy/nniższy o 865 tys. PLN z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w RUB, wyższy/nniższy o 626 tys. PLN z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w CHF, wyższy/nniższy o 53 tys. PLN z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w UAH oraz wyższy/nniższy o 190 tys. PLN z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wyrażonych w AED.

Jeśli kurs w stosunku do kursu z wyceny bilansowej dla walut (EUR, USD, GBP, CAD, CHF, CNY, RUB, UAH, CLP, TRY, BRL, MYR, SEK, AED, AUD, JPY, KRW, ZAR, ARS, COP i PEN) wzrósłby/spadłby o 10% przy utrzymaniu wszystkich innych zmiennych na stałym poziomie, wynik netto Grupy z tytułu przeliczenia kontraktów długoterminowych za okres 12 miesięcy kończący się 31 grudnia 2019 roku byłby wyższy o 29 071 tys. PLN / niższy o 29 071 tys. PLN (w 2018 roku: wyższy o 18 052 tys. PLN / niższy o 18 052 tys. PLN). Powyższy szacunek wpływu ryzyka walutowego na wynik finansowy obliczony został w oparciu o metodę symetryczną zakładającą, że wzrost i spadek kursów zamknie się identyczną kwotą.

2.3.4. Ryzyko płynności finansowej

Grupa posiada system zarządzania ryzykiem płynności dla potrzeb zarządzania funduszami krótko-, średnio- i długoterminowymi Grupy. Podstawowe ryzyko płynności finansowej wynika z faktu, iż większość kosztów ponoszonych przez Grupę ma charakter kosztów stałych, natomiast przychody ze sprzedaży podlegają zmienności charakterystycznej dla firm usługowych. Grupa zarządza ryzykiem płynności utrzymując odpowiednią wielkość kapitału obrotowego, utrzymując rezerwowe linie kredytowe w rachunku bieżącym, monitorując stale prognozowane i rzeczywiste przepływy pieniężne oraz analizując profile zapadalności aktywów i zobowiązań finansowych. Informacje o terminach umownej zapadalności zobowiązań finansowych przedstawiono w nocie [3.16](#).

2.4. Rachunkowość pochodnych instrumentów finansowych oraz działalności zabezpieczającej

Instrumenty pochodne stanowiące instrument zabezpieczający w rozumieniu MSSF9, będące zabezpieczeniem wartości godziwej wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi na wynik z operacji finansowych. Instrumenty pochodne stanowiące instrument zabezpieczający w rozumieniu MSSF9, będące zabezpieczeniem przepływów pieniężnych wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi:

- na kapitał z aktualizacji wyceny (w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie),
- na wynik z operacji finansowych (w części nie stanowiącej efektywnego zabezpieczenia).

Instrumenty pochodne nie stanowiące instrumentu zabezpieczającego w rozumieniu MSSF9, wycenia się w wartości godziwej, a zmianę w wycenie odnosi na wynik z operacji finansowych.

2.5. Ważne oszacowania i założenia

Oszacowania i osądy poddaje się nieustannej weryfikacji. Wynikają one z dotychczasowych doświadczeń oraz innych czynników, w tym przewidywań co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się zasadne. Grupa dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia dotyczące przyszłości. Uzyskane w ten sposób oszacowania księgowe z definicji rzadko pokrywają się będą z faktycznymi rezultatami. Oszacowania i założenia, które niosą ze sobą znaczące ryzyko konieczności wprowadzenia istotnej korekty wartości bilansowej aktywów i zobowiązań w trakcie kolejnego roku obrotowego są zaprezentowane niżej.

2.5.1. Oszacowania okresów użytkowania wartości niematerialnych oraz środków trwałych

a) Wartości niematerialne

Standardowo przyjęto następujące stawki amortyzacyjne:

■ oprogramowanie komputerowe	30%
■ licencje	30%
■ prawa autorskie	30%
■ pozostałe prawa	10 - 20%

W przypadku wartości niematerialnych nabytych w celu wykorzystania w konkretnym projekcie okres amortyzacji ustala się jako okres trwania projektu.

Dla dokonywania odpisów amortyzacyjnych wartości niematerialnych nabytych w wyniku przejęć Grupa przyjęła okres amortyzacji równy przewidywanemu okresowi osiągnięcia korzyści ekonomicznych ze sprzedaży oprogramowania lub przewidywanemu okresowi osiągnięcia korzyści ekonomicznych z tytułu istniejących relacji z klientami, czyli 60 miesięcy.

b) Środki trwałe

Środki trwałe amortyzowane są metodą liniową przy zastosowaniu stawek amortyzacyjnych odpowiadających oszacowanym okresom użytkowania. W szczególności stawki amortyzacyjne wynoszą: 2,5% (budynki i budowle), 30% (maszyny i urządzenia) i 20% (meble, wyposażenie, pozostałe środki). W przypadku środków trwałych nabytych w celu wykorzystania w konkretnym projekcie okres amortyzacji ustala się jako okres trwania projektu.

2.5.2. Oszacowania całkowitych kosztów realizacji projektów związane z wyceną kontraktów długoterminowych zgodnie z MSSF 15

Zgodnie z przyjętymi przez Grupę zasadami rachunkowości dokonuje się ustalenia stopnia zaawansowania kontraktów długoterminowych przez ustalenie proporcji dotychczas poniesionych kosztów danego projektu do całkowitych szacowanych kosztów projektów. Z uwagi na długoterminowy charakter prowadzonych projektów oraz ich złożoność, a także możliwość pojawienia się nie przewidywanych wcześniej trudności związanych z realizacją projektu, może się okazać, iż rzeczywiste całkowite koszty realizacji projektu będą różniły się od szacunków dokonywanych na kolejne dni bilansowe. Zmiana szacunków całkowitych kosztów realizacji projektów mogłaby spowodować, iż ustalony na dzień bilansowy stopień zaawansowania projektu, a tym samym rozpoznany przychód, powinien być ustalony w innej wartości.

2.5.3. Oszacowania związane z ustaleniem i rozpoznaniem aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego zgodnie z MSR 12

W związku z prowadzeniem działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej i korzystaniem przez jednostkę dominującą z ulg podatkowych dokonuje się ustalenia wartości aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego, na bazie przewidywań dotyczących kształtowania się wysokości dochodu

zwolnionego oraz okresu, w którym taki dochód może występować. Z uwagi na dużą zmienność koniunktury w branży IT, w której działa Grupa, może nastąpić sytuacja, w której rzeczywiste wyniki i dochód zwolniony mogą się różnić od tych prognozowanych przez Comarch S.A. Dlatego ze względu na zasadę ostrożności aktywa z tego tytułu ustala się jedynie w rocznym horyzoncie czasowym, przyjmując za bazę do jego ustalenia przeciętny dochód uzyskany z działalności strefowej z okresu 3 lat, wybranych z okresu pięcioletniego (łącznie z rokiem, za który jest sporządzane sprawozdanie), po odrzuceniu dwóch wielkości skrajnych.

2.5.4. Oszacowanie potencjalnych kosztów związanych z toczącymi się przeciwko Grupie postępowaniami sądowymi zgodnie z MSR 37

Na dzień bilansowy Grupa jest powodem i pozwanym w postępowaniach sądowych. Sporządzając sprawozdanie finansowe, Grupa każdorazowo bada szanse i ryzyka związane z prowadzonymi postępowaniami sądowymi i stosownie do rezultatów takich analiz tworzy rezerwy na potencjalne straty. Zawsze istnieje jednak ryzyko, iż sąd wyda wyrok odmienny od przewidywań i utworzone rezerwy okażą się niewystarczające lub nadmierne w stosunku do rzeczywistych wyników postępowań.

2.5.5. Oszacowanie związane z przeprowadzeniem dorocznego testu na utratę wartości firmy zgodnie z MSSF 3 i MSR 36

Grupa przeprowadza na koniec każdego roku obrotowego test na utratę wartości firmy, zgodnie z polityką rachunkowości zawartą w notcie 3.6. W celu przeprowadzenia testu pod kątem możliwej utraty wartości, wartość firmy alokowana jest do ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Wartość odzyskiwalną ustala się na podstawie wyższej z dwóch wartości: wartości użytkowej lub wartości godziwej. Wyliczenia te wymagają wykorzystania szacunków odnośnie projekcji przepływów pieniężnych w segmencie IT w kolejnym roku obrotowym oraz przewidywanego rozwoju rynku IT w Polsce i regionach, w których Grupa prowadzi działalność, w latach późniejszych. Z uwagi na dużą zmienność koniunktury w branży IT, w której działa Grupa, może nastąpić sytuacja, w której rzeczywiste przepływy mogą się różnić od tych prognozowanych przez Grupę.

2.6. Nowe standardy rachunkowości i interpretacje KIMSF

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską (UE).

Effekt zastosowania nowych standardów rachunkowości i zmian polityki rachunkowości

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019 r. są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzeniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2018 r., z wyjątkiem zmian opisanych poniżej.

Zastosowano takie same zasady dla okresu bieżącego i porównywalnego, chyba że standard lub interpretacja zakładały wyłącznie prospektywne zastosowanie.

Zmiany do istniejących standardów do zastosowania po raz pierwszy w sprawozdaniu finansowym za 2019 rok

■ MSSF 16 Leasing

Standard MSSF 16 został opublikowany w dniu 13 stycznia 2016 r. i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 r. lub później. Dozwolone zostało jego wcześniejsze zastosowanie, ale pod warunkiem równoczesnego zastosowania MSSF 15. Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie standardu.

Grupa wdrożyła stosowanie standardu MSSF 16 metodą retrospektywną, z łącznym efektem pierwszego zastosowania MSSF 16 ujętym na dzień 1 stycznia 2019 r., bez przekształcania danych porównawczych.

Zastosowanie MSSF 16 wymagało od Grupy analizy danych oraz dokonania szacunków i wyliczeń, które mają wpływ na wycenę zobowiązań leasingowych oraz wycenę aktywów z prawem do użytkowania. Obejmowały one zidentyfikowanie umów podlegających stosowaniu MSSF 16, ustalanie okresu obowiązywania umów oraz ustalanie stóp procentowych stosowanych do dyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych.

Zgodnie z MSSF 16 umowa ma charakter leasingu, jeżeli leasingobiorca w zamian za wynagrodzenie ma prawo do sprawowania kontroli, w tym pobierania korzyści ekonomicznych, nad użytkowaniem zidentyfikowanego składnika aktywów przez określony czas.

W trakcie prac przygotowawczych Grupa dokonała analizy wszystkich zawartych umów pod kątem spełniania kryteriów uznania ich za umowy o charakterze leasingowym wg. MSSF 16. Do umów leasingu podlegających pod MSSF 16 Grupa zaliczyła umowy najmu budynków i powierzchni biurowych, prawo wieczystego użytkowania gruntów, leasing środków transportu i leasing sprzętu komputerowego.

Dla umów zawartych na czas oznaczony Grupa przyjęła okres leasingu zgodny z umownym okresem leasingu, chyba że znane były okoliczności wskazujące na skorzystanie z opcji przedłużenia lub wypowiedzenia. Umów zawartych na czas nieokreślony z okresem wypowiedzenia krótszym niż 12 miesięcy Grupa nie wycenia wg. MSSF 16, z wyjątkiem umowy najmu przez MKS Cracovia stadionu przy ulicy Kałuży 1 w Krakowie, która ze względu na strategiczny charakter wynajmowanej nieruchomości została wyceniona wg. MSSF 16, i dla której Grupa przyjmuje każdorazowo 5 letni okres leasingu. Szacunkowa wartość zobowiązań wynikających z pozostałych umów zawartych na czas nieokreślony dla okresu 12 miesięcy wynosi ok. 1 500 tys. PLN. Umów najmu na czas nieoznaczony z okresem wypowiedzenia dłuższym niż 12 miesięcy Grupa nie zidentyfikowała.

Zgodnie ze standardem MSSF 16 Leasing Grupa wdrożyła jednolite zasady rachunkowości, wymagające od leasingobiorców ujmowania aktywów i zobowiązań w przypadku wszystkich umów leasingu z uwzględnieniem wyjątków wymienionych w standardzie. Grupa ujmuje prawo do użytkowania aktywa wraz z odpowiednim zobowiązaniem leasingowym ustalonym w wysokości zdyskontowanych przyszłych płatności w okresie trwania leasingu. W miejsce ujmowanych do tej pory w kosztach działalności podstawowej opłat z tytułu wykorzystywania aktywów będących przedmiotem leasingu została wprowadzona amortyzacja wyliczona od wartości aktywa z tytułu prawa do użytkowania. Amortyzacja jest alokowana odpowiednio do kosztów wytworzenia, kosztów ogólnych bądź kosztów sprzedaży. Zamiast ujmowanych w kosztach finansowych odsetek płaconych od bieżących rat leasingowych zostały wprowadzone odsetki naliczone od zobowiązania z tytułu leasingu. Aktywa z tytułu prawa do użytkowania są amortyzowane liniowo natomiast zobowiązania leasingowe rozliczane efektywną stopą procentową (krańcową stopą procentową leasingobiorcy).

Krańcowa stopa procentowa leasingobiorcy dla danej umowy leasingu ustalona została jako suma stopy wolnej od ryzyka zależnej od waluty i okresu leasingu, korekty z tytułu marży kredytowej oraz korekty specyficznej dla przedmiotu leasingu. Wysokość krańcowych stóp procentowych zastosowanych przez Grupę kształtuje się między 1,3% a 7,8%.

Łączna wartość nominalnego wynagrodzenia wynikającego ze zidentyfikowanych na dzień 1 stycznia 2019 r. umów o charakterze leasingowym spełniających kryteria MSSF 16, przypadająca na okres od 1 stycznia 2019 r. do końca okresu ich obowiązywania, wynosiła:

- dla umów najmu: 60 216 tys. PLN,
- dla prawa wieczystego użytkowania gruntów (na okres do 2089 r.): 58 914 tys. PLN,
- dla leasingu środków transportu i sprzętu IT: 1 290 tys. PLN.

W wyniku zastosowania MSSF 16 wartość aktywów z tytułu prawa do użytkowania oraz zobowiązań leasingowych na dzień 1 stycznia 2019 r. wyniosła 74 402 tys. PLN, w tym:

- z tytułu umów najmu: 54 514 tys. PLN,
- z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów (na okres do 2089 r.): 18 631 tys. PLN,
- z tytułu leasingu środków transportu i sprzętu IT: 1 257 tys. PLN.

Wdrożenie MSSF 16 ma wpływ na wskaźniki finansowe wyliczane na podstawie sprawozdań finansowych, w tym także te, które stanowią kowenanty w umowach kredytowych zawartych przez

Grupę. Grupa doprowadziła do wyłączenia wpływu zmian wynikających z wdrożenia standardu MSSF 16 na wyliczenia kowenantów we wszystkich umowach kredytowych. Zarząd Grupy informuje, że nie widzi ryzyka przekroczenia dopuszczalnych wartości kowenantów wynikających z umów kredytowych zawartych przez Grupę także w sytuacji, gdyby do wyliczeń wartości kowenantów zostały wykorzystane dane uwzględniające zastosowanie MSSF 16.

Główne różnice pomiędzy zobowiązaniami z tytułu leasingu operacyjnego ujawnionymi na dzień 31 grudnia 2018 r. a zobowiązaniami z tytułu leasingu rozpoznanymi na dzień pierwszego zastosowania standardu MSSF 16 wynikają z:

- ujęcia w zobowiązaniach z tytułu leasingu praw wieczystego użytkowania, które zostały zakwalifikowane jako umowy leasingu na dzień 1 stycznia 2019 r.,
- wyłączenia z wyceny według MSSF 16 umów krótkoterminowych, umów zawartych na czas nieoznaczony z okresem wypowiedzenia krótszym niż rok oraz umów dotyczących aktywów niskocennych tj. o wartości początkowej poniżej 5 000 USD.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2019 r. wartość aktywa z tytułu prawa do użytkowania w Grupie wyniosła 73 636 tys. PLN, a wartość zobowiązania z tytułu leasingu 74 731 tys. PLN. Wartość amortyzacji od aktywa z tytułu prawa do użytkowania w 2019 roku wyniosła 18 629 tys. PLN. Wartość odsetek od zobowiązań z tytułu leasingu w czterech kwartałach 2019 roku wyniosła 2 310 tys. PLN.

Wpływ zastosowania MSSF 16 na wybrane pozycje sprawozdania finansowego Grupy

	Stan na 31 grudnia 2019 dane opublikowane	Stan na 31 grudnia 2019 bez MSSF 16
Wpływ na bilans		
Aktywa Razem	1 842 711	1 769 525
Aktywa trwałe	796 738	723 552
Aktywo z tytułu prawa do użytkowania	73 636	-
Pasywa Razem	1 842 711	1 769 525
Zobowiązania ogółem, w tym	871 955	797 645
<i>Zobowiązania długoterminowe</i>	<i>257 351</i>	<i>198 494</i>
<i>Zobowiązania krótkoterminowe</i>	<i>614 604</i>	<i>599 151</i>
Zobowiązania z tytułu leasingu, w tym	74 731	-
<i>Zobowiązania długoterminowe</i>	<i>59 001</i>	-
<i>Zobowiązania krótkoterminowe</i>	<i>15 730</i>	-
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy spółki	952 123	953 247
Wpływ na rachunek zysków i strat		
Amortyzacja, w tym	84 929	66 653
<i>Amortyzacja prawa do użytkowania</i>	<i>18 629</i>	-
Zysk netto	105 518	106 642
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy spółki	104 846	105 970

Wpływ na przepływy pieniężne

Przepływy pieniężne razem	76 206	76 206
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	168 964	149 823
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(34 373)	(34 373)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(58 385)	(39 244)

Amortyzacja aktywa z tytułu prawa do użytkowania**12 miesięcy 2019**

Leasing środków transportu i sprzętu komputerowego	774
Najem	17 592
Użytkowanie wieczyste	263

Amortyzacja aktywa z tytułu prawa do użytkowania**18 629**

Grupa korzysta z dwóch uproszczeń dotyczących klasyfikowania umowy jako umowy leasingu wg. MSSF 16. Grupa wyłączyła z wyceny wg. MSSF 16 umowy spełniające definicję leasingu krótkoterminowego według MSSF 16 oraz umowy aktywów o niskiej wartości tj. o wartości początkowej nie przekraczającej równowartości 5 tys. USD. Zastosowanie przez Spółkę powyższych uproszczeń zobowiązuje ją do stosowania ich w całym okresie obowiązywania standardu. Zastosowane uproszczenia są udokumentowane odpowiednimi zapisami polityki rachunkowości. Koszt związany z umowami leasingów krótkoterminowych i leasingów aktywów o niskiej wartości w 2019 roku wyniósł ok. 2 700 tys. PLN.

- **Zmiana w MSSF 9: Przedpłaty z ujemną rekompensatą**

Zmiana w MSSF 9 została opublikowana w dniu 12 października 2017 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później. Jej celem jest wskazanie zasad wyceny dla aktywów finansowych, które mogą zostać spłacone wcześniej na podstawie warunków umownych i, formalnie, mogłyby nie spełniać wymogów testu „płatność wyłącznie kapitału i odsetek”, co wykluczałoby ich wycenę w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez inne całkowite dochody.

W związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2019 r. zmian do standardu MSSF 9 **Przedpłaty z ujemną rekompensatą**, Grupa przeprowadziła analizę historycznych zmian warunków umownych dotyczących długoterminowych umów finansowania zewnętrznego pod kątem jednorazowego ujęcia ich efektów w rachunku zysków i strat. Grupa przeliczyła wartość bilansową zmienionych zobowiązań według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu pierwotnej stopy procentowej. W wyniku przeprowadzonej analizy odstąpiono od rozpoznania wyników z tytułu modyfikacji zobowiązań finansowych w rachunku zysków i strat ze względu na ich nieistotność.

- **KIMSF 23 Niepewność w zakresie sposobów ujmowania podatku dochodowego**

Nowa interpretacja została opublikowana w dniu 7 czerwca 2017 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później. Celem interpretacji jest wskazanie w jaki sposób ująć w sprawozdaniach finansowych podatek dochodowy w przypadkach, gdy istniejące przepisy podatkowe mogą pozostawiać pole do interpretacji i różnicy zdań pomiędzy jednostką i organami podatkowymi.

- **Zmiana w MSR 28: Długoterminowe udziały w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach**

Zmiana w MSR 28 została opublikowana w dniu 12 października 2017 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później. Jej celem jest wskazanie zasad wyceny dla udziałów w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach w sytuacji, gdy nie są one wyceniane metodą praw własności.

■ Zmiany do różnych standardów wynikające z corocznego przeglądu Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (Annual Improvements 2015-2017)

W dniu 12 grudnia 2017 roku w wyniku dokonanego przeglądu MSSF wprowadzono drobne poprawki do następujących standardów:

- **MSSF 3 Połączenia jednostek**, w zakresie doprecyzowania, że w momencie objęcia kontroli jednostka ponownie wycenia posiadane udziały we wspólnym działaniu,
- **MSSF 11 Wspólne ustalenia umowne**, w zakresie doprecyzowania, że w momencie objęcia współkontroli jednostka nie wycenia ponownie posiadanych udziałów we wspólnym działaniu,
- **MSR 12 Podatek dochodowy**, wskazując, że wszelkie podatkowe konsekwencje wypłat dywidend należy ujmować w taki sam sposób,
- **MSR 23 Koszty finansowania zewnętrznego**, nakazując zaliczać do źródeł finansowania o charakterze ogólnym również te kredyty i pożyczki, które pierwotnie służyły finansowaniu powstających aktywów – od momentu, gdy aktywa są gotowe do wykorzystania zgodnie z zamierzonym celem (użytkowanie lub sprzedaż).

Mają one zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 r. lub później.

■ Zmiany w MSR 19: Zmiana, ograniczenie lub rozliczenie programu

Zmiany w MSR 19 zostały opublikowane w dniu 7 lutego 2018 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później. Zmiany dotyczą sposobu ponownej wyceny programów zdefiniowanych świadczeń w przypadku, gdy ulegają one zmianie. Zmiany w standardzie oznaczają, że w przypadku ponownej wyceny aktywa/zobowiązania netto z tytułu danego programu należy zastosować zaktualizowane założenia w celu określenia bieżącego kosztu zatrudnienia i kosztów odsetek dla okresów po zmianie programu. Do tej pory, MSR 19 tego nie wyjaśniał precyzyjnie.

Ww. zmiany do standardów nie miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy za 2019 rok poza opisanymi powyżej.

Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów, jakie zostały już wydane przez RMSR i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

W niniejszym sprawozdaniu finansowym Grupa nie zdecydowała o wcześniejszym zastosowaniu opublikowanych standardów lub interpretacji przed ich datą wejścia w życie.

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie na dzień bilansowy:

■ MSSF 17 Umowy ubezpieczeniowe

Nowy standard został opublikowany w dniu 18 maja 2017 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub później. Dozwolone jest jego wcześniejsze zastosowanie (pod warunkiem równoczesnego zastosowania MSSF 15 i MSSF 9). Standard zastępuje dotychczasowe regulacje dotyczące umów ubezpieczeniowych (MSSF 4).

■ Zmiana w MSSF 3 Połączenia jednostek

Zmiana w MSSF 3 została opublikowana w dniu 22 października 2018 roku i ma zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później.

Celem zmiany było doprecyzowanie definicji przedsięwzięcia (ang. *business*) i łatwiejsze odróżnienie przejęć „przedsięwzięć” od grup aktywów dla celów rozliczenia połączeń.

■ Zmiany w MSR 1 i MSR 8: Definicja określenia „istotny”

Zmiany w MSR 1 i MSR 8 zostały opublikowane w dniu 31 października 2018 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później.

Celem zmian było doprecyzowanie definicji „istotności” i ułatwienie jej stosowania w praktyce.

■ **Reforma referencyjnych stóp procentowych (stawek referencyjnych) - Zmiany w MSSF 9, MSR 39 i MSSF 7**

Zmiany w MSSF 9, MSR 39 i MSSF 7 zostały opublikowane w dniu 26 września 2019 roku i mają zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2020 roku lub później.

Zmiany modyfikują szczegółowe wymogi rachunkowości zabezpieczeń, aby zminimalizować (wyeliminować) potencjalne skutki niepewności związanej z reformą referencyjnych (międzybankowych) stóp procentowych. Ponadto, jednostki będą zobowiązane do dodania dodatkowych ujawnień odnośnie tych powiązań zabezpieczających, na które bezpośredni wpływ ma niepewność związana z reformą.

Grupa zastosuje zmienione standardy od dat wskazanych przez UE jako daty rozpoczęcia obowiązywania w prawie unijnym tych zmian.

Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów wydane przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone do stosowania w UE

Nie dotyczy.

3. Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

3.1. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego za 2018 rok

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe za 2018 rok zostało zatwierdzone 26 czerwca 2019 roku przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Comarch S.A. W dniu 8 lipca 2019 roku zostało zgodnie z przepisami prawa złożone w Krajowym Rejestrze Sądowym.

3.2. Sprawozdawczość wg segmentów

Dla Grupy Kapitałowej Comarch podstawowym rodzajem segmentów operacyjnych są segmenty branżowe, a pomocniczym rodzajem segmentów operacyjnych są segmenty geograficzne według miejsca prowadzenia działalności. Objęte konsolidacją jednostki Grupy Kapitałowej Comarch prowadzą następujące rodzaje działalności:

- sprzedaż systemów informatycznych i usług z nimi związanych w tym również produkcja oprogramowania dla medycyny oraz sprzedaż sprzętu informatycznego (dalej jako „Segment IT”),
- działalność sportową (dalej jako „Segment Sport”) prowadzoną przez MKS Cracovia SSA,
- działalność związaną z inwestowaniem na rynku kapitałowym i na rynku nieruchomości (dalej jako „Segment Inwestycje”),
- działalność w zakresie świadczenia usług medycznych (dalej jako „Segment Medycyna”).

Dominujący udział w przychodach ze sprzedaży, wynikach oraz aktywach posiada Segment IT. Ze względu na specyfikę działalności segment IT prezentowany jest z wydzieleniem rynku DACH (Niemcy, Austria, Szwajcaria), rynku polskiego oraz rynków pozostałych.

Ze względu na geograficzny podział miejsca prowadzenia działalności Grupa Comarch wyróżnia następujące segmenty rynku: Polska, Rejon DACH (Niemcy, Austria, Szwajcaria), Pozostałe kraje. Segment Sport, Segment Inwestycje i Segment Medycyna prowadzą działalność wyłącznie na terenie Polski. Ze względu na to, że jedynie Segment IT prowadzi działalność poza krajem i jednocześnie ponoszone w Segmencie IT koszty w znacznej mierze są wspólne dla sprzedaży eksportowej oraz krajowej nie jest celowe ustalanie wyniku odrębnie dla działalności eksportowej i krajowej.

Sprzedaż Grupy Comarch jest mocno zdywersyfikowana i nie występuje uzależnienie od jednego odbiorcy. W ciągu 12 miesięcy 2019 roku sprzedaż do żadnego z kontrahentów nie przekroczyła 10% całkowitej sprzedaży Grupy Comarch.

Rozkład przychodów ze sprzedaży osiągniętych przez Grupę Kapitałową Comarch na przestrzeni roku 2019 przedstawiał się następująco: 23% rocznej sprzedaży zostało zrealizowane w pierwszym kwartale, 23% w drugim kwartale, 25% w trzecim kwartale oraz 29% w czwartym kwartale. Na przestrzeni roku 2020 Grupa spodziewa się rozkładu przychodów ze sprzedaży zbliżonego do tego z 2019 roku.

12 miesięcy 2018	Segment IT			Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna	Eliminacje	Razem
	Rynek polski	Rynek DACH	Pozostałe rynki					
Przychody segmentu–sprzedaż klientom zewnętrznym	764 943	292 001	267 882	4 465	35 151	11 386	-	1 375 828
<i>w tym:</i>								
Przychody ze sprzedaży:	773 996	290 173	266 909	5 503	21 333	11 705	-	1 369 619
<i>na rzecz klientów z sektora Telekomunikacja, Media, IT</i>	124 558	80 384	111 474	-	-	-	-	316 416
<i>na rzecz klientów z sektora Finanse i Bankowość</i>	151 416	37 935	15 181	-	-	-	-	204 532
<i>na rzecz klientów z sektora Handel i Usługi</i>	58 934	33 985	109 487	-	-	-	-	202 406
<i>na rzecz klientów z sektora Przemysł i Utilities</i>	76 798	28 983	27 755	4 808	-	-	-	138 344
<i>na rzecz klientów z Sektora Publicznego</i>	181 131	9 316	2 553	-	-	-	-	193 000
<i>na rzecz Małych i Średnich Przedsiębiorstw</i>	160 874	99 568	-	-	-	-	-	260 442
<i>na rzecz klientów z sektora Medycyna</i>	15 646	-	-	-	-	11 705	-	27 351
<i>na rzecz pozostałych klientów</i>	4 639	2	459	695	21 333	-	-	27 128
<i>pozostałe przychody operacyjne</i>	1 153	1 532	3 503	51	13 600	321	-	20 160
<i>przychody finansowe</i>	(10 206)	296	(2 530)	(1 089)	218	(640)	-	(13 951)
Przychody segmentu–sprzedaż pozostałym segmentom	436 644	39 855	36 068	7 582	8 543	2 161	(530 853)	-
Przychody segmentu ogółem*	1 201 587	331 856	303 950	12 047	43 694	13 547	(530 853)	1 375 828
Koszty segmentu d/t sprzedaży klientom zewnętrznym	715 882	246 208	290 030	5 995	29 969	14 152	-	1 302 236
Koszty segmentu d/t sprzedaży pozostałym segmentom	436 644	39 855	36 068	7 582	8 543	2 161	(530 853)	-
Koszty segmentu ogółem*	1 152 526	286 063	326 098	13 577	38 512	16 313	(530 853)	1 302 236
Podatek bieżący	(10 606)	(16 334)	(6 422)	(226)	(586)	-	-	(34 174)
Aktywa i rezerwa na podatek z tytułu ulgi inwestycyjnej i pozostałych tytułów	4 966	(3 344)	1 737	49	737	-	-	4 145
Udział segmentu w wyniku jednostek wycenianych metodą prawa własności	(333)	-	(10 779)	-	-	-	-	(11 112)
Wynik netto	43 088	26 115	(37 612)	(1 707)	5 333	(2 766)	-	32 451
<i>w tym:</i>								
<i>wynik przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej</i>	43 088	26 115	(37 612)	(1 700)	3 491	(2 766)	-	30 616
<i>wynik przypadający udziałom nie dającym kontroli</i>	-	-	-	(7)	1 842	-	-	1 835

*) pozycje obejmują odpowiednio przychody oraz koszty z wszystkich rodzajów, które w sposób bezpośredni można przyporządkować poszczególnym segmentom

Sprzedaż pomiędzy poszczególnymi segmentami odbywa się na zasadach rynkowych.

Udział segmentów branżowych w aktywach i zobowiązaniach oraz wydatkach inwestycyjnych

Aktywa i zobowiązania segmentów na dzień 31 grudnia 2018 r. oraz wydatki inwestycyjne i amortyzacja w okresie 12 miesięcy 2018 roku przedstawiają się następująco:

31 grudnia 2018 / 12 miesięcy 2018

	Segment IT			Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna	Ogółem
	Polska	Rejon DACH	Pozostałe kraje				
Aktywa	938 951	216 790	300 800	137 797	65 962	5 645	1 665 945
Zobowiązania	546 112	73 378	116 556	32 535	20 027	1 229	789 837
Wydatki inwestycyjne	61 696	6 783	10 009	19 274	5 050	1 505	104 317
Amortyzacja	45 723	5 528	4 549	2 255	4 256	2 894	65 205

12 miesięcy 2019	Segment IT			Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna	Eliminacje	Razem
	Rynek polski	Rynek DACH	Pozostałe rynki					
Przychody segmentu–sprzedaż klientom zewnętrznym	787 721	291 066	339 706	1 721	38 409	12 106	-	1 470 729
<i>w tym:</i>								
Przychody ze sprzedaży:	781 477	288 527	325 710	1 960	29 404	10 345	-	1 437 423
<i>na rzecz klientów z sektora Telekomunikacja, Media, IT</i>	147 836	80 601	107 409	-	-	-	-	335 846
<i>na rzecz klientów z sektora Finanse i Bankowość</i>	145 959	35 828	9 267	-	-	-	-	191 054
<i>na rzecz klientów z sektora Handel i Usługi</i>	69 333	26 920	155 490	-	-	-	-	251 743
<i>na rzecz klientów z sektora Przemysł i Utilities</i>	93 049	34 245	52 042	-	-	-	-	179 336
<i>na rzecz klientów z Sektora Publicznego</i>	119 846	10 506	-	-	-	-	-	130 352
<i>na rzecz Małych i Średnich Przedsiębiorstw</i>	190 421	100 411	-	-	-	-	-	290 832
<i>na rzecz klientów z sektora Medycyna</i>	14 111	15	1 448	-	-	10 345	-	25 919
<i>na rzecz pozostałych klientów</i>	922	1	54	1 960	29 404	-	-	32 341
<i>pozostałe przychody operacyjne</i>	3 424	3 725	16 606	188	8 997	1 380	-	34 320
<i>przychody finansowe</i>	2 820	(1 186)	(2 610)	(427)	8	381	-	(1 014)
Przychody segmentu–sprzedaż pozostałym segmentom	347 023	31 309	40 890	7 735	8 291	2 394	(437 642)	-
Przychody segmentu ogółem*	1 134 744	322 375	380 596	9 456	46 700	14 500	(437 642)	1 470 729
Koszty segmentu d/t sprzedaży klientom zewnętrznym	717 193	254 282	304 257	3 993	36 339	12 296	-	1 328 360
Koszty segmentu d/t sprzedaży pozostałym segmentom	347 024	31 309	40 890	7 735	8 291	2 393	(437 642)	-
Koszty segmentu ogółem*	1 064 217	285 591	345 147	11 728	44 630	14 689	(437 642)	1 328 360
Podatek bieżący	(10 325)	(9 937)	(11 030)	(166)	(249)	-	-	(31 707)
Aktywa i rezerwa na podatek z tytułu ulgi inwestycyjnej i pozostałych tytułów	(3 706)	895	(2 256)	(44)	(33)	-	-	(5 144)
Udział segmentu w wyniku jednostek wycenianych metodą prawa własności	-	-	-	-	-	-	-	-
Wynik netto	56 496	27 742	22 163	(2 482)	1 788	(189)	-	105 518
<i>w tym:</i>								
<i>wynik przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej</i>	56 496	27 742	22 163	(2 476)	1 110	(189)	-	104 846
<i>wynik przypadający udziałom nie dającym kontroli</i>	-	-	-	(6)	678	-	-	672

*) pozycje obejmują odpowiednio przychody oraz koszty z wszystkich rodzajów, które w sposób bezpośredni można przyporządkować poszczególnym segmentom

Sprzedaż pomiędzy poszczególnymi segmentami odbywa się na zasadach rynkowych.

Udział segmentów branżowych w aktywach i zobowiązaniach oraz wydatkach inwestycyjnych

Aktywa i zobowiązania segmentów oraz wydatki inwestycyjne i amortyzacja na dzień 31 grudnia 2019 roku oraz w okresie 12 miesięcy 2019 roku przedstawiają się następująco:

31 grudnia 2019 / 12 miesięcy 2019

	Segment IT			Segment Inwestycje	Segment Sport	Segment Medycyna	Ogółem
	Polska	Rejon DACH	Pozostałe kraje				
Aktywa	1 025 458	250 384	327 632	149 881	82 839	6 517	1 842 711
Zobowiązania	585 148	88 111	134 721	33 880	29 399	696	871 955
Wydatki inwestycyjne	28 278	2 672	7 649	5 008	12 045	692	56 344
Amortyzacja	57 624	9 457	9 710	3 320	4 421	397	84 929

Podział przychodów ze sprzedaży, aktywów oraz wydatków inwestycyjnych ogółem wg segmentów geograficznych jest zaprezentowany poniżej.

Przychody ze sprzedaży podstawowej- według lokalizacji działalności

	12 miesięcy 2019	%	12 miesięcy 2018	%
Kraj /Polska/	823 187	57,3	812 537	59,3
Rejon DACH	288 527	20,1	290 173	21,2
Pozostałe kraje	325 709	22,6	266 909	19,5
Razem	1 437 423	100,0	1 369 619	100,0

Suma aktywów – według lokalizacji działalności

	31 grudnia 2019	%	31 grudnia 2018	%
Kraj /Polska/	1 264 693	68,6	1 148 355	68,9
Rejon DACH	250 384	13,6	216 790	13,0
Pozostałe kraje	327 634	17,8	300 800	18,1
Razem	1 842 711	100,0	1 665 945	100,0

Wydatki inwestycyjne – według lokalizacji działalności

	12 miesięcy 2019	%	12 miesięcy 2018	%
Kraj /Polska/	46 023	81,7	87 525	83,9
Rejon DACH	2 672	4,7	6 783	6,5
Pozostałe kraje	7 649	13,6	10 009	9,6
Razem	56 344	100,0	104 317	100

3.3. Rzeczowe aktywa trwałe

	Grunty, budynki i budowle	Środki transportu i urządzenia	Meble, wyposażenie i sprzęt	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2018 r.				
Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	506 126	389 004	60 846	955 976
Umorzenie	(72 293)	(278 767)	(48 078)	(399 138)
Wartość księgowa netto	433 833	110 237	12 768	556 838
Rok obrotowy 2018				
Wartość księgowa netto na początek roku	433 833	110 237	12 768	556 838
Zwiększenia	(21 967)	74 439	3 302	55 774
Zmniejszenia	(344)	(6 811)	(26)	(7 181)
Amortyzacja	(10 719)	(37 974)	(5 675)	(54 368)
Wartość księgowa netto na koniec roku	400 803	139 891	10 369	551 063
Stan na 31 grudnia 2018 r.				
Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	483 815	456 633	64 121	1 004 569
Umorzenie	(83 012)	(316 742)	(53 752)	(453 506)
Wartość księgowa netto	400 803	139 891	10 369	551 063
Rok obrotowy 2019				
Wartość księgowa netto na początek roku	400 803	139 891	10 369	551 063
Zwiększenia	16 062	31 998	1 762	49 822
Zmniejszenia	(2 631)	(4 842)	(16)	(7 489)
Amortyzacja	(10 327)	(40 073)	(3 361)	(53 761)
Wartość księgowa netto na koniec roku	403 907	126 974	8 754	539 635
Stan na 31 grudnia 2019 r.				
Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	497 246	483 789	65 868	1 046 903
Umorzenie	(93 339)	(356 815)	(57 114)	(507 268)
Wartość księgowa netto	403 907	126 974	8 754	539 635

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują głównie nieruchomości i urządzenia posiadane przez Grupę Comarch. Na dzień 31 grudnia 2019 r. w skład rzeczowych aktywów trwałych Grupy wchodzi sześć budynków biurowych położonych w Krakowie w Specjalnej Strefie Ekonomicznej o powierzchni całkowitej 74 144 m², dwa budynki biurowe położone w Warszawie o powierzchni całkowitej 2 542 m², budynki biurowe w Łodzi o powierzchni całkowitej 12 572 m², budynek biurowy i data center w Lille o powierzchni całkowitej 2 526 m² oraz budynek biurowy i data center w Dreźnie o powierzchni całkowitej 2 144 m². Grupa jest również w posiadaniu niezabudowanych nieruchomości gruntowych na terenie Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie o powierzchni ok. 2,01 ha. Środki trwałe w budowie na dzień 31 grudnia 2019 r. obejmują głównie nakłady na modernizację budynków w Bonus Management sp. z o.o. SKA i Bonus Management sp. z o.o. II Activia SKA w kwocie 7 138 tys. PLN oraz nakłady na budowę piłkarskiego centrum treningowo-szkoleniowego w MKS Cracovia SSA w kwocie 10 568 tys. PLN.

W 2019 r. nie dokonywano zakupów nieruchomości gruntowych.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku kredyty bankowe zabezpieczone są na nieruchomościach do kwoty 417 265 tys. PLN (hipoteki zwykłe i kaucyjne na rzecz banków: BNP Paribas Bank Polska S.A., Santander Bank Polska S.A., Pekao S.A., PKO BP S.A., Bank Handlowy w Warszawie S.A.) oraz na ruchomych środkach trwałych do kwoty 40 000 tys. PLN (zastawy rejestrowe na rzecz banków: Pekao S.A. i DNB Bank Polska S.A.). Wartość bilansowa środków trwałych, na których ustanowiono zabezpieczenie zobowiązań finansowych wynosi 256 301 tys. PLN.

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Kwota odsetek i prowizji od kredytów skapitalizowanych w nakładach na aktywa trwałe	-	170

W wartości bilansowej netto rzeczowych aktywów trwałych ujęte są nakłady na aktywa trwałe w toku budowy:

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Budynki	19 833	8 212
Urządzenia	4 531	1 452
Pozostałe	-	9
Razem	24 364	9 673

Odpisy amortyzacyjne zostały ujęte w rachunku zysków i strat powiększając koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów w kwocie 34 410 tys. PLN (32 577 tys. PLN w 2018 r.), koszty sprzedaży 1 722 tys. PLN (1 243 tys. PLN w 2018 r.), koszty ogólnego zarządu 3 959 tys. PLN (5 415 tys. PLN w 2018 r.) oraz koszty działalności socjalnej w kwocie 13 670 tys. PLN (15 133 tys. PLN w 2018 r.).

3.4. Aktywo z tytułu prawa do użytkowania

	31 grudnia 2019	1 stycznia 2019	31 grudnia 2018
Leasing środków transportu i sprzętu IT	1 735	1 257	-
Najem	53 533	54 514	-
Użytkowanie wieczyste	18 368	18 631	-
Razem	73 636	74 402	-

Utworzenie aktywa z tytułu prawa do użytkowania jest konsekwencją zastosowania MSSF 16 od dnia 1 stycznia 2019 r. Na dzień 31 grudnia 2019 r. wartość aktywa z tytułu prawa do użytkowania wyniosła 73 636 tys. PLN. Wartość aktywa z tytułu prawa do użytkowania na dzień 1 stycznia 2019 r. wyniosła 74 402 tys. PLN. Wartość amortyzacji od aktywa z tytułu prawa do użytkowania w 2019 roku wyniosła 18 629 tys. PLN.

3.5. Nieruchomości inwestycyjne

	Budynki	Grunty	Razem
Stan na 31 grudnia 2018 r.			
Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	46 632	4 926	51 558
Umorzenie	(17 552)	(1 323)	(18 875)
Wartość księgowa netto	29 080	3 603	32 683
Stan na 31 grudnia 2019 r.			
Koszt lub wartość z wyceny (brutto)	52 123	5 013	57 136
Umorzenie	(19 049)	(1 456)	(20 505)
Wartość księgowa netto	33 074	3 557	36 631

Na dzień 31 grudnia 2019 roku nieruchomości inwestycyjne obejmują dwa budynki biurowe zlokalizowane w Krakowie o powierzchni całkowitej 8 629 m², wykorzystywane na cele wynajmu podmiotom spoza Grupy oraz grunty położone w Krakowie, nabyte w celu budowy obiektów przeznaczonych na wynajem dla podmiotów spoza Grupy oraz nieruchomość zlokalizowaną w Kostrzynie wynajmowaną podmiotom spoza Grupy.

3.6. Wartość firmy

Objemuje wartość firmy ustaloną przy nabywaniu udziałów następujących spółek:

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Comarch Kraków	99	99
CDN Comarch	1 227	1 227
Comarch AG	1 900	1 900
Comarch, Inc.	58	58
Comarch Software und Beratung AG	29 038	29 038
Comarch Swiss AG (A-MEA Informatik AG do 31 grudnia 2012)	8 413	8 413
Geopolis sp. z o.o.	-	1 462
Razem	40 735	42 197

3.6.1. Przejęte jednostki zależne

	Działalność podstawowa	Data przejęcia	Proporcja przejętych udziałów (%)	Koszt przejęcia tys. PLN
2008				
Comarch Software und Beratung AG	informatyka	2008-11-18	50,15%	44 685
2009				
Comarch Software und Beratung AG	informatyka	2009-02-09	30,74%	31 901
2012				
Comarch Software und Beratung AG	informatyka	2012-10-19	5,00%	3 777
A-MEA Informatik AG	informatyka	2012-01-30	100,00%	5 717
A-MEA Informatik AG	informatyka	2012-02-27	-	2 578
ESAProjekt sp. z o.o.	informatyka	2012-04-27	100,00%	12 200
2016				
Comarch Software und Beratung AG	informatyka	2016-12-12	2,68%	6 375
2017				
Geopolis Sp. z o.o.	informatyka	2017-04-03	100,00%	4 000

3.6.2. Test na utratę wartości firmy

Grupa Comarch przeprowadziła na dzień 31 grudnia 2019 roku test na utratę wartości firmy związanej z nabyciem Comarch Software und Beratung AG, który nie wykazał utraty wartości firmy. Wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego środki pieniężne została ustalona w oparciu o jego wartość użytkową, oszacowaną przy pomocy metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych DCF. Prognozowane przepływy pieniężne związane z działalnością Comarch SuB bazują na wynikach sprzedaży osiągniętych w roku 2019, budżecie Grupy Comarch SuB na rok 2020, prognozach na lata 2020-2024, na szacunkach dotyczących rozwoju rynku niemieckiego w kolejnych latach oraz na założeniu stałej stopy wzrostu 0,5% począwszy od roku 2024. Stopa dyskontowa zastosowana do oszacowania wartości bieżącej prognozowanych przepływów pieniężnych bazuje na średnim ważonym koszcie kapitału WACC. Poszczególne składniki WACC zostały oszacowane na podstawie danych rynkowych o stopie wolnej od ryzyka (rentowność bonów skarbowych), wartości współczynnika beta, danych o strukturze dług/kapitał oraz wartości oczekiwanej premii za ryzyko. Zastosowany w modelu wyceny średnioważony koszt kapitału WACC wynosił 5,80%.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Grupa Comarch przeprowadziła także testy na utratę wartości firmy związanej z nabyciem spółki Comarch Swiss (d. A-MEA Informatik AG), w oparciu o założenia analogiczne do przyjętych na potrzeby opisanego powyżej testu dla Comarch Software und Beratung AG, który nie wykazał zaistnienia utraty wartości.

Na dzień 31 grudnia 2019 roku Grupa Comarch przeprowadziła test na utratę wartości firmy związanej z nabyciem spółki Geopolis sp. z o.o. Test wykazał utratę wartości firmy w kwocie 1 462 tys. zł, która została ujęta w rachunku wyników za rok 2019.

Grupa traktuje segment IT obejmujący spółki Grupy Comarch przed przejęciem Grupy Comarch Software und Beratung jako jeden ośrodek wypracowujący środki pieniężne, w związku z czym nie alokuje wartości firmy w kwocie 3 284 tys. PLN powstałej w wyniku nabycia akcji spółek Comarch Kraków S.A., CDN Comarch S.A., Comarch Inc. oraz Comarch AG do poszczególnych spółek Grupy. Przeprowadzony na dzień 31 grudnia 2019 roku test na utratę wartości firmy związanej z tym segmentem nie wykazał wystąpienia utraty wartości. Wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego

środku pieniężnym została ustalona w oparciu o jego wartość godziwą. Zarząd jednostki dominującej dokonał oszacowania wartości godziwej ośrodka poprzez analizę średniego wskaźnika P/E dla spółek sektora IT notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie i na tej podstawie ocenił szacunkową wartość rynkową segmentu IT w Grupie Comarch na dzień 31 grudnia 2019 r. Przyjęty do analizy średni wskaźnik P/E dla spółek sektora IT notowanych na GPW, prowadzących działalność o charakterze zbliżonym do Comarch S.A., wynosił 31,6. Nie był on korygowany dla potrzeb testu. Powyższe analizy nie wykazały, aby nastąpiła utrata wartości w odniesieniu do wartości firmy.

3.7. Pozostałe wartości niematerialne

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Prawo wieczystego użytkowania	Koncesje, licencje i oprogramowanie	Inne	Ogółem
Stan na 31 grudnia 2017 r.					
Koszt (brutto)	3 258	40 588	180 677	40 576	265 099
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(2 923)	(1 276)	(165 322)	(32 259)	(201 780)
Wartość księgową netto	335	39 312	15 355	8 317	63 319
Rok obrotowy 2018					
Wartość księgową netto na początek roku	335	39 312	15 355	8 317	63 319
Zwiększenia	-	-	7 074	2 642	9 716
Zmniejszenia	-	-	(26)	(2 725)	(2 751)
Amortyzacja	(191)	(93)	(7 035)	(3 518)	(10 837)
Wartość księgową netto na 31 grudnia 2018 r.	144	39 219	15 368	4 716	59 447
Stan na 31 grudnia 2018 r.					
Koszt (brutto)	3 259	40 588	187 725	40 493	272 065
Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(3 115)	(1 369)	(172 357)	(35 777)	(212 618)
Wartość księgową netto	144	39 219	15 368	4 716	59 447
Rok obrotowy 2019					
Wartość księgową netto na początek roku	144	39 219	15 368	4 716	59 447
Zwiększenia	-	-	6 965	2 495	9 460
Zmniejszenia	-	(1 567)	(10)	(110)	(1 687)
Amortyzacja	(144)	(93)	(7 800)	(2 872)	(10 909)
Wartość księgową netto na 31 grudnia 2019 r.	-	37 559	14 523	4 229	56 311
Stan na 31 grudnia 2019 r.					
Koszt (brutto)	3 259	39 022	194 680	42 878	279 839

Umorzenie i łączne dotychczasowe odpisy z tytułu utraty wartości	(3 259)	(1 463)	(180 157)	(38 649)	(223 528)
Wartość księgową netto	-	37 559	14 523	4 229	56 311

Grupa ujęła bezpośrednio w kosztach (bez uprzedniego dokonywania aktywacji) koszty prac badawczo-rozwojowych w wysokości 1 614 tys. PLN.

I. Inne wartości niematerialne obejmują głównie wycenę zaliczanych do wartości niematerialnych aktywów związanych z kartami zawodników w MKS Cracovia SSA w kwocie 4 165 tys. PLN. Wszystkie pozostałe pozycje wartości niematerialnych zostały nabyte.

Odpisy amortyzacyjne w rachunku zysków i strat zostały wykazane w pozycjach: kwota 10 127 tys. PLN (9 629 tys. PLN w 2018 roku) jest ujęta w koszcie wytworzenia, pozostała część wykazana jest w kosztach ogólnego zarządu 465 tys. PLN (606 tys. PLN w 2018 roku) oraz w kosztach sprzedaży 317 tys. PLN (602 tys. PLN w 2018 roku).

Prawo wieczystego użytkowania gruntów dotyczących MKS Cracovia SSA o wartości 31 650 tys. PLN jest traktowane jako wartość niematerialna, o nieokreślonym okresie użytkowania i nie jest amortyzowane. Spółka spodziewa się, że nastąpi odnowienie prawa wieczystego użytkowania i odbędzie się to bez ponoszenia znaczących kosztów, gdyż Spółka nie jest zobowiązana do spełnienia żadnych warunków, od których zależałoby przedłużenie tego prawa. Spółka nie spodziewa się poniesienia znaczących kosztów przy odnowieniu prawa wieczystego użytkowania w kontekście dotychczasowych działań współwłaściciela Klubu czyli Gminy Kraków. Miasto wspiera działalność sportową w tym MKS Cracovia SSA m. in. poprzez:

- dofinansowywanie budowy infrastruktury sportowej
- umorzenie podatku od nieruchomości
- wniesienie aportem opłat za użytkowanie wieczyste

Prawo wieczystego użytkowania gruntów dotyczących jednostki dominującej jest amortyzowane przez określony czas użytkowania (założony od momentu nabycia okres użytkowania wynosi od 84 do 99 lat). Średnia stawka amortyzacyjna wynosi 1,2%.

II. Test na utratę wartości prawa wieczystego użytkowania gruntu na 31 grudnia 2019 r.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. dokonano analizy zmian cen nieruchomości gruntowych w Krakowie w 2019 r. W oparciu o raport artykuły i raporty portali branżowych (m.in. Bankier.pl <https://www.bankier.pl/wiadomosc/Ceny-transakcyjne-dzialek-budowlanych-IV-kw-2019-r-Raport-7836455.html>) stwierdzono, że średnie ceny nieruchomości gruntowych w Krakowie w 2019 r. uległy niewielkiemu spadkowi (o 4% w porównaniu do 2018 roku), nadal pozostają jednak znacznie wyższe niż w momencie nabycia prawa wieczystego użytkowania gruntów przez spółki Grupy Comarch. Na tej podstawie ustalono, iż w roku 2019 nie nastąpiła utrata wartości prawa wieczystego użytkowania gruntów posiadanych przez spółki Grupy Comarch.

3.8. Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe

	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
Stan na początek roku	2 834	3 321
zmiany z tytułu: - utworzenie, rozliczenie i zmiana charakteru na krótkoterminowe	(348)	(487)
Stan na koniec roku	2 486	2 834

3.9. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. Grupa posiada inwestycje w jednostkach stowarzyszonych.

Stan na 1 stycznia 2018 r.	11 233
Udział w wyniku SoInteractive S.A.	(331)
Objęcie akcji i udział w wyniku w Metrum Capital S.A.	(2)
Udzielenie pożyczki dla SoInteractive S.A.	1 390
Objęcie akcji i udział w wyniku Thanks Again LLC	(10 770)
Stan na 31 grudnia 2018 r.	1 520
Stan na 1 stycznia 2019 r.	1 520
Udzielenie pożyczki dla SoInteractive S.A.	300
Splata pożyczki przez SoInteractive S.A.	(1 250)
Stan na 31 grudnia 2019 r.	570

SoInteractive S.A. Stan na:	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Posiadane udziały w kapitale (%)
31 grudnia 2018 r.	Polska	2 114	4 346	42,98
31 grudnia 2019 r.	Polska	748	1 010	42,98

SoInteractive S.A.	Kraj rejestracji	Przychody	Zysk (strata)	Posiadane udziały w kapitale (%)
12 miesięcy 2018	Polska	3 293	(2 762)	42,98
12 miesięcy 2019	Polska	3 129	1 978	42,98

Metrum Capital S.A. Stan na:	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Posiadane udziały w kapitale (%)
31 grudnia 2018 r.	Polska	7	14	64,29
31 grudnia 2019 r.	Polska	9	25	64,29

Metrum Capital S.A.	Kraj rejestracji	Przychody	Zysk (strata)	Posiadane udziały w kapitale (%)
12 miesięcy 2018	Polska	-	(11)	64,29
12 miesięcy 2019	Polska	-	(9)	64,29

Thanks Again LLC* Stan na:	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Posiadane udziały w kapitale (%)
31 grudnia 2018 r.	Stany Zjednoczone Ameryki	4 421	22 036	42,50
31 grudnia 2019 r.	Stany Zjednoczone Ameryki	-	-	0,00

Thanks Again LLC*	Kraj rejestracji	Przychody	Zysk (strata)	Posiadane udziały w kapitale (%)
12 miesięcy 2018	Stany Zjednoczone Ameryki	3 658	(7 473)	42,50
12 miesięcy 2019	Stany Zjednoczone Ameryki	-	-	0,00

*) W dniu 6 grudnia 2019 Comarch Pointshub Inc. zawarła umowę sprzedaży udziałów w spółce stowarzyszonej Thanks Again LLC. Wartość umowy wynosiła 500 tys. USD (tj. 1 898 850 PLN). W wyniku przeprowadzonej transakcji spółka Thanks Again LLC na dzień 31 grudnia 2019 r. nie była spółką stowarzyszoną z jednostką dominującą.

Wykazane na dzień 31 grudnia 2019 roku inwestycje w jednostkach stowarzyszonych obejmują:

- nabyte przez CCF FIZ i Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A udziały i akcje w spółce SoInteractive S.A. stanowiące 42,98% akcji (27,37% w głosach na WZA spółki), wartość 0;
- akcje w spółce Metrum Capital S.A., w której Comarch S.A. objął 21,43% kapitału zakładowego (15,79% w głosach na WZA spółki), a spółka CAMS AG objęła 42,86% kapitału zakładowego (31,58% w głosach na WZA spółki) o łącznej obecnej wartości 0 PLN, wartość 0;
- pożyczki udzielone spółce SoInteractive S.A. przez spółki Grupy Comarch w kwocie 570 tys. PLN.

3.10. Instrumenty pochodne i zobowiązania finansowe

a) Aktywa

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Terminowe kontrakty walutowe – przeznaczone do obrotu	7 662	4 199
Transakcje zamiany stopy procentowej IRS	-	-
	7 662	4 199
<i>Część krótkoterminowa</i>	<i>4 923</i>	<i>3 264</i>
<i>Część długoterminowa</i>	<i>2 739</i>	<i>935</i>

b) Zobowiązania

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Terminowe kontrakty walutowe – przeznaczone do obrotu	-	451
Transakcje zamiany stopy procentowej IRS	2 909	1 366
	2 909	1 817
<i>Część krótkoterminowa</i>	<i>-</i>	<i>479</i>
<i>Część długoterminowa</i>	<i>2 909</i>	<i>1 338</i>

Grupa posiadała kontrakty terminowe typu forward zawarte w celu ograniczenia wpływu na wynik finansowy zmian w przepływach pieniężnych związanych z uprawdopodobnionymi planowanymi transakcjami, wynikających z ryzyka zmiany kursów walut. Na dzień 31 grudnia 2019 roku ww. instrumenty zostały wycenione w wartości godziwej ustalonej wg ceny rynkowej, a zmiany w wycenie zostały odniesione na wynik z operacji finansowych. Łączna wartość netto kontraktów forward otwartych na dzień 31 grudnia 2019 r. wyniosła 47 000 tys. EUR, 12 400 tys. USD.

Spółka Comarch S.A. w dniu 9 lipca 2014 r. zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w czerwcu 2006 roku w BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie na sfinansowanie III etapu budowy budynków produkcyjno-biurowych w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta została na okres 10 lat, tj. do dnia 29 lipca 2024 r. Wycena transakcji IRS na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosi -355 tys. PLN.

W dniu 23 października 2015 r., spółka Comarch S.A. zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w dniu 4 grudnia 2013 r. w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta została na okres 8 lat, tj. do 30 listopada 2023 r. Wycena transakcji IRS na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosi -318 tys. PLN.

Spółka Comarch S.A. w dniu 20 lutego 2017 r. zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w maju 2016 roku przez Bank Handlowy w Warszawie. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta została do dnia 29 lutego 2028 r. Wycena transakcji IRS na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosi -1 346 tys. PLN.

W dniu 27 listopada 2017 r., spółka Bonus Development Sp. z o.o. SKA zawarła transakcję zamiany stopy procentowej IRS dla kredytu inwestycyjnego zaciągniętego w dniu 29 czerwca 2015 r. w Banku Pekao S.A. z siedzibą w Warszawie. W wyniku zawartej transakcji zmienna stawka EURIBOR1M została zamieniona na stałą stopę procentową. Transakcja zabezpieczająca zawarta została na cały okres kredytowania, tj. do 31 maja 2030 r. Wycena transakcji IRS na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosi -890 tys. PLN.

Po dacie bilansu

Grupa Comarch w okresie od 1 stycznia 2020 r. do dnia 29 kwietnia 2020 r. zawarła nowe kontrakty terminowe na sprzedaż 18 200 tys. EUR oraz 13 000 tys. USD. Wartość netto kontraktów forward nierozliczonych na dzień 29 kwietnia 2020 r. wynosiła 58 200 tys. EUR, oraz 21 900 tys. USD. Kontrakty forward zapadają w terminie do 34 miesięcy od dnia bilansowego. Wszystkie kontrakty terminowe typu forward zostały zawarte w celu ograniczenia wpływu zmian kursów walut na wynik finansowy związany z realizowanymi przez spółki Grupy Comarch kontraktami handlowymi, w których wynagrodzenie lub koszty ustalone są w walutach obcych. Wycena bilansowa kontraktów terminowych typu forward na dzień 31 marca 2020 r. wynosiła – 8 881 tys. PLN, podczas gdy na 31 grudnia 2019 r. wynosiła + 7 662 tys. PLN. Tak duża zmiana wartości wyceny bilansowej kontraktów terminowych typu forward w obrębie 1 kwartału 2020 roku była spowodowana znacznym osłabieniem się kursu PLN wobec głównych walut obcych w następstwie epidemii Covid-19.

3.11. Odroczonego podatek dochodowy

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
Stan na początek okresu:	35 045	31 237
<i>Odniesione na wynik finansowy</i>	<i>35 045</i>	<i>31 237</i>
Zmiany aktywa z tytułu podatku odroczonego odniesione na wynik finansowy		
utworzenie aktywa w związku ze stratą podatkową w Comarch SuB i Comarch AG	-	4 464
rozwiązanie aktywa w związku ze stratą podatkową z lat ubiegłych w Comarch SuB i Comarch AG	(39)	(9 670)
rozwiązanie aktywa w związku ze stratą podatkową w Comarch Technologies sp. z o.o.	-	-
utworzenie aktywa w związku ze stratą podatkową w spółkach zagranicznych pozostałych	-	271
rozwiązanie aktywa w związku ze stratą podatkową w zagranicznych spółkach pozostałych	-	(58)
utworzenie aktywa w związku ze stratą podatkową w spółkach krajowych pozostałych	82	1
rozwiązanie aktywa w związku ze stratą podatkową w spółkach krajowych pozostałych	-	(74)
utworzenie aktywa w związku z ulgą podatkową jednostki dominującej z tytułu działalności w SSE	9 958	11 162
rozwiązanie aktywa w związku z ulgą podatkową jednostki dominującej z tytułu działalności w SSE	(11 162)	(8 863)
utworzenie aktywa z tytułu różnic przejściowych dotyczących kosztów (amortyzacja, koszty prac badawczych)	6 571	10 700
rozwiązanie aktywa z tytułu różnic przejściowych dotyczących kosztów (amortyzacja, koszty prac badawczych)	(5 453)	(4 125)
Stan na koniec okresu	35 002	35 045
<i>Odniesione na wynik</i>	<i>35 002</i>	<i>35 045</i>

Aktywa z tytułu podatku odroczonego

	Aktywo z tytułu straty podatkowej	Rezerwy na koszty, odpisy aktualizacyjne	Aktywo z tytułu ulgi podatkowej w podatku dochodowym (SSE)	Razem
Stan na 1 stycznia 2018 r.	9 783	12 591	8 863	31 237
(Obciążenie) / uznanie wyniku za rok 2018	(5 066)	6 575	2 299	3 808
Stan na 31 grudnia 2018 r.	4 717	19 166	11 162	35 045
<i>odniesionych na wynik</i>	<i>4 717</i>	<i>19 166</i>	<i>11 162</i>	<i>35 045</i>
Stan na 1 stycznia 2019 r.	4 717	19 166	11 162	35 045
(Obciążenie) / uznanie wyniku za rok 2018	43	1 118	(1 204)	(43)
Stan na 31 grudnia 2019 r.	4 760	20 284	9 958	35 002
<i>odniesionych na wynik</i>	<i>4 760</i>	<i>20 284</i>	<i>9 958</i>	<i>35 002</i>

Aktywo od strat podatkowych zostało utworzone w kwotach możliwych do odzyskania, według obowiązujących przepisów podatkowych.

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego		
Stan na początek okresu:	43 625	43 962
<i>odniesione na kapitał</i>	<i>5 430</i>	<i>5 430</i>
<i>odniesione na wynik finansowy</i>	<i>38 195</i>	<i>35 532</i>
<i>rezerwa z tytułu nabycia Comarch SuB</i>	-	-
<i>rezerwa z tytułu nabycia A-MEA Informatik AG i ESAProjekt sp. z o.o.</i>	-	-
Zmiany rezerw z tytułu podatku odroczonego odniesione na wynik finansowy		
rozwiązanie rezerwy z tytułu wyceny składników lokat CCF FIZ	-	(57)
utworzenie rezerwy z tytułu wyceny składników lokat CCF FIZ	451	-
	-	-
utworzenie rezerwy z tytułu przejściowych różnic dotyczących kosztów amortyzacji, różnic kursowych i odsetek	7 073	5 193
rozwiązanie rezerwy z tytułu przejściowych różnic dotyczących kosztów amortyzacji, różnic kursowych i odsetek	(2 424)	(5 473)
Stan na koniec okresu	48 725	43 625
<i>odniesione na kapitał</i>	<i>5 430</i>	<i>5 430</i>
<i>odniesione na wynik finansowy</i>	<i>43 295</i>	<i>38 195</i>

Rezerwa z tytułu podatku odroczonego

	Rezerwa z tytułu wyceny w wartości składników majątku CCF FIZ	Rezerwa z tytułu wyceny w wartości godziwej Comarch SuB	Amortyzacja	Rezerwy (różnice kursowe, odsetki)	Rezerwa z tytułu wyceny w wartości godziwej majątku MKS Cracovia SSA	Rezerwa z tytułu wyceny w wartości godziwej A-MEA Informatik AG i ESAProjekt sp. z o.o.	Razem
Stan na 1 stycznia 2018 r.	22 380	-	9	16 143	5 430	-	43 962
<i>odniesionych na wynik</i>	<i>22 380</i>	-	<i>9</i>	<i>16 143</i>	-	-	<i>38 532</i>
<i>odniesione na kapitał</i>	-	-	-	-	<i>5 430</i>	-	<i>5 430</i>
Obciążenie/ (uznanie) wyniku za rok 2018	(57)	-	(9)	(271)	-	-	(337)
Stan na 31 grudnia 2018 r.	22 323	-	-	15 872	5 430	-	43 625
<i>odniesionych na wynik</i>	<i>22 323</i>	-	-	<i>15 872</i>	-	-	<i>38 195</i>
<i>odniesione na kapitał</i>	-	-	-	-	<i>5 430</i>	-	<i>5 430</i>
Obciążenie/ (uznanie) wyniku za rok 2019	451	-	-	4 649	-	-	5 100
Stan na 31 grudnia 2019 r.	22 774	-	-	20 521	5 430	-	48 725
<i>odniesionych na wynik</i>	<i>22 774</i>	-	-	<i>20 521</i>	-	-	<i>43 295</i>
<i>odniesione na kapitał</i>	-	-	-	-	<i>5 430</i>	-	<i>5 430</i>

Comarch S.A. posiada aktualnie cztery zezwolenia na prowadzenie działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Krakowie:

- uzyskane w roku 2007, pierwotnie z okresem ważności do 31 grudnia 2017 roku, aktualnie zgodnie z Decyzją Ministerstwa Rozwoju i Finansów z dnia 18 października 2017 r. zmienione na nieokreślony termin obowiązywania;
- uzyskane w roku 2013, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania;
- uzyskane w lutym 2016 roku, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania;
- uzyskane w marcu 2016 roku, w zezwoleniu tym nie został określony termin jego obowiązywania.

Jednocześnie Spółka zwraca uwagę, że w dniu 23 lipca 2013 roku Rada Ministrów przyjęła rozporządzenia wydłużające do 2026 roku termin funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na terenie Polski.

Zgodnie z MSR 12 niewykorzystana ulga podatkowa na dzień 31 grudnia 2019 roku stanowi aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Ulga inwestycyjna z tytułu zezwolenia uzyskanego w roku 1999 została w całości wykorzystana (jego okres ważności upłynął 31 grudnia 2017 r.). Wartość ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w 2007 roku wynosi na dzień 31 grudnia 2019 roku 3 950

tys. PLN (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia). Wartość ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w 2013 roku wynosi na dzień 31 grudnia 2019 roku 28 929 tys. PLN (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia). Wartość ulgi inwestycyjnej z tytułu zezwolenia uzyskanego w marcu 2016 roku dotyczącego inwestycji w budynek biurowy SSE7 w Krakowie wynosi na dzień 31 grudnia 2019 roku 22 809 tys. PLN (po zdyskontowaniu na dzień przyznania zezwolenia).

W 2019 roku Grupa dokonała częściowego rozliczenia aktywa z 31 grudnia 2018 r. z tytułu podatku odroczonego dotyczącego różnic przejściowych w kwocie 5 453 tys. PLN oraz dokonała utworzenia aktywa z tytułu różnic przejściowych w kwocie 6 571 tys. PLN, a także rozwiązania aktywa z tytułu straty podatkowej w kwocie 39 tys. PLN. Oraz utworzenia w kwocie 82 tys. PLN. Łączny wpływ wszystkich powyżej opisanych operacji na wynik netto w okresie sprawozdawczym wyniósł +1 161 tys. PLN.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego, w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi oraz z tytułu ulgi w podatku dochodowym w związku z prowadzeniem działalności w SSE, które spowodują w przyszłości zmniejszenie podstawy obliczenia podatku dochodowego oraz straty podatkowej możliwej do odliczenia, ustalonej przy uwzględnieniu zasady ostrożności. Ze względu na powyższą zasadę aktywa z tytułu działalności w SSE ustala się jedynie w rocznym horyzoncie czasowym, przyjmując za bazę do jego ustalenia przeciętny dochód uzyskany z działalności strefowej z okresu 3 lat, wybranych z okresu pięcioletniego (łącznie z rokiem, za który jest sporządzane sprawozdanie), po odrzuceniu dwóch wielkości skrajnych.

W 2019 roku dokonano rozwiązania utworzonego na dzień 31 grudnia 2018 r. aktywa z tytułu działalności strefowej w kwocie 11 162 tys. PLN a jednocześnie utworzono w kwocie 9 958 tys. PLN (wpływ na wynik -1 204 tys. PLN) Równocześnie, zgodnie z MSR 12, Spółka w kolejnym roku będzie regularnie dokonywać weryfikacji wyceny rozpoznanego, utworzonego Aktywa pod kątem możliwości jego realizacji. Zwracamy uwagę, iż rozpoznanie Aktywa nie wpływa na przepływy pieniężne w jednostce dominującej ani w Grupie (zarówno rozpoznanie Aktywa, jak również jego realizacja). Operacja ta ma więc charakter wyłącznie memoriałowy i wynika z zastosowania przez Grupę Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Comarch.

W związku z wyceną wartości aktywów netto CCF FIZ dokonano w 2019 roku zwiększenia rezerwy o kwotę 451 tys. PLN. Równocześnie dokonano utworzenia rezerwy na podatek odroczone z tytułu różnic przejściowych w kwocie 7 073 tys. PLN i rozwiązania z tego samego tytułu w kwocie 2 424 tys. PLN. Łączny wpływ powyższych operacji na wynik netto w okresie czterech kwartałów 2019 roku wyniósł -5 100 tys. PLN.

Ogółem zmiany w podatku odroczonym spowodowały spadek wyniku o 5 143 tys. PLN.

W odniesieniu do spółek MKS Cracovia SSA i Comarch Healthcare S.A. mimo występowania straty podatkowej nie tworzą z tego tytułu aktywa na podatek odroczone ze względu na brak możliwości dokonania wiarygodnych szacunków co do możliwości wykorzystania istniejącej straty podatkowej z lat ubiegłych.

3.12. Zapasy

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Materiały i surowce	2 456	2 009
Produkcja w toku	75 944	85 285
Towary	11 702	9 259
Produkty gotowe	65	121
Zaliczki na towary	574	524
Razem	90 741	97 198

Koszt zapasów ujęty w pozycji „koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów” wyniósł 407 538 tys. PLN (12 miesięcy 2019), 415 034 tys. PLN (12 miesięcy 2018).

W 2019 roku Grupa Comarch utworzyła odpisy aktualizujące wartość towarów w kwocie 0 tys. PLN oraz odpisy aktualizujące wartość materiałów i wyrobów gotowych w kwocie 0 tys. PLN Grupa rozwiązała odpisy aktualizujące wartość towarów i materiałów na kwotę 0 tys. PLN utworzone w latach wcześniejszych.

3.13. Należności handlowe oraz pozostałe należności

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Należności handlowe netto	374 987	385 749
<i>Należności handlowe brutto</i>	447 083	446 693
<i>Odpis aktualizujący wartość należności</i>	(72 096)	(60 944)
Należności pozostałe	29 196	35 948
Rozliczenia międzyokresowe czynne	14 135	12 294
Pozostałe rozliczenia	110	132
Pożyczki	11 702	167
Należności handlowe i pozostałe od podmiotów powiązanych netto	52	1 082
<i>Należności handlowe i pozostałe od podmiotów powiązanych brutto</i>	52	7 799
<i>Odpis aktualizujący wartość należności</i>	-	(6 717)
Razem	430 182	435 372
<i>Część krótkoterminowa</i>	<i>430 182</i>	<i>435 372</i>

Wartość godziwa należności handlowych oraz pozostałych należności jest zbliżona do ich wartości bilansowej przedstawionej powyżej. Nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z tytułu należności handlowych, ponieważ Grupa posiada dużą liczbę klientów. Na dzień 31 grudnia 2019 r. Grupa ujęła odpis z tytułu utraty wartości należności handlowych w kwocie 31 098 tys. PLN oraz rozwiązała utworzone wcześniej odpisy w wysokości 21 108 tys. PLN w związku z uregulowaniem należności. Operacje te ujęto odpowiednio w pozostałych kosztach i przychodach operacyjnych w rachunku zysków i strat.

3.14. Kontrakty długoterminowe

	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
przychody z zakończonych kontraktów ujęte w okresie sprawozdawczym	62 583	68 049
przychody z nie zakończonych kontraktów ujęte w okresie sprawozdawczym	436 521	392 002
efekt rozliczenia zgodnie z MSSF 15 nie zakończonych kontraktów ujętych w okresie sprawozdawczym	50 052	(10 772)
Przychody z tytułu kontraktów długoterminowych ujęte w okresie sprawozdawczym	549 156	449 279

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
Łączna kwota przyszłych przychodów wynikających z realizacji świadczeń w ramach podpisanych umów objętych wyceną	1 125 807	866 527

Z uwagi, iż Grupa stosuje zasadę ustalania stopnia zaawansowania prac proporcjonalnie do udziału poniesionych kosztów w całości kosztów kontraktu, suma poniesionych kosztów oraz ujętych wyników odpowiada przychodom. Dokonano na koniec okresu sprawozdawczego wyceny kontraktów długoterminowych zgodnie ze stopniem zaawansowania prac.

Zmiana stanu rozliczeń z tytułu kontraktów długoterminowych ujętych w aktywach i pasywach między 31 grudnia 2018 a 31 grudnia 2019 prezentowana jest poniżej:

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
Stan rozliczeń z tytułu kontraktów długoterminowych		
Przychody z tytułu kontraktów długoterminowych ujęte do dnia bilansowego - wg stopnia zawansowania prac	1 480 569	1 106 975
Wystawione faktury	(1 459 535)	(1 135 993)
Razem	21 034	(29 018)

	Należne przychody z tytułu kontraktów długoterminowych	Zobowiązania z tytułu kontraktów długo-terminowych	Efekt rozliczenia netto
Przychody z tytułu kontraktów długoterminowych ujęte w okresie sprawozdawczym			
Wartość na 1 stycznia 2018 r. przed korektą z tytułu zastosowania MSSF 15	40 349	(30 754)	9 595
Korekta stanu na 1 stycznia 2018 r. z tytułu zastosowania MSSF 15	6 537	(34 379)	(27 842)
Wartość na 1 stycznia 2018 r. po korekcie z tytułu MSSF 15	46 886	(65 133)	(18 247)
Korekta okresu bieżącego z tytułu zastosowania MSSF 15 (odwrócenie korekty ujętej w bilansie otwarcia na 1 stycznia 2018 r.)	(4 106)	22 368	18 262
Korekta okresu bieżącego	92 020	(121 053)	(29 033)
Wartość na 31 grudnia 2018 r.	134 800	(163 818)	(29 018)
Zmiana	87 914	(98 685)	(10 771)

Wartość na 1 stycznia 2019 r.	134 800	(163 818)	(29 018)
Korekta okresu bieżącego (odwrócenie korekty z tytułu zastosowania MSSF 15)	(6 537)	25 184	18 647
Korekta okresu bieżącego	65 602	(34 197)	31 405
Wartość na 31 grudnia 2019 r.	193 865	(172 831)	21 034
Zmiana	59 065	(9 013)	50 052

3.15. Kategorie i klasy instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe w podziale na kategorie (wg MSSF9) przedstawiają się następująco:

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
Aktywa finansowe		
Wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (nota 3.10)	7 662	4 199
Należności własne oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty	765 226	704 748
Aktywo z tytułu prawa do użytkowania (3.4)	73 636	-
Razem	846 524	708 947
Zobowiązania finansowe		
Wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2 909	1 817
Pozostałe zobowiązania finansowe	4 009	738
Zobowiązania finansowe	379 577	407 580
Umowy gwarancji finansowych	-	-
Zobowiązania leasingowe	74 731	-
Razem	461 226	410 135

W ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych wyróżnia się następujące klasy instrumentów:

	Stan na 31 grudnia 2019	Stan na 31 grudnia 2018
Należności własne oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty		
Należności od jednostek powiązanych (nota 3.13)	52	1 082
Należności od jednostek powiązanych – długoterminowe	-	-
Należności od pozostałych jednostek - krótkoterminowe (nota 3.13)	433 684	436 845
Należności od pozostałych jednostek - długoterminowe	8 782	20 906
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (nota 3.16)	322 708	245 915
Razem	765 226	704 748
Zobowiązania finansowe		
Zobowiązania z tytułu kredytów (nota 3.19)	182 809	215 277
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych (nota 3.23)	-	195
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - krótkoterminowe (nota 3.23)	191 770	182 307
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - długoterminowe	4 998	9 801
Wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (nota 3.10)	2 909	1 817
Zobowiązania z tytułu zakupu udziałów	-	-
Zobowiązania leasingowe	74 731	-
Inne zobowiązania finansowe	4 009	738
Razem	461 226	410 135

Struktura walutowa zobowiązań i aktywów finansowych przedstawia się następująco:

	Aktywa finansowe		Zobowiązania finansowe	
	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Waluta - PLN	269 211	234 827	239 696	102 954
Waluta - EUR	399 716	302 126	191 898	264 619
Waluta - USD	68 806	77 721	5 214	14 722
Waluta - GBP	26 428	42 811	4 139	6 250
Waluta - UAH	1 219	1 117	169	109
Waluta - AED	4 416	2 542	623	1 807
Waluta - RUB	18 047	8 333	753	699
Waluta - CHF	17 953	7 914	5 427	794
Waluta - CAD	6 784	1 310	604	2 461
Waluta – BRL	12 514	11 881	5 700	3 685
Waluty - inne	21 430	18 365	7 003	12 035
Razem	846 524	708 947	461 226	410 135

Okres wymagalności poszczególnych klas należności własnych (należności handlowych i środków pieniężnych) na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawiał się następująco:

	Do 1 roku	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 lat do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Należności od jednostek powiązanych	1 082	-	-	-	1 082
Należności od jednostek powiązanych- długoterminowe	-	-	-	-	-
Należności od pozostałych jednostek - krótkoterminowe	436 316	524	5	-	436 845
Należności od pozostałych jednostek - długoterminowe	-	20 846	60	-	20 906
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (nota 3.16)	245 915	-	-	-	245 915
Razem	683 313	21 370	65	-	704 748

Okres wymagalności poszczególnych klas należności własnych (należności handlowych i środków pieniężnych) na dzień 31 grudnia 2019 roku przedstawiał się następująco:

	Do 1 roku	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 lat do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Należności od jednostek powiązanych	52	-	-	-	52
Należności od jednostek powiązanych- długoterminowe	-	-	-	-	-
Należności od pozostałych jednostek - krótkoterminowe	433 035	645	1	3	433 684
Należności od pozostałych jednostek - długoterminowe	6 053	2 729	-	-	8 782
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (nota 3.16)	322 708	-	-	-	322 708
Razem	761 848	3 374	1	3	765 226

Okres wymagalności poszczególnych klas zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawia się następująco:

	Do 1 roku	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 lat do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania z tytułu kredytów (nota 3.19)	40 267	38 755	88 122	48 133	215 277
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	195	-	-	-	195
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - krótkoterminowe	182 307	-	-	-	182 307
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - długoterminowe	-	6 314	3 403	84	9 801
Pochodne instrumenty finansowe	653	1 164	-	-	1 817
Zobowiązania leasingowe	-	-	-	-	-
Zobowiązania z tytułu zakupu udziałów	-	-	-	-	-
Inne zobowiązania finansowe	328	266	144	-	738
Razem	223 750	46 499	91 669	48 217	410 135

Okres wymagalności poszczególnych klas zobowiązań finansowych na dzień 31 grudnia 2019 roku przedstawia się następująco:

	Do 1 roku	Od 1 roku do 2 lat	Od 2 lat do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania z tytułu kredytów (nota 3.19)	41 091	35 815	69 737	36 166	182 809
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - krótkoterminowe	191 770	-	-	-	191 770
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - długoterminowe	-	4 998	-	-	4 998
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	318	2 591	2 909
Zobowiązania leasingowe	15 730	11 910	20 652	26 439	74 731
Zobowiązania z tytułu zakupu udziałów	-	-	-	-	-
Inne zobowiązania finansowe	4 009	-	-	-	4 009
Razem	252 600	52 723	90 707	65 196	461 226

Grupa stosuje następujące metody wyceny poszczególnych klas instrumentów finansowych:

Należności własne	Metoda wyceny
Należności od jednostek powiązanych (nota 3.13)	według skorygowanej ceny nabycia
Należności od pozostałych jednostek - krótkoterminowe (nota 3.13)	według skorygowanej ceny nabycia
Należności od pozostałych jednostek - długoterminowe	według skorygowanej ceny nabycia
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty (nota 3.16)	według wartości godziwej przez wynik finansowy
Należności od jednostek powiązanych (nota 3.13)	według skorygowanej ceny nabycia
Należności od pozostałych jednostek - krótkoterminowe (nota 3.13)	według skorygowanej ceny nabycia
Instrumenty pochodne (nota 3.10)	według wartości godziwej przez wynik finansowy
Zobowiązania finansowe	Metoda wyceny
Zobowiązania z tytułu kredytów (nota 3.19)	według skorygowanej ceny nabycia
Zobowiązania wobec jednostek powiązanych (nota 3.23)	według skorygowanej ceny nabycia
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - krótkoterminowe (nota 3.23)	według skorygowanej ceny nabycia
Zobowiązania wobec pozostałych jednostek - długoterminowe	według skorygowanej ceny nabycia
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego (nota 3.20)	według skorygowanej ceny nabycia
Zobowiązania z tytułu kredytów (nota 3.19)	według skorygowanej ceny nabycia
Instrumenty pochodne (nota 3.10)	według wartości godziwej przez wynik finansowy

3.16. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Środki pieniężne w kasie i w banku	316 307	240 290
Krótkoterminowe depozyty bankowe	6 394	5 616
Środki pieniężne ogółem	322 701	245 906
Należne odsetki od depozytów bankowych	7	9
Razem środki pieniężne i ekwiwalenty	322 708	245 915

Efektywna stopa procentowa krótkoterminowych depozytów bankowych wyniosła w 2019 roku dla złotego 1,51%, dla dolara amerykańskiego 1,67%, dla peso chilijskiego 1,66%, dla reala brazylijskiego 5,57%, dla peso argentyńskiego 33,61%, a dla funta brytyjskiego 0,8%. Przeciętny termin wymagalności depozytów wyniósł dla złotego 20 dni, dla dolara amerykańskiego 28 dni, dla peso chilijskiego 27 dni, dla reala brazylijskiego 31 dni, dla peso argentyńskiego 30 dni i dla funta brytyjskiego 92 dni. Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych w skład środków pieniężnych wchodziły środki pieniężne w kasie i depozyty. Kredyt w rachunku bieżącym jest ujmowany w działalności finansowej.

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania		
depozyty kaucyjne złożone przez spółki Grupy Comarch w związku z zawartymi umowami najmu oraz gwarancjami bankowymi	283	318
środki finansowe otrzymane na realizację projektów dofinansowywanych dotacją	481	807
środki na wyodrębnionym rachunku konsorcjum	-	-
środki na wyodrębnionym rachunku ZFŚS	553	740
środki na zabezpieczenie linii kredytowych	1 669	1 685
inne	-	-
Razem	2 986	3 550

3.17. Kapitał zakładowy

	Ilość akcji (szt.)	Akcje zwykłe i uprzywilejowane	Akcje własne	Razem
Stan na 1 stycznia 2018	8 133 349	8 133 349	-	8 133 349
Stan na 31 grudnia 2018	8 133 349	8 133 349	-	8 133 349
Stan na 31 grudnia 2019	8 133 349	8 133 349	-	8 133 349

Wartość nominalna każdej akcji wynosi 1 PLN.

Na kapitał zakładowy Comarch S.A. składa się:

- 864 800 akcji imiennych uprzywilejowanych serii A,
- 75 200 akcji zwykłych na okaziciela serii A,
- 883 600 akcji imiennych uprzywilejowanych serii B,
- 56 400 akcji zwykłych na okaziciela serii B,
- 3 008 000 akcji zwykłych na okaziciela serii C,
- 1 200 000 akcji zwykłych na okaziciela serii D,
- 638 600 akcji zwykłych na okaziciela serii E,
- 125 787 akcji zwykłych na okaziciela serii G,
- 102 708 akcji zwykłych na okaziciela serii G3,
- 563 675 akcji zwykłych na okaziciela serii H,
- 441 826 akcji zwykłych na okaziciela serii I2,
- 91 041 akcji zwykłych na okaziciela serii J2,
- 73 953 akcji zwykłych na okaziciela serii K3,
- 7 759 akcji zwykłych na okaziciela serii L1.

Akcje imienne serii A i B są uprzywilejowane co do głosu w ten sposób, że na każdą akcję przypada 5 głosów na Walnym Zgromadzeniu. Zamiana akcji imiennych na akcje na okaziciela jest dopuszczalna. W przypadku zamiany akcji imiennych na akcje na okaziciela tracą one wszelkie uprzywilejowanie. Zbycie akcji imiennej uprzywilejowanej powoduje wygaśnięcie związanego z nią uprawnienia szczególnego co do głosu na Walnym Zgromadzeniu. Nie powoduje wygaśnięcia uprawnienia szczególnego co do głosu na Walnym Zgromadzeniu:

- a) zbycie na rzecz osób będących akcjonariuszami Spółki na dzień 18 marca 1998 roku,
- b) zbycie na rzecz zstępnych zbywcy,

c) przejście własności akcji imiennej w wyniku spadkobrania,

d) zbycie na rzecz osoby prawnej prawa polskiego albo obcego albo jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej prawa polskiego albo obcego, w tym w szczególności na rzecz ułomnej osoby prawnej prawa polskiego albo obcego („Struktura”) kontrolowanej w rozumieniu art. 8 ust. 5 Statutu wyłącznie przez akcjonariusza wnoszącego (zbywającego) akcje imienne uprzywilejowane do Struktury („Akcjonariusz Wnoszący”) albo (współ)kontrolowanej wyłącznie przez wstępnych, zstępnych, rodzeństwo lub małżonka Akcjonariusza Wnoszącego albo wyłącznie przez niektóre lub wszystkie z tych osób („Osoba bądź Osoby Bliskie”) i Akcjonariusza Wnoszącego łącznie („Struktura Kontrolowana”) oraz zbycie akcji imiennych uprzywilejowanych przez jedną Strukturę Kontrolowaną na rzecz innej Struktury Kontrolowanej.

Zbycie akcji imiennych wymaga zgody Zarządu udzielonej w formie pisemnej. Zbycie akcji bez zgody Zarządu jest możliwe na warunkach określonych w Statucie Comarch S.A. Akcje na okaziciela mają prawo do 1 głosu na WZA. Zamiana akcji na okaziciela na akcje imienne nie jest dopuszczalna.

3.17.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A. według stanu na dzień sporządzenia raportu

Wg stanu na dzień sporządzenia raportu:

- Janusz Filipiak posiadał 1 997 027 akcji (24,55% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 5 569 027 głosów na WZA, co stanowiło 36,82% wszystkich głosów na WZA;
- Elżbieta Filipiak posiadała 846 000 akcji (10,40% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 4 230 000 głosów na WZA, co stanowiło 27,96% wszystkich głosów na WZA;
- MetLife Otwarty Fundusz Emerytalny zarządzany przez MetLife PTE S.A. posiadał 841 097 akcji (10,34% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 841 097 głosów na WZA, co stanowiło 5,56% wszystkich głosów na WZA,
- Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny i Nationale-Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny zarządzane przez Nationale-Nederlanden PTE S.A. posiadają łącznie 846 571 akcji Comarch SA (10,41% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniają do 846 571 głosów na WZA Spółki (5,60%), w tym Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny zarządzany przez Nationale-Nederlanden PTE S.A. posiada 843 071 akcji Comarch SA (10,37% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniają do 843 071 głosów na WZA Spółki (5,57%).

3.17.2. Zmiany w stanie kapitału zakładowego w 2019 roku

W dniu 4 marca 2019 roku Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze (Zbigniew Rymarczyk) powiadomienie o transakcji, o której mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. Powiadomienie dotyczyło transakcji nabycia w dniu 4 marca 2019 r. 308 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 156,00 PLN za 1 akcję, której wartość wyniosła 48 048 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportami bieżącymi nr [RB-3-2019](#) z dnia 4 marca 2019 r.

W dniu 4 marca 2019 roku Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze (Paweł Prokop) powiadomienie o transakcji, o której mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. Powiadomienie dotyczyło transakcji nabycia w dniu 4 marca 2019 r. 70 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 157,00 PLN za 1 akcję, której wartość wyniosła 10 990 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportami bieżącymi nr [RB-4-2019](#) z dnia 4 marca 2019 r.

W dniu 9 lipca 2019 roku Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze powiadomienie o transakcji, o której mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i

Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. Przedmiotowa transakcja dotyczyła zbycia w dniu 5 lipca 2019 r. 8 000 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 180,00 PLN za 1 akcję. Wartość transakcji wyniosła 1 440 000,00 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-19-2019](#) z dnia 9 lipca 2019 r.

W dniu 11 lipca 2019 roku Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze powiadomienie o transakcji, o której mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. Przedmiotowa transakcja dotyczyła zbycia w dniu 10 lipca 2019 r. 133 535 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 173,00 PLN za 1 akcję. Wartość transakcji wyniosła 23 101 555,00 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-20-2019](#) z dnia 11 lipca 2019 r.

W dniu 18 lipca 2019 roku Zarząd Comarch S.A. otrzymał powiadomienie od Nationale-Nederlanden Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A., że w wyniku nabycia akcji spółki Comarch S.A. Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny zwiększył stan posiadania akcji Comarch S.A. powyżej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Spółki. Jednocześnie Nationale-Nederlanden Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. powiadomiło, że w wyniku tej samej transakcji zarządzane przez Nationale-Nederlanden Powszechne Towarzystwo Emerytalne S.A. fundusze: Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny i Nationale-Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny zwiększyły łączny stan posiadania akcji Spółki powyżej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy Spółki. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-21-2019](#) z dnia 18 lipca 2019 r.

3.17.3. Zmiany w stanie kapitału zakładowego po dacie bilansu

W dniu 27 stycznia 2020 r. Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze powiadomienie o transakcji, o której mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. Przedmiotowa transakcja dotyczyła zbycia w dniu 24 stycznia 2020 r. 335 926 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 198,00 PLN za 1 akcję. Wartość transakcji wyniosła 66 513 348,00 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-2-2020](#) z dnia 27 stycznia 2020 r.

Dodatkowo Zarząd Comarch S.A. otrzymał od Pani Elżbiety Filipiak zawiadomienie na podstawie art. 69 ust. 2 pkt 1) lit. a) Ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych o zmianie udziału w ogólnej liczbie głosów w Comarch S.A. Aktualna liczba głosów w posiadaniu Pani Elżbiety Filipiak wynosi 4 230 000, tj. 27,96% wszystkich głosów na WZA. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-3-2020](#) z dnia 27 stycznia 2020 r.

3.18. Pozostałe kapitały**3.18.1. Kapitały akcjonariuszy Spółki dominującej**

	Kapitał z tytułu zmiany struktury własnościowej	Kapitał z wyceny opcji menedżerskiej	Kapitał inwestycyjny i na pokrycie zobowiązań wobec budżetu	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	OGÓŁEM
Stan na 31 grudnia 2018 r.	(5 185)	25 140	745	122 341	143 041
Stan na 1 stycznia 2019 r.	(5 185)	25 140	745	122 341	143 041
Zmiana struktury własnościowej	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2019 r.	(5 185)	25 140	745	122 341	143 041

W dniu 26 czerwca 2019 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki dominującej podjęło Uchwałę nr 9 w sprawie podziału zysku netto za rok obrotowy 1.01.2018 - 31.12.2018. Walne Zgromadzenie postanowiło, że wypracowany w roku obrotowym od 1 stycznia 2018 – 31 grudnia 2018 zysk netto w kwocie 49 649 395,86 PLN zostanie podzielony w ten sposób, że:

1. część zysku netto w kwocie 12 200 023,50 PLN zostaje przeznaczona na wypłatę dywidendy. Dywidendę w kwocie 1,50 PLN za jedną akcję otrzymają osoby będące akcjonariuszami Spółki w dniu 5 lipca 2019 roku (dzień dywidendy). Liczba akcji objętych dywidendą wynosi 8.133.349 sztuk. Dywidenda została wypłacona w dniu 15 lipca 2019 roku do podmiotów spoza Grupy.
2. pozostała część zysku netto w kwocie 37 449 372,36 PLN zostaje przekazana na kapitał zapasowy.

Zarząd Comarch S.A. do dnia publikacji niniejszego raportu nie podjął decyzji odnośnie propozycji podziału zysku za 2019 rok.

3.18.2. Kapitały przypadające udziałom niedającym kontroli

Stan na 1 stycznia 2018 r.	16 128
Wynik jednostek zależnych przeznaczony dla komplementariuszy spoza Grupy	-
Udział w wyniku MKS Cracovia SSA	1 842
Udział w wyniku CAMS AG	(7)
Różnice kursowe	(1)
Stan na 31 grudnia 2018 r.	17 962
Stan na 1 stycznia 2019 r.	17 962
Wynik jednostek zależnych przeznaczony dla komplementariuszy spoza Grupy	-
Udział w wyniku MKS Cracovia SSA	678
Udział w wyniku CAMS AG	(6)
Różnice kursowe	(1)
Stan na 31 grudnia 2019 r.	18 633

Prezentujemy dane jednostki zależnej MKS Cracovia SSA. W pozostałych jednostkach zależnych udziały niekontrolujące są nieistotne.

Nazwa Spółki: MKS Cracovia SSA,

Główne miejsce prowadzenia działalności i kraj rejestracji jednostki: Polska

Proporcja udziałów własnościowych posiadanych przez udziały niekontrolujące: 33,89%,

Proporcja praw głosu posiadanych przez udziały niekontrolujące, jeżeli różni się od proporcji posiadanych udziałów własnościowych: 33,89%,

Wynik finansowy przypisany udziałom niekontrolującym jednostki zależnej w trakcie okresu sprawozdawczego: +672 tys. PLN

Łączne udziały niekontrolujące jednostki zależnej na koniec okresu sprawozdawczego: 18 633 tys. PLN.

Skrócone informacje finansowe na temat jednostki zależnej Cracovia SSA

Poniżej przedstawiono podsumowanie danych finansowych istotnej jednostki zależnej, która posiada udziały niekontrolujące. Wykazane kwoty poniżej stanowią kwoty ze sprawozdań finansowych jednostek sporządzonych zgodnie z MSSF (dostosowane przez Grupę):

MKS Cracovia SSA	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Aktywa obrotowe	22 206	20 787
Aktywa trwałe	55 574	52 047
Zobowiązania krótkoterminowe	16 400	13 269
Zobowiązania długoterminowe	6 751	(6 937)

MKS Cracovia SSA	Okres zakończony 31 grudnia 2019	Okres zakończony 31 grudnia 2018
Przychody	37 695	29 875
Zysk (strata) z działalności kontynuowanej	2 001	5 436
Zysk (strata) z działalności zaniechanej (po opodatkowaniu)	-	-
Zysk (strata) za rok obrotowy	2 001	5 436
Pozostałe całkowite dochody za rok obrotowy	-	-
Całkowite dochody razem za rok obrotowy	2 001	5 436

3.19. Kredyty, pożyczki

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Długoterminowe		
Kredyty nieodnawialne	136 880	165 783
Kredyty odnawialne	-	-
Pożyczki	4 838	9 227
	141 718	175 010
Krótkoterminowe		
Kredyty nieodnawialne	36 386	32 893
Kredyty odnawialne	-	-
Pożyczki	4 705	7 374
	41 091	40 267
Kredyty, pożyczki ogółem	182 809	215 277

3.19.1. Nieodnawialne kredyty bankowe i pożyczki

Kredytobiorca / Przedmiot finansowania	Instytucja finansująca	Kwota kredytu / pożyczki wg umowy		Zobowiązanie na dzień bilansowy				Warunki oprocentowania	Termin ostatecznej spłaty	Zabezpieczenia
		Kwota	Wal	Kwota	Wal	Kwota	PLN			
Comarch S.A. budynek biurowy SSE4 w Krakowie	BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A	44 000	PLN	2 919 (wobec 3 563 na 31 grudnia 2018)	EUR	12 432 (wobec 15 320 na 31 grudnia 2018)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 29-07-2024	29.07.2024	hipoteka na budynku SSE4, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, weksel in blanco, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A. budynek biurowy SSE5 w Krakowie - refinansowanie	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	4 126	EUR	902 (wobec 1 418 na 31 grudnia 2018)	EUR	3 840 (wobec 6 099 na 31 grudnia 2018)	PLN	EURIBOR1M + marża banku	29.09.2021	hipoteka na budynku SSE5, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A. nieodnawialny kredyt obrotowy	Santander Bank Polska S.A. (dawniej Bank Zachodni WBK S.A.)	7 400	EUR	953 (wobec 1 910 na 31 grudnia 2018)	EUR	4 057 (wobec 8 212 na 31 grudnia 2018)	PLN	EURIBOR1M + marża banku IRS do 28-06-2019	31.12.2020	hipoteka na budynku SSE3, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	13 323	EUR	6 507	EUR	27 711	PLN	EURIBOR1M + marża banku	30.11.2023	hipoteka na budynku SSE6, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, cesja praw z gwarancji należytego wykonania oraz gwarancji rękojmi, oświadczenie o

budynek biurowy SSE6 w Krakowie				(wobec 8 188 na 31 grudnia 2018)		(wobec 35 209 na 31 grudnia 2018)		IRS do 30-11-2023		poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	13 333	EUR	12 920	EUR	55 018	PLN	EURIBOR1M + marża banku	29.02.2028	hipoteka na budynku SSE7, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
budynek biurowy SSE7 w Krakowie				(wobec 13 333 na dzień 31 grudnia 2018)		(wobec 57 330 na dzień 31 grudnia 2018)		IRS do 29-02-2028		
Comarch S.A.	Bank Handlowy w Warszawie S.A.	2 508	EUR	0	EUR	0	PLN	EURIBOR1M + marża banku	30.09.2019	oświadczenie o poddaniu się egzekucji
długoterminowy kredyt nieodnawialny				(wobec 1 188 na 31 grudnia 2018)		(wobec 5 109 na 31 grudnia 2018)		IRS do 30-09-2019		
Comarch S.A.	DNB Bank Polska S.A.	2 531	EUR	1 400	EUR	5 961	PLN	EURIBOR1M + marża banku	30.12.2023	zastaw rejestrowy na środkach trwałych będących przedmiotem finansowania, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej finansowanych środków trwałych, oświadczenie o poddaniu się egzekucji
środki trwałe - wyposażenie Laboratorium Internet of Things w Krakowie				(wobec 1 751 na dzień 31 grudnia 2018)		(wobec 7 529 na dzień 31 grudnia 2018)				
Bonus Development Sp. z o.o. SK-A	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	9 262	EUR	6 680	EUR	28 448	PLN	EURIBOR1M + marża banku	31.05.2030	hipoteka na budynku biurowym w Łodzi, oświadczenie Bonus Development Sp. z o.o. SK-A o poddaniu się egzekucji, cesja praw z polisy ubezpieczeniowej budynku biurowego w Łodzi, cesja praw z gwarancji należytego wykonania oraz z gwarancji rękojmi, cesja praw z umowy dzierżawy finansowanej nieruchomości zawartej z Comarch S.A., poręczenie Comarch S.A., oświadczenie o poddaniu się egzekucji Comarch S.A.
budynek biurowy w Łodzi				(wobec 7 346 na 31 grudnia 2018)		(wobec 31 586 na 31 grudnia 2018)		IRS do 31-05-2030		
Comarch S.A.S, Comarch S.A.	BGŻ BNP Paribas Bank Polska S.A	8 000	EUR	4 908	EUR	20 900	PLN	EURIBOR3M + marża banku	18.09.2023	hipoteka na drugim miejscu na nieruchomości Comarch S.A. (Kraków, ul. prof. Michała Życzkowskiego 23, bud. SSE4), oświadczenie Comarch S.A. o poddaniu się egzekucji, cesja praw z polisy

Budynek Data Center w Lille we Francji				(wobec 6 218 na 31 grudnia 2018)		(wobec 26 736 na 31 grudnia 2018)				ubezpieczeniowej budynku SSE4
Comarch S.A.	CaixaBank S.A. Oddział w Polsce	3 500	EUR	3 499	EUR	14 899	PLN	EURIBOR1M + marża banku	23.08.2023	Oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Program modernizacyjny infrastruktury Comarch				(wobec 1 399 na 31 grudnia 2018)		(wobec 6 016 na 31 grudnia 2018)				
Comarch S.A.	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	12 980	PLN			4 850	PLN	stałe	01.03.2022	brak
dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym						(wobec 7 463 na 31 grudnia 2018)				
Comarch S.A.	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	17 691	PLN			0	PLN	stałe	31.01.2019	brak
dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym						(wobec 766 na 31 grudnia 2018)				
Comarch Polska S.A.	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	3 475	PLN			2 144	PLN	stałe	01.05.2022	Poręczenie Comarch S.A.
dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym						(wobec 2 991 na 31 grudnia 2018)				
Comarch S.A.	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	1 474	PLN			0	PLN	stałe	01.07.2019	brak
dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym						(wobec 737 na 31 grudnia 2018)				
Comarch S.A.	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	3 139	PLN			1 944	PLN	stałe	01.05.2022	brak
dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym						(wobec 2 745 na 31 grudnia 2018)				
Comarch Polska S.A.	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	1 200	PLN			0	PLN	stałe	01.09.2019	Poręczenie Comarch S.A.
dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym						(wobec 900 na 31 grudnia 2018)				
Comarch S.A.	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	999	PLN			0	PLN	stałe	01.12.2019	brak

dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym						(wobec 999 na 31 grudnia 2018)				
Comarch S.A.						605				
dostawa sprzętu IT w związku z realizowanym przez Grupę Comarch projektem informatycznym	IBM Global Financing Polska Sp. z o.o.	1814	PLN			(wobec 0 na 31 grudnia 2018)	PLN	stałe	01.05.2020	brak

Wartość zobowiązań z tytułu kredytów została ujęta w wysokości zamortyzowanego kosztu ustalonego przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Wartość godziwa zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek nie jest istotnie różna od wartości bilansowej. W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły przypadki nieterminowej spłaty kapitału lub wypłaty odsetek od zaciągniętych kredytów i pożyczek, ani nie zostały naruszone inne warunki umów kredytów i pożyczek, uprawniające kredytodawcę do żądania wcześniejszej spłaty kredytu lub pożyczki.

Obciążenie kredytów Grupy ryzykiem stopy procentowej dotyczy kredytów oprocentowanych w oparciu o zmienną stopę procentową. Grupa prowadzi optymalizację kosztów odsetkowych poprzez stały monitoring struktury stóp procentowych i odpowiednie dopasowanie bazowej stopy procentowej kredytu lub transakcje zabezpieczające IRS.

Obciążenie kredytów Grupy ryzykiem stopy procentowej

Obciążenie kredytów i pożyczek Grupy ryzykiem stopy	do 1 roku	1-5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
Stan na 31 grudnia 2018 r.				
Kredyty i pożyczki	40 267	126 877	48 133	215 277
Stan na 31 grudnia 2019 r.				
Kredyty i pożyczki	41 091	105 552	36 166	182 809

Struktura zapadalności kredytów, pożyczek

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Od 1 do 2 lat	35 815	38 755
Od 2 do 5 lat	69 737	88 122
Powyżej 5 lat	36 166	48 133
	141 718	175 010

Struktura walutowa wartości bilansowej kredytów, pożyczek

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
W walucie polskiej	9 542	16 601
W EUR (równowartość w zł)	173 267	198 676
	182 809	215 277

Efektywne stopy procentowe na dzień bilansowy:

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Kredyty bankowe	1,53%	1,61%
Pożyczki	2,93%	2,56%

3.19.2. Odnawialne kredyty bankowe

Kredytobiorca	Instytucja finansująca	Cel finansowania	Kwota kredytu wg umowy		Kwota kredytu pozostała do spłaty		Warunki oprocentowania	Termin ostatecznej spłaty	Zabezpieczenia
			Kwota	Waluta	Kwota	Waluta			
Comarch S.A.	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	finansowanie bieżącej działalności gospodarczej	20 000	PLN	0	PLN	WIBOR1M + marża banku	20.12.2020	oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	Bank Polska Kasa Opieki S.A.	finansowanie bieżącej działalności gospodarczej	30 000	PLN	0	PLN	WIBOR1M + marża banku	30.06.2020	oświadczenie o poddaniu się egzekucji
Comarch S.A.	mBank S.A.	finansowanie bieżącej działalności gospodarczej	10 000	PLN	0	PLN	WIBOR O/N + marża banku	17.03.2020	oświadczenie o poddaniu się egzekucji,

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Linie kredytowe w rachunku bieżącym przyznane, wygasające w ciągu jednego roku, w tym:	60 000	60 000
– wykorzystane na dzień bilansowy	-	-
– dostępne na dzień bilansowy	60 000	60 000

3.19.3. Zmiany w zakresie zobowiązań kredytowych i leasingowych

	BO 2019	Zmniejszenia	Zwiększenia	Efekt różnic kursowych	BZ 2019
Pożyczki i kredyty	215 277	(41 709)	10 774	(1 533)	182 809
Zobowiązania leasingowe	74 402	(19 536)	20 154	(289)	74 731
Razem	289 679	(61 245)	30 928	(1 822)	257 540

3.20. Zobowiązania z tytułu leasingu

	31 grudnia 2019	1 stycznia 2019
Leasing środków transportu i sprzętu IT	1 744	1 257
Najem	54 297	54 514
Użytkowanie wieczyste	18 690	18 631
<i>Część krótkoterminowa</i>	<i>15 730</i>	<i>17 291</i>
<i>Część długoterminowa</i>	<i>59 001</i>	<i>57 111</i>
Razem	74 731	74 402

Wartość zobowiązań z tytułu leasingu wynika z wdrożenia MSSF 16 od 1 stycznia 2019 r. Wartość zobowiązań z tytułu leasingu na dzień 1 stycznia 2019 r. wyniosła 74 402 tys. PLN.

Struktura wiekowa zobowiązań z tytułu leasingu

	do 1 roku	2-5 lat	> 5 lat	Razem
Leasing środków transportu i sprzętu IT	756	988	-	1 744
Najem	14 932	31 381	7 984	54 297
Użytkowanie wieczyste	42	193	18 455	18 690
Zobowiązania z tytułu leasingu	15 730	32 562	26 439	74 731

3.21. Pozostałe zobowiązania finansowe

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	-	738
<i>Część krótkoterminowa</i>	-	328
<i>Część długoterminowa</i>	-	410
Zobowiązania z tytułu dywidendy	-	-
<i>Część krótkoterminowa</i>	-	-
<i>Część długoterminowa</i>	-	-
Zobowiązania z tytułu weksli	4 009	-
<i>Część krótkoterminowa</i>	4 009	-
<i>Część długoterminowa</i>	-	-
Razem	4 009	738

Pozostałe zobowiązania finansowe dotyczą weksli w spółce Bonus Management Sp. z o.o. SK-A wystawionych 16 grudnia 2019 r. z terminem wykupu 16 grudnia 2020 r.

3.22. Rezerwy na pozostałe zobowiązania i obciążenia

Krótkoterminowe	Koszty dotyczące okresu bieżącego, które zostaną poniesione w przyszłości	Rezerwy na koszty kontraktów	Rezerwy na kary umowne i inne roszczenia	Rezerwy na urlopy	Rezerwy na nagrody pieniężne	Ogółem
Stan na 1 stycznia 2018 r.	3 927	13 755	19 657	28 973	66 102	132 414
Ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat:						
- utworzenie dodatkowych rezerw	26 831	22 230	43 490	24 371	91 203	208 125
- rezerwy wykorzystane w trakcie roku i przeniesione do krótkoterminowych	(27 015)	(23 979)	(22 728)	(23 803)	(79 762)	(177 287)
Stan na 31 grudnia 2018 r.	3 743	12 006	40 419	29 541	77 543	163 252
Stan na 1 stycznia 2019 r.	3 743	12 006	40 419	29 541	77 543	163 252
Zmiana:	975	2 069	(14 526)	3 556	25 082	17 156
- utworzenie rezerw	18 375	17 488	17 844	22 741	107 087	183 535
- wykorzystanie rezerw	(17 400)	(15 419)	(32 370)	(19 185)	(82 005)	(166 379)
Stan na 31 grudnia 2019 r.	4 718	14 075	25 893	33 097	102 625	180 408

Wszystkie rezerwy zostały obliczone w oparciu o wiarygodny szacunek dokonany na dzień bilansowy. Koszty okresu bieżącego dotyczą głównie rezerw utworzonych na koszty niezbędne do poniesienia w związku z działalnością bieżącą, z tytułu badania sprawozdań finansowych, kosztów archiwizacji i innych administracyjnych oraz rozliczeń z tytułu kart kredytowych. Rezerwy na koszty kontraktów dotyczą rozpoznania przewidywanych strat na kontraktach.

Struktura łącznej kwoty rezerw:

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Długoterminowe	-	-
Krótkoterminowe	180 408	163 252

3.23. Zobowiązania handlowe oraz pozostałe zobowiązania

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Zobowiązania handlowe	60 205	59 163
Zaliczki otrzymane na poczet usług i dostaw	1 101	1 098
Zobowiązania handlowe i pozostałe wobec podmiotów powiązanych	-	195
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń społecznych i innych obciążeń podatkowych	61 801	63 993
Zobowiązania inwestycyjne	1 177	2 685
Przychody przyszłych okresów	29 034	33 264
Pozostałe zobowiązania	6 373	1 783
Fundusze specjalne (ZFŚS i Zakładowy Fundusz Mieszkaniowy)	1 689	-
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	30 390	20 321
Razem	191 770	182 502

Wartość godziwa zobowiązań handlowych oraz pozostałych zobowiązań jest zbliżona do ich wartości bilansowej przedstawionej powyżej.

3.24. Zobowiązania warunkowe

Na dzień 31 grudnia 2019 r. wartość gwarancji i akredytyw wystawionych przez banki na zlecenie Comarch S.A. w związku z realizowanymi umowami oraz uczestnictwem w przetargach wynosiła 90 725 tys. PLN, podczas gdy na dzień 31 grudnia 2018 r. ich wartość wynosiła 81 163 tys. PLN.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie Geopolis sp. z o.o. wynosiła 0 PLN, na dzień 31 grudnia 2018 r. ich wartość wynosiła 63 tys. PLN.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie Grupy Comarch Software und Beratung wynosiła 392 tys. EUR (tj. 1 668 tys. PLN), na dzień 31 grudnia 2018 r. ich wartość wynosiła 392 tys. EUR (tj. 1 673 tys. PLN).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. wartość gwarancji wystawionych przez banki na zlecenie Comarch AG wynosiła 16 tys. EUR (tj. 68 tys. PLN), na dzień 31 grudnia 2018 r. ich wartość wynosiła 16 tys. EUR (tj. 69 tys. PLN).

Comarch S.A. udzieliła oświadczeń o możliwości udzielenia wsparcia finansowego („*letter of comfort*”) dla spółek zależnych: Comarch R&D S.à r.l. bezterminowo, Comarch Argentina S.A. bezterminowo, Comarch Malaysia SDN. BHD. bezterminowo, Comarch Healthcare S.A. bezterminowo oraz do 30 czerwca 2021 r., Comarch Middle East FZ-LLC bezterminowo, Comarch Japan KK bezterminowo, Comarch SAS bezterminowo, Comarch Polska S.A. ważne do 30 czerwca 2020 r., Comarch Cloud S.A. ważne do 31 grudnia 2020 r. oraz Sointeractive S.A. ważne do 31 grudnia 2020 r.

Przyznane linie kredytowe na finansowanie działalności bieżącej (gwarancje, akredytywy, kredyt w rachunku bieżącym)

	31 grudnia 2019	31 grudnia 2018
Linie kredytowe*	239 273	229 293
	239 273	229 293

(*) zawierają linie kredytowe w rachunku bieżącym opisane w pkt [3.19](#).

Grupa Comarch jest stroną pozywaną w postępowaniach sądowych, w których potencjalna, łączna kwota roszczeń stron trzecich wynosi 47 637 tys. PLN, z czego kwota 11 169 tys. PLN jest objęta rezerwami ujętymi w bilansie na 31 grudnia 2019 r. W 2019 roku Grupa Comarch utworzyła rezerwy na roszczenia objęte postępowaniami sądowymi na kwotę 4 198 tys. PLN, natomiast rozwiązała rezerwy z tego tytułu na kwotę 504 tys. PLN.

Grupa Comarch pozostaje w sprawach spornych nieobjętych postępowaniami sądowymi, w których potencjalna, łączna kwota roszczeń stron trzecich wynosi 44 055 tys. PLN, z czego kwota 4 183 tys. PLN jest objęta rezerwami ujętymi w bilansie na 31 grudnia 2019 r. W 2019 roku Grupa Comarch utworzyła rezerwy na roszczenia objęte sprawami spornymi nieobjętymi postępowaniami sądowymi na kwotę 2 368 tys. PLN, natomiast rozwiązała rezerwy z tego tytułu na kwotę 10 935 tys. PLN.

Według Zarządów spółek Grupy Comarch, w oparciu o opinie doradców prawnych, nie istnieją okoliczności wskazujące na konieczność utworzenia rezerw na pozostałe roszczenia objęte aktualnie postępowaniami sądowymi oraz sprawami spornymi, nieobjęte postępowaniami sądowymi.

W związku z prowadzonymi postępowaniami sądowymi w 2019 roku Grupa Comarch utworzyła nowe odpisy aktualizujące wartość należności na kwotę 280 tys. PLN.

W związku z prowadzonymi sprawami spornymi nieobjętymi postępowaniami sądowymi w 2019 roku Grupa Comarch utworzyła nowe odpisy aktualizujące wartość należności na kwotę 1 757 tys. PLN.

3.25. Przychody ze sprzedaży

	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
Przychody ze sprzedaży produktów i usług		
Przychody ze sprzedaży usług informatycznych	1 040 212	938 878
Przychody ze sprzedaży licencji i oprogramowania własnego	249 442	207 271
Wyroby gotowe	11 664	42 216
Przychody ze sprzedaży usług medycznych	12 967	11 666
Przychody z pozostałej sprzedaży	38 242	36 070
Razem	1 352 527	1 236 101
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		
Przychody ze sprzedaży sprzętu komputerowego	19 134	55 728
Przychody ze sprzedaży licencji i oprogramowania obcego	30 997	24 041
Przychody z pozostałej sprzedaży (usługi obce, inne)	34 765	53 749
Razem	84 896	133 518
Ogółem przychody ze sprzedaży	1 437 423	1 369 619

3.26. Koszty sprzedanych produktów, usług, towarów i materiałów

I/1 Koszty wg rodzaju	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
Amortyzacja środków trwałych i wartości niematerialnych	84 929	65 205
Koszty świadczeń pracowniczych	816 186	727 829
Zmiana stanu produktów i produkcji w toku	13 615	63 936
Zużycie surowców i materiałów pomocniczych	32 583	34 880
Usługi obce	199 675	172 275
Podatki i opłaty	13 094	12 215
Pozostałe koszty	50 830	59 769
Koszty sprzedanych produktów, usług, marketingu i dystrybucji oraz koszty ogólnego zarządu, w tym:	1 210 912	1 136 109
- koszt wytworzenia	938 847	883 133
- koszty sprzedaży	145 545	139 417
- koszty ogólne	127 937	106 123
- różnice kursowe od zobowiązań	(1 417)	7 436
I/2 Koszt sprzedanych towarów i materiałów	77 654	115 436
I/3 Koszty realizacji prac w ramach projektów unijnych	1 614	2 037
I/4 Łączne koszty sprzedanych produktów, usług, marketingu, ogólnego zarządu, towarów i materiałów oraz realizacji prac w ramach projektów unijnych	1 290 180	1 253 582
II. Koszty świadczeń pracowniczych	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
Koszty wynagrodzeń	692 958	617 050
Koszty ubezpieczeń społecznych	109 393	97 124
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	1 832	1 733
Szkolenia	3 587	3 768
Koszty BHP	1 569	1 214
Pozostałe	6 847	6 940
Razem	816 186	727 829

3.27. Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne i zyski	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
Otrzymane odszkodowania komunikacyjne	115	252
Przedawnione zobowiązania	-	3
Rozwiązanie odpisów aktualizujących należności	21 108	3 844
Otrzymane kary umowne	-	-
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	8 304	12 744

Zwrot podatku VAT	195	-
Dotacje	-	-
Umorzenie zobowiązań	2 560	-
Inne	2 038	3 317
Razem	34 320	20 160

3.28. Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne i straty	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
Odpis aktualizujący wartość aktywów (utrata wartości)	84	2
Składki członkowskie	1 216	1 305
Darowizny	147	255
Strata ze zbycia i likwidacji aktywów trwałych	221	86
Odpis aktualizujący wartość należności	31 098	40 819
Odszkodowania	1	27
Inne	5 413	6 160
Razem	38 180	48 654

3.29. Koszty finansowe – netto

Pozostałe przychody operacyjne i zyski	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
Koszty odsetek, w tym:	(4 737)	(3 797)
- odsetki od pożyczek i kredytów	(3 295)	(2 986)
- inne	(1 442)	(811)
Zyski z odsetek od lokat	352	667
Zyski ze zbycia papierów wartościowych	-	-
Zyski/(straty) ze zbycia aktywów finansowych	5 290	6 485
Zyski/(straty) różnice kursowe netto (nota 3.31)	(2 816)	(8 762)
Wycena wartości godziwej instrumentów finansowych i inwestycji	2 994	(7 968)
Inne, w tym:	(2 097)	(576)
- odszkodowania i kary finansowe	-	-
- pozostałe	(2 097)	(576)
Razem	(1 014)	(13 951)

3.30. Podatek dochodowy

	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
Podatek bieżący	31 707	34 174
Podatek odroczony	5 144	(4 145)
Razem	36 851	30 029

Podatek dochodowy od zysku brutto Grupy przed opodatkowaniem, różni się w następujący sposób od teoretycznej kwoty, którą uzyskano by stosując średnią ważoną stawkę podatku mającą zastosowanie do zysków konsolidowanych spółek:

	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
Zysk brutto skonsolidowany przed opodatkowaniem	142 369	62 480
Różnice pomiędzy zyskiem brutto a podstawą opodatkowania:		
- korekty konsolidacyjne	(2 372)	(36 580)
- wyłączenia strat spółek konsolidowanych	69 486	82 889
Suma zysków brutto jednostek konsolidowanych (nominalna podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym przy założeniu zgodności zysku bilansowego z podstawą opodatkowania)	209 483	108 789
Podatek wyliczony stawką nominalną od zysku brutto	43 177	26 771
Wielkość nominalnej stawki podatkowej	20,61%	24,61%
Trwałe i przejściowe różnice pomiędzy zyskiem brutto a rzeczywistą podstawą opodatkowania, w tym:	(65 701)	35 880
- wykorzystanie uprzednio rozpoznanych strat podatkowych	(2 428)	(14 047)
- różnice pomiędzy podstawą opodatkowania podatkiem a zyskiem brutto	(12 123)	137 836
- dochód zwolniony z tytułu prowadzenia działalności w SSE	(44 233)	(78 710)
- dochód nie podlegający opodatkowaniu (płatnikami podatku są udziałowcy)	-	-
- inne - dochody zwolnione	(6 917)	(9 199)
Podstawa opodatkowania podatkiem dochodowym	143 782	144 669
Podatek wyliczony według stawki podatkowej w Grupie	31 707	34 174
Wielkość efektywnej stawki podatkowej	15,14%	31,41%

Władze podatkowe kraju jednostki dominującej mogą przeprowadzić kontrolę ksiąg rachunkowych i rozliczeń podatkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku, w którym złożono deklaracje podatkowe i obciążyć Grupę dodatkowym wymiarem podatku wraz z karami i odsetkami. W opinii Zarządu jednostki dominującej nie istnieją okoliczności wskazujące na możliwość powstania istotnych zobowiązań z tego tytułu.

3.31. Zyski (straty) kursowe – netto

Różnice kursowe powiększające (koszty)/przychody w rachunku zysków i strat uwzględnione zostały w następujących pozycjach:

	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
Przychody ze sprzedaży	(603)	6 952
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	1 417	(7 437)
Koszty finansowe netto	(2 816)	(8 762)
Razem	(2 002)	(9 247)

3.32. Zysk na akcję

	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
Zysk netto za okres przypadający na akcjonariuszy Spółki	104 846	30 616
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tys. szt.)	8 133 349	8 133 349
Zysk na akcję zwykłą (w zł)	12,89	3,76
Rozwodniona średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tys. szt.)	8 133 349	8 133 349
Rozwodniony zysk na akcję zwykłą (w zł)	12,89	3,76

Podstawowy zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2019" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy Comarch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. oraz średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r., gdzie wagą jest ilość dni. Podstawowy zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2018" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy Comarch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. oraz średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r., gdzie wagą jest ilość dni.

Rozwodniony zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2019" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy Comarch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. oraz sumy średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r., gdzie wagą jest ilość dni. Rozwodniony zysk netto na 1 akcję w kolumnie "12 miesięcy 2018" został obliczony jako iloraz skonsolidowanego zysku netto przypadającego na akcjonariuszy Comarch S.A. osiągniętego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 roku oraz sumy średniej ważonej ilości akcji w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r., gdzie wagą jest ilość dni.

3.33. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

3.33.1. Przychody ze sprzedaży towarów i usług

	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
Przychody ze sprzedaży towarów		
SoInteractive S.A.	-	-
Thanks Again LLC*	-	-
	-	-
Przychody ze sprzedaży usług		
SoInteractive S.A.	79	270
Thanks Again LLC*	-	1 056
	79	1 326
	79	1 326

*) W dniu 6 grudnia 2019 Comarch Pointshub Inc. zawarła umowę sprzedaży udziałów w spółce stowarzyszonej Thanks Again LLC. Wartość umowy wynosiła 500 tys. USD (tj. 1 898 850 PLN). W wyniku przeprowadzonej transakcji spółka Thanks Again LLC na dzień 31 grudnia 2019 r. nie była spółką stowarzyszoną z jednostką dominującą.

Cenę usług ustala się w zależności od rodzaju transakcji według jednej z trzech metod:

- porównywalnej ceny rynkowej,
- metody koszt plus (marża przy towarach 2-3%, przy usługach 5%),
- marży od sprzedaży usług (marża w wysokości 10-40%).

3.33.2. Zakupy towarów i usług

	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
Zakupy towarów:		
SoInteractive S.A.	73	-
Thanks Again LLC*	-	-
	73	-
Zakupy usług		
SoInteractive S.A.		
<i>ujęte w kosztach wytworzenia</i>	434	1 441
<i>ujęte w pozostałych kosztach</i>	27	1 341
	461	2 782
Thanks Again LLC*		
<i>ujęte w kosztach wytworzenia</i>	-	31
<i>ujęte w pozostałych kosztach</i>	-	-
	-	31
Razem	534	2 813

*) W dniu 6 grudnia 2019 Comarch Pointshub Inc. zawarła umowę sprzedaży udziałów w spółce stowarzyszonej Thanks Again LLC. Wartość umowy wynosiła 500 tys. USD (tj. 1 898 850 PLN). W wyniku przeprowadzonej transakcji spółka Thanks Again LLC na dzień 31 grudnia 2019 r. nie była spółką stowarzyszoną z jednostką dominującą.

Cenę usług i towarów negocjuje się zwykle z podmiotami powiązаныmi stosując jedna z wymienionych powyżej metod. W okresie objętym sprawozdaniem nie było żadnych istotnych transakcji z innymi niż wymienione powyżej podmiotami powiązаныmi.

3.33.3. Salda rozrachunków na dzień bilansowy powstałe w wyniku sprzedaży/zakupu towarów/usług

	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
Należności od podmiotów powiązanych		
SoInteractive S.A.	52	213
Thanks Again LLC*	-	3
	52	216
Zobowiązania wobec podmiotów powiązanych		
SoInteractive S.A.	-	194
Thanks Again LLC*	-	1
	-	195

*) W dniu 6 grudnia 2019 Comarch Pointshub Inc. zawarła umowę sprzedaży udziałów w spółce stowarzyszonej Thanks Again LLC. Wartość umowy wynosiła 500 tys. USD (tj. 1 898 850 PLN). W wyniku przeprowadzonej transakcji spółka Thanks Again LLC na dzień 31 grudnia 2019 r. nie była spółką stowarzyszoną z jednostką dominującą.

3.33.4. Transakcje z podmiotami stowarzyszonymi i z podmiotami powiązаныmi osobowo

	12 miesięcy 2019	12 miesięcy 2018
Zakupy od podmiotów powiązanych osobowo	4 380	4 414
Sprzedaż do podmiotów powiązanych osobowo	1 578	4 998
Pożyczki i odsetki od pożyczek spłacone przez podmioty powiązane osobowo	1 987	11 405
Pożyczki i odsetki od pożyczek udzielone podmiotom powiązаныm osobowo	-	16 703*
Zakupy od podmiotów stowarzyszonych	534	2 813
Sprzedaż do podmiotów stowarzyszonych	79	1 326
Pożyczki i odsetki od pożyczek spłacone przez podmioty stowarzyszone	2 171	776
Pożyczki i odsetki od pożyczek udzielone podmiotom stowarzyszonym	300	1 520

*) Pozycja zawiera pożyczki w wysokości 2 353 tys. PLN udzielone osobom zarządzającym i nadzorującym Comarch S.A. przez spółki Bonus Management sp. z o.o. II Activia SK-A oraz Comarch S.A. Do dnia publikacji sprawozdania za 2018 rok, tj. 29.04.2019 pożyczki te zostały w całości spłacone.

3.34. Wynagrodzenie osób zarządzających i nadzorujących w 2019 i w 2018 roku

W 2019 roku wynagrodzenia członków zarządu Comarch S.A. wyniosły 23 921 425,15 zł. Jednostki zależne i stowarzyszone wypłaciły w 2019 roku członkom Zarządu Comarch S.A. wynagrodzenia w wysokości 7 644 353,52 zł. W 2018 roku wynagrodzenia członków zarządu Comarch S.A. wyniosły 20 396 170,67 zł. Jednostki zależne i stowarzyszone wypłaciły w 2018 roku członkom Zarządu Comarch S.A. wynagrodzenia w wysokości 7 188 110,65 zł.

Wynagrodzenia podane w niniejszej notce obejmują wynagrodzenia rzeczywiście wypłacone w 2019 roku (w tym wynagrodzenia premiowe za okresy wcześniejsze, objęte rezerwami na dzień 31 grudnia 2018 r.). Wynagrodzenia nie obejmują niewypłaconych premii za rok 2019 (objętych rezerwami na dzień 31 grudnia 2019 r.).

ROK 2018 (w zł)

L.p.	Zarząd Comarch S.A.	Wypłacone przez Comarch S.A.	Wypłacone przez jednostki zależne i stowarzyszone	Razem
1	Janusz Filipiak	6 574 701,73	5 779 595,04	12 354 296,77
2	Marcin Dąbrowski	312 612,60	307 218,00	619 830,60
3	Paweł Prokop	264 420,38	158 920,73	423 341,11
4	Andrzej Przewięźlikowski	321 293,26	153 609,00	474 902,26
5	Zbigniew Rymarczyk	2 354 311,29	314 938,73	2 669 250,02
6	Konrad Tarański	705 404,15	312 499,42	1 017 903,57
7	Marcin Warwas	2 675 316,61	161 329,73	2 836 646,34
	Razem	13 208 060,02	7 188 110,65	20 396 170,67

L.p.	Rada Nadzorcza Comarch S.A.	Wypłacone przez Comarch S.A.	Wypłacone przez jednostki zależne i stowarzyszone	Razem
1	Elżbieta Filipiak	240 000,00	1 025 749,70	1 265 749,70
2	Maciej Brzeziński	60 000,00	0,00	60 000,00
4	Robert Bednarski	60 000,00	0,00	60 000,00
5	Danuta Drobniak	60 000,00	0,00	60 000,00
8	Wojciech Kucharzyk	60 000,00	0,00	60 000,00
9	Anna Ławrynowicz	60 000,00	0,00	60 000,00
10	Anna Pruska	60 000,00	19 282,03	79 282,03
	Razem	600 000,00	1 045 031,73	1 645 031,73

L.p.	Zarząd Comarch S.A.	Wypłacone z zysku netto Comarch S.A. w formie dywidendy
1	Janusz Filipiak	2 995 540,50
2	Marcin Dąbrowski	0,00
3	Paweł Prokop	45 000,00
4	Andrzej Przewięźlikowski	0,00
5	Zbigniew Rymarczyk	49 845,00
6	Konrad Tarański	15 912,00
7	Marcin Warwas	15 912,00
	Razem	3 122 209,50

ROK 2019 (w zł)

L.p.	Zarząd Comarch S.A.	Wypłacone przez Comarch S.A.	Wypłacone przez jednostki zależne i stowarzyszone	Razem
1	Janusz Filipiak	8 984 948,76	5 993 673,31	14 978 622,07
2	Marcin Dąbrowski*	1 392 505,69	309 726,60	1 702 232,29
3	Paweł Prokop	264 161,76	374 796,76	638 958,52
4	Andrzej Przewięźlikowski	474 703,39	154 863,30	629 566,69
5	Zbigniew Rymarczyk	2 833 490,51	317 323,36	3 150 813,87
6	Konrad Tarański	651 941,06	331 510,12	983 451,18
7	Marcin Warwas	1 675 320,46	162 460,06	1 837 780,52
	Razem	16 277 071,63	7 644 353,51	23 921 425,14

*) Z dniem 29 stycznia 2020 r. Marcin Dąbrowski złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Comarch S.A. ze skutkiem na dzień 29 stycznia 2020 r. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-4-2020](#) z dnia 29 stycznia 2020 r.

L.p.	Rada Nadzorcza Comarch S.A.	Wypłacone przez Comarch S.A.	Wypłacone przez jednostki zależne i stowarzyszone	Razem
1	Elżbieta Filipiak	240 000,00	1 034 125,50	1 274 125,50
2	Maciej Brzeziński	35 000,00	0,00	35 000,00
3	Andrzej Pach	30 000,00	0,00	30 000,00
4	Robert Bednarski	35 000,00	0,00	35 000,00
5	Danuta Drobniak	60 000,00	0,00	60 000,00
6	Łukasz Kalinowski	30 000,00	0,00	30 000,00
7	Joanna Krasodomska	30 075,00	0,00	30 075,00
8	Wojciech Kucharzyk	35 000,00	0,00	35 000,00
9	Anna Ławrynowicz	35 000,00	0,00	35 000,00
10	Anna Pruska	60 000,00	20 140,12	80 140,12
11	Tadeusz Włudyka	30 000,00	0,00	30 000,00
	Razem	620 075,00	1 054 265,62	1 674 340,62

Na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, które odbyło się 26 czerwca 2019 r., zostali powołani członkowie Rady Nadzorczej: Pani Elżbieta Filipiak na stanowisko Przewodniczącej Rady Nadzorczej, Pan Andrzej Pach na stanowisko Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej oraz Pani Danuta Drobniak, Pan Łukasz Kalinowski, Pani Joanna Krasodomska, Pani Anna Pruska, Pan Tadeusz Włudyka zostali powołani do pełnienia funkcji członków Rady Nadzorczej Comarch S.A.

L.p.	Zarząd Comarch S.A.	Wypłacone z zysku netto Comarch S.A. w formie dywidendy
1	Janusz Filipiak	2 995 540,50
2	Marcin Dąbrowski	0,00
3	Paweł Prokop	45 225,00
4	Andrzej Przewięźlikowski	0,00
5	Zbigniew Rymarczyk	50 307,00
6	Konrad Tarański	15 912,00
7	Marcin Warwas	15 912,00
	Razem	3 122 896,50

3.35. Informacje o akcjonariuszach oraz akcjach posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące

3.35.1. Akcjonariusze posiadający bezpośrednio lub pośrednio poprzez podmioty zależne co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Comarch S.A., na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego

- Janusz Filipiak posiadał 1 997 027 akcji (24,55% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 5 569 027 głosów na WZA, co stanowiło 36,82% wszystkich głosów na WZA;
- Elżbieta Filipiak posiadała 846 000 akcji (10,4% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 4 230 000 głosów na WZA, co stanowiło 27,96% wszystkich głosów na WZA;
- MetLife Otwarty Fundusz Emerytalny zarządzany przez MetLife PTE S.A. posiadał 841 097 akcji (10,34% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 841 097 głosów na WZA, co stanowiło 5,56% wszystkich głosów na WZA
- Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny i Nationale-Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny zarządzane przez Nationale-Nederlanden PTE S.A. posiadali łącznie 846 571 akcji Comarch SA (10,41% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 846 571 głosów na WZA Spółki, co stanowiło 5,60% wszystkich głosów na WZA, w tym Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny zarządzany przez Nationale-Nederlanden PTE S.A. posiadał 843 071 akcji (10,37% w kapitale zakładowym Spółki), które uprawniały do 843 071 głosów na WZA, co stanowiło 5,57% wszystkich głosów na WZA.

3.35.2. Zmiany w stanie posiadania akcji Comarch S.A. przez osoby zarządzające i nadzorujące Comarch S.A. w okresie od 28 lutego 2020 r. do 29 kwietnia 2020 r.

W poniższej tabeli przedstawiono stan posiadania akcji Comarch S.A. przez osoby zarządzające i nadzorujące na dzień opublikowania raportu kwartalnego za cztery kwartały 2019 roku, tj. 28 lutego 2020 r. oraz w dniu 29 kwietnia 2020 roku, zgodnie z posiadanymi przez Spółkę informacjami.

Osoby zarządzające i nadzorujące	Funkcja	Stan na 28 lutego 2020 r.		Stan na 29 kwietnia 2020r.	
		Akcje	Udział w głosach na WZA (%)	Akcje	Udział w głosach na WZA (%)
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	1 997 027	36,82	1 997 027	36,82
Elżbieta Filipiak	Przewodnicząca Rady Nadzorczej	846 000	27,96	846 000	27,96
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	30 150	0,45	30 150	0,45
Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu	0	0,00	0	0,00
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	33 358	0,22	33 538	0,22
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	10 608	0,07	10 608	0,07
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	10 608	0,07	10 608	0,07
Ilość wyemitowanych akcji		8 133 349	100,00	8 133 349	100,00

3.36. Czynniki i zdarzenia o nietypowym charakterze, mające znaczący wpływ na osiągnięte wyniki finansowe

3.36.1. Aktywo i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

W 2019 roku Grupa dokonała częściowego rozliczenia aktywa z 31 grudnia 2018 r. z tytułu podatku odroczonego dotyczącego różnic przejściowych w kwocie 5 453 tys. PLN oraz dokonała utworzenia aktywa z tytułu różnic przejściowych w kwocie 6 571 tys. PLN, a także rozwiązania aktywa z tytułu straty podatkowej w kwocie 39 tys. PLN oraz utworzenia w kwocie 82 tys. PLN. Łączny wpływ wszystkich powyżej opisanych operacji na wynik netto w okresie sprawozdawczym wyniósł +1 161 tys. PLN.

W 2019 roku dokonano rozwiązania utworzonego na dzień 31 grudnia 2018 r. aktywa z tytułu działalności strefowej w kwocie 11 162 tys. PLN a jednocześnie utworzono w kwocie 9 958 tys. PLN (wpływ na wynik -1 204 tys. PLN). Równocześnie, zgodnie z MSR 12, Spółka w kolejnym roku będzie regularnie dokonywać weryfikacji wyceny rozpoznanego, utworzonego Aktywa pod kątem możliwości jego realizacji. Zwracamy uwagę, iż rozpoznanie Aktywa nie wpływa na przepływy pieniężne w jednostce dominującej ani w Grupie (zarówno rozpoznanie Aktywa, jak również jego realizacja). Operacja ta ma więc charakter wyłącznie memoriałowy i wynika z zastosowania przez Grupę Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Comarch.

Łączny wpływ zmian aktywa na wynik Grupy w 2019 roku wynosi -43 tys. PLN.

W związku z wyceną wartości aktywów netto CCF FIZ dokonano w 2019 roku zwiększenia rezerwy o kwotę 451 tys. PLN. Równocześnie dokonano utworzenia rezerwy na podatek odroczone z tytułu różnic przejściowych w kwocie 7 073 tys. PLN i rozwiązania z tego samego tytułu w kwocie 2 424 tys. PLN. Łączny wpływ powyższych operacji na wynik netto w 2019 roku wyniósł -5 100 tys. PLN.

Ogółem zmiany w podatku odroczonym spowodowały spadek wyniku o 5 143 tys. PLN.

3.36.2. Różnice kursowe oraz instrumenty finansowe oparte na kursach walut

Różnice kursowe zrealizowane oraz wycena bilansowa różnic kursowych od należności i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2019 r. zwiększyły przychody i wynik operacyjny Grupy Comarch o 814 tys. PLN (podczas gdy w analogicznym okresie 2018 roku zmniejszyły o 485 tys. PLN), natomiast różnice kursowe z pozostałych tytułów zmniejszyły wynik Grupy Comarch o 2 816 tys. PLN (podczas gdy w analogicznym okresie 2018 roku zmniejszyły o 8 762 tys. PLN). Natomiast wycena instrumentów finansowych oraz transakcje zrealizowane (głównie kontrakty typu forward) wraz z rezerwą na podatek odroczone od ich wyceny, zwiększyły wynik netto Grupy o 7 697 tys. PLN (podczas gdy w analogicznym okresie 2018 zmniejszyły o 1 426 tys. PLN). Łączny wpływ różnic kursowych oraz wyceny i realizacji instrumentów pochodnych na wynik netto Grupy Comarch za rok 2019 wyniósł +5 695 PLN (-10 673 tys. PLN w 2018 roku).

3.36.3. Utworzenie odpisów na należności wątpliwe

W 2019 roku Grupa utworzyła odpisy z tytułu utraty wartości należności handlowych w wysokości 31 098 tys. PLN oraz rozwiązała utworzone wcześniej odpisy w wysokości 21 108 tys. PLN w związku z uregulowaniem należności. Operacje te ujęto odpowiednio w pozostałych kosztach i przychodach operacyjnych w rachunku zysków i strat. W kwotach tych uwzględnione są dodatkowe rezerwy na należności o wartości 6 050 tys. PLN, zawiązane po dacie publikacji sprawozdania finansowego za cztery kwartały 2019 roku, które Grupa zdecydowała się utworzyć po analizie wpływu epidemii Covid-19 na sytuację gospodarczą i finansową niektórych klientów.

3.36.4. Zawarcie z ZUS umowy dotyczącej Umowy ZUS KSI

Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-26-2019](#) z dnia 8 listopada 2019 r. o zawarciu w dniu 8 listopada 2019 r. pomiędzy ZUS a Comarch umowy w ramach postępowania pojednawczego („Ugoda”), będącej realizacją porozumienia, o którym Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-24-2019](#) z dnia 27 sierpnia 2019 r. Postanowienia Ugody nie odbiegają od założeń zawartych w ww. porozumieniu.

Zawarcie umowy z ZUS w sprawie kontraktu ZUS KSI spowodowało zwiększenie wyniku operacyjnego i wyniku netto Grupy Comarch za 12 miesięcy 2019 o 24 203 tys. PLN.

3.36.5. Cofnięcie żądania wypłaty z gwarancji dobrego wykonania dot. kontraktu ZUS KSI

Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-27-2019](#) z dnia 13 listopada 2019 r., o otrzymaniu w dniu 13 listopada 2019 r. od banku CaixaBank S.A., oddział w Polsce, informacji o wpłynięciu oświadczenia od ZUS o cofnięciu żądania wypłaty z gwarancji bankowej należytego wykonania umowy na usługę wsparcia eksploatacji i utrzymania Kompleksowego Systemu Informatycznego KSI ZUS.

3.37. Zdarzenia po dacie bilansu

3.37.1. Daty przekazywania raportów okresowych w 2020 roku

W dniu 3 stycznia 2020 r. raportem bieżącym nr [RB-1-2020](#) Zarząd Comarch S.A. określił następujące stałe daty przekazywania raportów okresowych w 2020 roku:

Skonsolidowane raporty kwartalne zawierające skrócone skonsolidowane sprawozdania finansowe i skrócone jednostkowe sprawozdania finansowe:

- 1) IV kwartał 2019 w dniu 28.02.2020 r.
- 2) I kwartał 2020 w dniu 15.05.2020 r.
- 3) II kwartał 2020 – Zgodnie z zasadami § 79 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim, Comarch S.A. nie będzie publikować raportu kwartalnego i skonsolidowanego raportu kwartalnego za II kwartał 2020 r.
- 4) III kwartał 2020 w dniu 17.11.2020 r.

RAPORTY ROCZNE I PÓŁROCZNE:

- 1) Raport roczny za 2019 rok w dniu 29.04.2020 r.
- 2) Skonsolidowany raport roczny za 2019 rok w dniu 29.04.2020 r.
- 3) Skonsolidowany raport półroczny zawierający skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe oraz skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe za I półrocze 2020 roku w dniu 28.08.2020 r.

3.37.2. Informacje o transakcji na akcjach Comarch S.A.

W dniu 27 stycznia 2020 r. Zarząd Comarch S.A. otrzymał od osoby pełniącej obowiązki zarządcze powiadomienie o transakcji, o której mowa w art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku. Przedmiotowa transakcja dotyczyła zbycia w dniu 24 stycznia 2020 r. 335 926 sztuk akcji zwykłych na okaziciela na rynku regulowanym po średnioważonej cenie 198,00 PLN za 1 akcję. Wartość transakcji wyniosła 66 513 348,00 PLN. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-2-2020](#) z dnia 27 stycznia 2020 r.

Zarząd Comarch S.A. otrzymał od Pani Elżbiety Filipiak zawiadomienie na podstawie art. 69 ust. 2 pkt 1) lit. a) Ustawy o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych o zmianie udziału w ogólnej liczbie głosów w Comarch S.A. Aktualna liczba głosów w posiadaniu Pani Elżbiety Filipiak wynosi 4 230 000, tj. 27,96% wszystkich głosów na WZA. O szczegółach Spółka informowała raportem bieżącym nr [RB-3-2020](#) z dnia 27 stycznia 2020 r.

3.37.3. Rezygnacja osoby zarządzającej

Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-4-2020](#) z dnia 29 stycznia 2020 r., że w dniu 29 stycznia 2020 r. Pan Marcin Dąbrowski, szef sektora telekomunikacyjnego, złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Comarch SA, ze skutkiem na dzień 29 stycznia 2020 r.

3.37.4. Wpływ koronawirusa SARS-CoV-2 oraz zachorowań na COVID-19 na działalność i wyniki finansowe Spółki

W nawiązaniu do zaleceń Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych oraz Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 12 marca 2020 r., Zarząd Comarch S.A. przekazał informacje o możliwym wpływie rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-CoV-2 oraz zachorowań na COVID-19 na działalność i wyniki finansowe Spółki raportem bieżącym nr [RB-5-2020](#) z dnia 19 marca 2020 r.

Zarząd Grupy na bieżąco monitoruje rozwój sytuacji związanej z utrzymującymi się skutkami rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-CoV-2 oraz zachorowań na COVID-19 i ich wpływu na działalność Grupy. Zarząd Grupy informuje, że na dzień publikacji niniejszego sprawozdania działalność operacyjna Grupy Kapitałowej Comarch prowadzona jest bez większych zakłóceń. Spółki Grupy Comarch S.A. wdrożyły wszystkie wytyczne rekomendowane przez Główny Inspektorat Sanitarny oraz pozostałe instytucje państwowe w krajach aktywności operacyjnej Grupy ze szczególnym uwzględnieniem zaleceń dotyczących bezpieczeństwa, zdrowia i higieny pracowników. Wstrzymane zostały podróże służbowe do krajów określonych przez Główny Inspektorat Sanitarny jako kraje wysokiego ryzyka, ograniczane zostały kontakty bezpośrednie pracowników wewnątrz organizacji, uruchomiony został na szeroką skalę tryb pracy zdalnej pracowników biurowych. W kontaktach biznesowych powszechnie wykorzystywane są zdalne metody komunikacji. Zarząd Grupy zwraca uwagę, że działalność Grupy Comarch jest bardzo dobrze zdywersyfikowana pod względem branżowym, produktowym i geograficznym, a efekty pandemii nie stanowią obecnie zagrożenia dla stabilności finansowej przedsiębiorstwa.

Zarząd Grupy Comarch nie wyklucza, że w zakresie przychodów osiąganych ze sprzedaży w poszczególnych krajach, w których Spółka prowadzi działalność, ze względu na wzrost liczby zachorowań i wydawane rekomendacje władz państwowych dotyczące ograniczania poruszania się i prowadzenia działalności gospodarczej, jest możliwy przejściowy spadek przychodów ze sprzedaży oferowanych usług oraz produktów, jednak jego wartość nie jest możliwa do oszacowania na moment publikacji niniejszego sprawozdania. Na wyniki finansowe osiągnięte w najbliższych okresach wpływ będą miały także: czas trwania epidemii, dalsze ograniczenia administracyjne w funkcjonowaniu państw, ograniczenia nakładane na przedsiębiorców, możliwość wykorzystania pakietów pomocowych uruchamianych przez poszczególne kraje.

Zarząd Grupy Comarch nie zdiagnozował w chwili obecnej istotnych zakłóceń w realizacji istniejących kontraktów ani istotnych zakłóceń w łańcuchach dostaw produktów i materiałów niezbędnych dla działalności Grupy. Zarząd Grupy Comarch widzi potencjalne zagrożenia w utrzymaniu płynności finansowej przez niektórych kontrahentów z branż szczególnie dotkniętych skutkami pandemii (np. linie lotnicze, firmy turystyczne oraz handlowe). Występująca w związku z pandemią zmienność kursów walutowych, w szczególności osłabienie kursu PLN względem EUR i USD, będzie miało istotny wpływ na wyniki finansowe Grupy za 1 kwartał 2020 roku, w postaci:

- a) wystąpienia dodatknych różnic kursowych od należności i środków pieniężnych posiadanych przez Spółkę

- b) ujemnych różnic kursowych od zobowiązań oraz z tytułu wycen bilansowych kredytów walutowych oraz pochodnych instrumentów finansowych

Zarząd Grupy Comarch S.A. nie wyklucza, że związana z pandemią zmienność kursów walutowych będzie miała wpływ na wyniki finansowe osiągnięte przez Spółkę także w kolejnych kwartałach 2020 roku.

3.37.5. Umowa zakupu akcji w spółce 2 CSI

Zarząd Comarch S.A. poinformował raportem bieżącym nr [RB-6-2020](#) z dnia 23 kwietnia 2020 r. o podpisaniu w dniu 23 kwietnia 2020 r. umowy nabycia przez Comarch S.A. 100% akcji w spółce CABINET CONSEIL EN STRATEGIE INFORMATIQUE S.A.S. z siedzibą w Cergy we Francji (zwanej dalej „2CSI”), dostarczającej rozwiązania i usługi informatyczne dla podmiotów medycznych na rynku francuskim. W ramach transakcji Comarch S.A. nabydzie od dotychczasowych akcjonariuszy spółki 500 000 akcji 2CSI o wartości nominalnej 1 EUR każda. Akcje 2CSI zostaną nabyte po cenie jednostkowej 4,20 EUR, tj. 19,09 PLN za akcję, a łączna wartość transakcji wynosi 2 100 000 EUR, tj. 9.543.240 PLN.

3.37.6. Zawarcie ugody z jednym z klientów

W kwietniu 2020 roku została zawarta ugoda z jednym z klientów, kończąca jedno z wieloletnich postępowań toczących się przed sądem.

Po zrealizowaniu postanowień ugody Grupa dokona rozwiązania rezerwy w kwocie 5 294 tys. PLN, co zostanie uwzględnione w sprawozdaniu finansowym za pierwszy kwartał 2020 roku, a wartość potencjalnych, łącznych roszczeń stron trzecich, w których Grupa Comarch jest stroną pozywaną w postępowaniach sądowych, spadnie o 26 387 tys. PLN.

3.37.7. Zawarte po dacie bilansu kontrakty forward

Grupa Comarch w okresie od 1 stycznia 2020 r. do dnia 29 kwietnia 2020 r. zawarła nowe kontrakty terminowe na sprzedaż 18 200 tys. EUR oraz 13 000 tys. USD. Wartość netto kontraktów forward nierozliczonych na dzień 29 kwietnia 2020 r. wynosiła 58 200 tys. EUR, oraz 21 900 tys. USD. Kontrakty forward zapadają w terminie do 34 miesięcy od dnia bilansowego. Wszystkie kontrakty terminowe typu forward zostały zawarte w celu ograniczenia wpływu zmian kursów walut na wynik finansowy związany z realizowanymi przez spółki Grupy Comarch kontraktami handlowymi, w których wynagrodzenie lub koszty ustalone są w walutach obcych. Wycena bilansowa kontraktów terminowych typu forward na dzień 31 marca 2020 r. wynosiła – 8 881 tys. PLN, podczas gdy na 31 grudnia 2019 r. wynosiła + 7 662 tys. PLN. Tak duża zmiana wartości wyceny bilansowej kontraktów terminowych typu forward w obrębie 1 kwartału 2020 roku była spowodowana znacznym osłabieniem się kursu PLN wobec głównych walut obcych w następstwie epidemii Covid-19.

3.37.8. Transakcje zamiany stopy procentowej IRS

Nie wystąpiły.

3.38. Istotne postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowań arbitrażowych lub organem administracji publicznej

Nie wystąpiły istotne postępowania.

Grupa Comarch jest stroną pozywaną w postępowaniach sądowych, w których potencjalna, łączna kwota roszczeń stron trzecich wynosi 47 637 tys. PLN.

Grupa Comarch pozostaje w sprawach spornych nieobjętych postępowaniami sądowymi, w których potencjalna, łączna kwota roszczeń stron trzecich wynosi 44 055 tys. PLN.

3.39. Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy jest utrzymanie bezpiecznej struktury zadłużenia Grupy oraz dotrzymanie wskaźników zadłużenia wynikających z umów kredytowych zawartych przez Grupę. Grupa posiada możliwość zarządzania strukturą kapitałową w zależności od zmian warunków ekonomicznych poprzez np. zaciągnięcie lub spłatę kredytów, emisję nowych akcji, wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy. W 2019 roku Grupa nie dokonywała zmian w celach i polityce zarządzania kapitałem.

Grupa dokonuje kwartalnego monitoringu stanu kapitałów analizując głównie wskaźnik wypłacalności, który jest obliczany jako iloraz wartości kapitału własnego i wartości aktywów ogółem.

	31 grudnia 2019 r.	31 grudnia 2018 r.
Kapitał własny	970 756	876 108
Aktywa ogółem	1 842 711	1 665 945
Wskaźnik wypłacalności	53,00%	53,00%

W trakcie roku 2019 wskaźnik wypłacalności osiągnął poziom zbliżony do ubiegłego roku. Utrzymywany jest on na bardzo bezpiecznym poziomie, zapewniającym Grupie potencjalną możliwość znacznego zwiększenia zadłużenia (pozyskania finansowania zewnętrznego) w przypadku wystąpienia takiej potrzeby.

W trakcie roku 2019 zostały dotrzymane wszystkie kowenanty wynikające z umów kredytowych zawartych przez spółki Grupy. Zarząd Spółki dominującej nie widzi ryzyka ich niedotrzymania w przyszłości.

29.04.2020 r.

PODPISY CZŁONKÓW ZARZĄDU

IMIĘ I NAZWISKO	STANOWISKO/FUNKCJA	PODPIS
Janusz Filipiak	Prezes Zarządu	
Paweł Prokop	Wiceprezes Zarządu	
Andrzej Przewięźlikowski	Wiceprezes Zarządu	
Zbigniew Rymarczyk	Wiceprezes Zarządu	
Konrad Tarański	Wiceprezes Zarządu	
Marcin Warwas	Wiceprezes Zarządu	

PODPIS OSOBY, KTÓREJ POWIERZONO PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH

IMIĘ I NAZWISKO	STANOWISKO/FUNKCJA	PODPIS
Maria Smolińska	Główny Księgowy	

Comarch S.A.

Al. Jana Pawła II 39a

31-864 Kraków

ir@comarch.pl

+48 (12) 687 78 22

www.comarch.pl/relacje-inwestorskie/
